

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ: ΝΟΜΙΚΕΣ, ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Το Δασικό Ζήτημα στο Ροδοχώρι Βοΐου Κοζάνης
Νομικές - Τοπογραφικές - Διαχειριστικές Διαστάσεις.

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Θεοχάρης Ζάγκας

Χρήστος Καλογερόπουλος (Δασολόγος)

ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟ ΕΤΟΣ 2017-2018

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2018

Στη μνήμη του πατέρα μου.

Χρήστος Καλογερόπουλος

Περιεχόμενα

Κατάλογος Εικόνων.....	5
Κατάλογος Πινάκων.....	5
Ευχαριστίες.....	6
Περίληψη.....	7
Abstract.....	8
Εισαγωγή.....	9
Περιοχή έρευνας.....	10
Νομικό καθεστώς.....	12
Τεκμήριο Κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου στα Δάση.....	12
Σύμφωνα με το ΒΔ της 17.11/1.12.1836 «περί ιδιωτικών δασών».....	12
Σύμφωνα με το Οθωμανικό Δίκαιο.....	15
Νόμος, έθιμο και δικαιώματα ξύλευσης σε χωριά του Βοΐου.....	19
Το δασικό ζήτημα στο Ροδοχώρι.....	22
Εισαγωγή.....	22
Ιδιοκτησιακό καθεστώς σε γειτονικά χωριά.....	30
Η δασική περιουσία στο Ροδοχώρι Βοΐου.....	32
Τοπογραφική αποτύπωση.....	35
Σύστημα Αναφοράς.....	35
Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς.....	35
Προβολικό Σύστημα Αναφοράς.....	36
Τοπογραφικό Υπόβαθρο.....	37
Διοικητικά όρια και ιδιωτικά δασοτεμάχια.....	37
Δασικός Χάρτης.....	38
Δάσος Ροδοχωρίου.....	42
Εισαγωγή.....	42

Περιγραφή δάσους.....	43
Ανθρώπινες δραστηριότητες.....	44
Συνθήκες αναψυχής και ορεινού τουρισμού	46
Δίκτυο μονοπατιών.....	47
Δυνατότητες ανάπτυξης	49
Διαχείριση δάσους.....	51
Εισαγωγή.....	51
Πληροφορίες για το συνιδιόκτητο δάσος Τριάδας Βοΐου	51
Διαχείριση Ροδοχωρίου.....	52
Συνθήκες μεταφοράς.....	55
Συμπεράσματα.....	56
Νομική διάσταση	56
Τοπογραφική διάσταση.....	57
Δασολογική διάσταση	57
Βιβλιογραφία	59
Παράρτημα	62
1. Δικαστική απόφαση Πρωτοδικείου Κοζάνης με αριθμ. 398.....	62
2. Πώληση αγροτεμαχίου στην Κοινότητα Κυδωνιών, 1959	76
3. Συνιδιόκτητα δάση στο Ροδοχώρι.....	78
4. Τίτλος δασών Κοινότητας Ροδοχωρίου	80
5. Περιουσιακή Κατάσταση Σχολείου και τίτλοι δασών	81
6. Τοπογραφικά διαγράμματα του Ντερόπουλου Αθανάσιου για τις εκτάσεις του Ροδοχωρίου	84
7. Αγοραπωλησία στο Δοτσικό - έτος 1857.....	85
8. Αγοραπωλησία στο Δοτσικό - έτος 1859.....	89

9. Εξέταση της υπόθεσης διεκδίκησης του δάσους Δοτσικό από το νομικό γραφείο του Υπουργείου Γεωργίας 1930.....	93
10. Απόφαση Διοικητικού Δικαστηρίου Υπουργείου Γεωργίας για το δάσος Δοτσικού - έτος 1931	99

Χρήστος Καλογερόπουλος

Κατάλογος Εικόνων

Εικόνα 1: Το χωριό Ροδοχώρι	10
Εικόνα 2: Χάρτης περιοχής.	11
Εικόνα 3: Έγγραφο εξαγοράς του χωριού.	25
Εικόνα 4: Έγγραφο κοινοκτημοσύνης.	26
Εικόνα 5: Έγγραφο για τα δικαιώματα νομής των κοινοτικών δασών.	28
Εικόνα 6: Έγγραφο διανομής κοινοτικών αγρών	29
Εικόνα 7: Διανομή αμπελιών	29
Εικόνα 8: Αεροφωτογραφία πρόσφατης λήψης	33
Εικόνα 9: Αεροφωτογραφία ιστορικής λήψης	37
Εικόνα 10: Ιδιωτικά δασοτεμάχια	38
Εικόνα 11: Δασικός Χάρτης Ροδοχωρίου	39
Εικόνα 12: Χαρακτηριστικά εκτάσεων στις προόσφατες ορθοφωτογραφίες	40
Εικόνα 13: Χαρακτηριστικά εκτάσεων στις ιστορικού ορθοφωτοχάρτη 1945	40
Εικόνα 14: Κοινοτική έκταση Ροδοχωρίου	41
Εικόνα 15: Γέφυρα Ροδοχωρίου	47
Εικόνα 16: Μορφή πετρωμάτων στο λάκκο «Κώττα Μπιστιριά»	48
Εικόνα 17: Διαχειριστικός χάρτης δάσους Ροδοχωρίου	53

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1: Χαρακτηρισμός εκτάσεων Ροδοχωρίου	40
Πίνακας 2: Πίνακας επιφανειών	54

Ευχαριστίες

Η παρούσα μεταπτυχιακή εργασία εκπονήθηκε για το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών: «Κτηματολόγιο: Νομικές, Τεχνικές και Περιβαλλοντικές διαστάσεις» κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 υπό την επίβλεψη του καθηγητή Θεοχάρη Ζάγκα του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Θα ήθελα λοιπόν να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή κ. Θεοχάρη Ζάγκα για το ενδιαφέρον αλλά και τον χρόνο που διέθεσε για την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να απευθύνω στους συμφοιτητές Μαρία Τζιάρρα, Χρήστο Ζαβρακλή και Όλγα Βούλγαρη για την επιστημονική τους υποστήριξη κατά τη συγγραφή της εργασίας όπως επίσης στον καλό φίλο και συνάδελφο Δημήτρη Ζάγκα για τη συμβολή του στην αντιμετώπιση δασικών ζητημάτων.

Ευχαριστίες θα ήθελα επίσης να απευθύνω:

Στο Δασαρχείο Τσοτυλίου και ιδιαίτερα στον Δασάρχη κ. Θεόδωρο Παλαμά και στον Δασολόγο Γιώργο Σάμιο για τη συνεργασία τους κατά την υλοποίηση της εργασίας όπως επίσης και για τα ψηφιακά γεωγραφικά δεδομένα που μου διέθεσαν.

Στην Πρόεδρο της Κοινότητας Ροδοχωρίου κα. Ζωή Δραγώγια για τις χρήσιμες πληροφορίες που μου έδωσε σχετικά με την περιοχή του Βοΐου και το υλικό που μου παρείχε.

Στη διοίκηση της εταιρίας Όμικρον όπου εργάζομαι για την κατανόηση και υποστήριξή της κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού μου, όπως επίσης και στους συναδέλφους μου εκεί για τις επιστημονικές συζητήσεις που είχα μαζί τους και τη συμπαράσταση.

Κλείνοντας θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στην αδελφή μου Ειρήνη για τη σημαντική βοήθειά της, όπως επίσης να ευχαριστήσω τη μητέρα μου, τη σύντροφό μου Νατάσα και τους κοντινούς αγαπημένους ανθρώπους που αποδέχθηκαν τις επιλογές μου και μου παρείχαν στήριξη όλο αυτό το διάστημα.

Περίληψη

Τα τελευταία χρόνια προχωράει με γοργούς ρυθμούς η υλοποίηση του κτηματολογίου και των δασικών χαρτών. Η ολοκλήρωσή τους θα επιλύσει οριστικά τα προβλήματα που είχαν παρατηρηθεί στο παρελθόν σχετικά με διεκδικήσεις κυριότητας.

Ειδικότερα, η παρούσα εργασία εστιάζει σε ζητήματα ιδιοκτησίας των δασικών εκτάσεων του Ροδοχωρίου Βοΐου Κοζάνης, ένα μικρό χωριό στην οροσειρά της Πίνδου του οποίου οι κάτοικοι πριν από εκατό χρόνια είχαν στην κυριότητά τους δάσος με συνολική έκταση μεγαλύτερη από 5.000 στρέμματα και σήμερα οι τίτλοι κυριότητας της Κοινότητας δεν ξεπερνούν τα 50 στρέμματα. Αρχικά διερευνάται το νομικό καθεστώς της συγκεκριμένης περιοχής και αναλύονται όλα τα σχετικά έγγραφα που εντοπίστηκαν για το δάσος Ροδοχωρίου, όπως επίσης και για γειτονικά χωριά μαζί με τις σχετικές νομολογίες, ώστε να αποσαφηνιστεί η δυνατότητα ή μη της Κοινότητας Ροδοχωρίου να διεκδικήσει τη δασική έκταση που κατείχε στο παρελθόν. Ακολούθως αποτυπώνεται τοπογραφικά η δασική περιοχή σύμφωνα με τις προδιαγραφές του εθνικού κτηματολογίου. Τέλος, συντάσσεται ένα σχέδιο διαχείρισης του δάσους Ροδοχωρίου σε συνδυασμό με τις δυνατότητες ανάπτυξης του ορεινού τουρισμού ώστε να δημιουργηθούν οι οικονομικές συνθήκες για ανάπτυξη στην ευρύτερη περιοχή.

Abstract

The process of completing the cadastral and forest maps in Greece is proceeding rapidly. This will resolve several problems that have occurred in the past due to their absence.

In particular, this dissertation focuses on the ownership of forest areas in Rodochori, in the region of Voio - Kozani, a small village in the Pindos mountain range. Approximately a hundred years ago the surrounding forest area of almost 5.000 acres belonged to the Rodochori residents, while today the official title deeds do not exceed 50 acres combined. Firstly, the legal status of the area is examined, followed by an analysis of all the acquired official documents for the forest of Rodochori and surrounding areas, in order to provide a clarification of the current situation and whether it is possible for the residents to claim the forest area that previously belonged to them. Furthermore, the topographic mapping of the forest area imprint is attempted according to the specifications and regulations of the national cadastre. Finally a forest management plan is presented in combination with a development plan of the mountain tourism in order to examine a prospect of economic growth in the area and make it appealing to future residents.

Keywords: Forest, Rodochori, ownership, forest maps, cadastre,

Εισαγωγή

Το έτος 1845, σαράντα περίπου Ροδοχωρίτες, αγόρασαν τα δάση, γύρω στα 5.000 στρέμματα, τον τόπο και το χωριό από τον Τούρκο Μπέη. Το κόστος εξαγοράς ήταν 77.940 γρόσια και υπάρχουν τα σχετικά έγγραφα της εξαγοράς, όπως υπάρχουν επίσης δικαστικές αποφάσεις των ελληνικών δικαστηρίων και άλλα σχετικά έγγραφα. Μία από τις δικαστικές αποφάσεις αναφέρει ότι: "αναγνωρίζει την Κοινότητα Ροδοχωρίου κύριαν μίας δασικής εκτάσεως εις την θέσιν ... εκτάσεως 1.500 παλαιών στρεμμάτων (περισσότερα από 2.000 σημερινά)". Οι κάτοικοι του χωριού χρησιμοποιούσαν ορισμένα δάση για βοσκή και για να καλύπτουν τις καθημερινές τους ανάγκες ενώ όλα τα υπόλοιπα, τα μεγάλα δάση, θεωρούνταν κοινοτικά.

Το 1957 αναγνωρίζονται ως ιδιωτικά τα δάση ορισμένων χωριών του Άνω Βοΐου, ανάμεσά τους και του Ροδοχωρίου. Μεγάλες εκτάσεις με αιωνόβια δέντρα κόβονται για πρώτη φορά τη δεκαετία 1960-1970. Είναι η περίοδος που ξεκινάει η εκμετάλλευση των δασών της περιοχής για παραγωγή δασικών προϊόντων. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι το δημόσιο δάσος Βοΐου εκτάσεως 78.000 στρεμμάτων δασικής έκτασης ξυλεύεται για πρώτη φορά το 1959. Στο Ροδοχώρι, και σε αντίθεση με τα άλλα χωριά, η κοινοτική περιουσία δεν προστατεύεται, με αποτέλεσμα σήμερα η Κοινότητα να έχει τίτλο για 49 μόνο στρέμματα. Τα πράγματα για τα κοινοτικά δάση έχουν παραμείνει στάσιμα με εξαίρεση το μισό βήμα που έγινε το 1962 με την τοπογράφιση - όχι και οριοθέτηση - μέρος των κοινοτικών δασών συνολικής έκτασης 280 στρεμμάτων¹.

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να διερευνηθεί πόσο πιθανό είναι να διεκδικήσει η Κοινότητα Ροδοχωρίου την αναγνώριση των δασών που είχε κατά το παρελθόν στην κυριότητά της.

Πιο συγκεκριμένα, οι επιμέρους στόχοι είναι:

1. Η νομική ανάλυση της υπόθεσης από την περίοδο εξαγοράς του χωριού μέχρι τις τελευταίες - σύγχρονες δικαστικές αποφάσεις και

---

¹ Τα τοπογραφικά σχέδια από τον τοπογράφο Αθανάσιο Ντερόπουλο που έχουν εντοπιστεί μετά από έρευνα είναι ελλιπematικά καθώς έχει χαθεί η περιγραφική πληροφορία για το πολύγωνα προκειμένου να χρησιμοποιηθούν με βεβαιότητα. Τα τοπογραφικά παρουσιάζονται στο παράρτημα.

εξαγωγή συμπερασμάτων για το κατά πόσο είναι δυνατό να διεκδικήσει η Κοινότητα τα συγκεκριμένα δάση από το ελληνικό δημόσιο.

2. Η Τοπογραφική αποτύπωση με τις σύγχρονες τοπογραφικές μεθόδους του συνόλου των κοινοτικών δασών σύμφωνα με τις προδιαγραφές του κτηματολογίου και

3. Η ανάλυση των δασικών διαχειριστικών δυνατοτήτων του κοινοτικού δάσους με τη συνολική του έκταση, έχοντας σαν γνώμονα τη δασοπονία πολλαπλών σκοπών και στοχεύοντας στην ευρύτερη ανάδειξη και αξιοποίηση της περιοχής μέσω της αειφόρου ανάπτυξης.

Περιοχή έρευνας

Το Ροδοχώρι, παλιότερα ονομαζόταν Ραδοβίστι(ον), βρίσκεται στην επαρχία Βοΐου, πρώην Ανασελίτσης, και σήμερα αποτελεί Κοινοτικό Διαμέρισμα του νέου Καλλικρατικού Δήμου Βοΐου στο νομό Κοζάνης. Η επαρχία Βοΐου είναι ένας ορεινός τόπος με μικρά χωριά μέσα σε πυκνή βλάστηση από δάση δρυός και πεύκης, γεμάτα με καρυδιές, καστανιές, ποτάμια και πετρώδη εδάφη. Το Βόιο αποτελεί βιότοπο για τα περισσότερα είδη της άγριας πανίδας που μπορεί να συναντήσει κανείς στη Βόρεια Ελλάδα. Κυριαρχεί ο λύκος, η αρκούδα και το

Εικόνα 1: Το χωριό Ροδοχώρι

ελάφι (ή ζαρκάδι). Το Ροδοχώρι αποτελεί ένα από τα ξεχωριστά χωριά της επαρχίας καθώς ο ευπρεπισμός και οι κατασκευές που έγιναν σε ολόκληρο τον οικισμό στηρίζονταν σε ντόπια υλικά και η διαμόρφωση του χώρου έγινε με σχέδια και προσωπική εργασία ορισμένων κατοίκων του χωριού. Τα σπίτια χτίστηκαν ξανά μετά την ολοκληρωτική τους καταστροφή κατά τη διάρκεια του 2^{ου} Παγκοσμίου

Πολέμου, οι εκκλησίες και το σχολείο το ίδιο, οι δρόμοι διορθώθηκαν και οι βρύσες και τα πηγάδια επισκευάστηκαν.

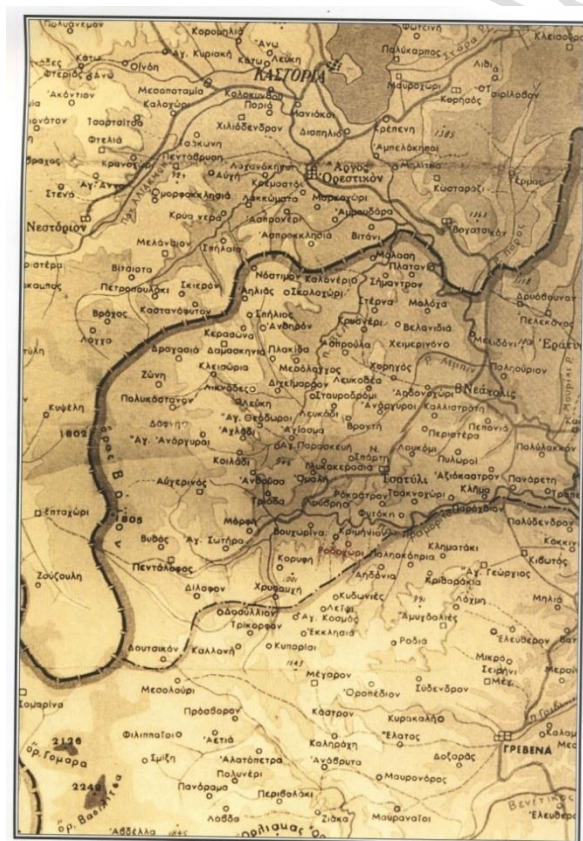
Το χωριό περιβάλλεται από δάσος δρυός, με λίγες αγροτικές εκτάσεις καθώς ο περισσότερος πλέον πληθυσμός ζει και εργάζεται στις μεγάλες πόλεις και βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τον ποταμό Πραμόριτσα που αποτελεί παραπόταμο του Αλιάκμονα. Τα όρια του Ροδοχωρίου είναι τα εξής²:

Ανατολικά: Ο λάκκος Μπισνίτσα, από τη θέση Σκάλα του χωριού Κυδωνιές μέχρι τις εκβολές του στον ποταμό Πραμόριτσα που αποτελεί και το φυσικό όριο με την Κοινότητα του χωριού Αηδονίων.

Δυτικά: Τα όρια των Κοινοτήτων Κριμινίου (λάκκος Δρακομπλή) και Κορυφής (μακρυνά)

Βόρεια: Γέφυρα Κριμινίου, θέσεις Πέτρα - Πλαγιά - Άγιος Μηνάς - λάκκος Σιουπουτούρα (όρια Κοινότητας Λούβρης και συνοικισμού Ρόκαστρου)

Νότια: Θέση Σκάλα - λάκος Μπεσνίτσα - δάσος Ξιονέρι Κυδωνίων και όρια της Κοινότητας Κορυφής (μακρυνά)

Εικόνα 2: Χάρτης περιοχής.

Η συνολική έκταση της Κοινότητας Ροδοχωρίου σύμφωνα με τα παραπάνω όρια όπως επίσης και με τα ψηφιακά δεδομένα που πήραμε από το δασαρχείο Τσοτυλίου είναι περίπου 8.000 στρέμματα. Οι συντεταγμένες με βάση το γεωδαιτικό σύστημα ΕΓΣΑ'87 που οριοθετούν το παραπάνω όριο είναι: Ανατολικά: 271113, Δυτικά: 267941, Βόρεια: 4456196 και Νότια: 4451549.

Το υψόμετρο στην περιοχή έρευνας κυμαίνεται μεταξύ 620 και

² Δ. Γκαβανάς, Ροδοχώρι Βοΐου, εκδ. 1999

960 μέτρα ενώ το κλίμα της περιοχής είναι ηπειρωτικό με ψυχρούς και ξηρούς χειμώνες και θερμά δροσερά καλοκαίρια. Η θερμοκρασία τη θερινή περίοδο κυμαίνεται μεταξύ 22 και 34 βαθμούς ενώ τη χειμερινή 4 με 12 βαθμούς Κελσίου.

Νομικό καθεστώς

Τεκμήριο Κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου στα Δάση

Στο κεφάλαιο αυτό της εργασίας θα γίνει μία προσέγγιση της έννοιας του τεκμηρίου κυριότητας υπέρ του δημοσίου στα δάση και τις δασικές εκτάσεις και των επιμέρους όρων που τα συνθέτουν. Θα παρουσιαστεί η σχετική νομοθεσία που διέπει το τεκμήριο κυριότητας υπέρ του δημοσίου τόσο ιστορικά όσο και γεωγραφικά για την περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας και θα παρουσιαστούν οι ερμηνευτικές και νομολογικές προσεγγίσεις αυτού. Επίσης θα παρουσιαστούν τα ιστορικά έγγραφα που εντοπίστηκαν για την ευρύτερη περιοχή έρευνας και θα αναλυθούν τα αποτελέσματα.

Σύμφωνα με το ΒΔ της 17.11/1.12.1836 «περί ιδιωτικών δασών»

Ο όρος "τεκμήριο κυριότητας του ελληνικού δημοσίου στα δάση και δασικές εκτάσεις" αναφέρεται αρχικά στο νόμιμο τεκμήριο, που θεσπίσθηκε με τα άρθρα 1, 2 και 3 του ΒΔ της 17.11/1.12.1836 «περί ιδιωτικών δασών», βάσει του οποίου αναγνωρίσθηκε από το νόμο η κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου επί των εκτάσεων, που αποτελούσαν δάση, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου³.

Πιο συγκεκριμένα το άρθρο 1 του παραπάνω άρθρου αναφέρει: *«Ιδιωτικά δάση, μεταξύ των δασών του Βασιλείου, θεωρούνται μόνον εκείνα όσα δι' εγγράφων, εκδιδομένων κατά τους νομίμους τύπους από τας αρμοδίας τουρκικές αρχάς, αποδειχθώσιν, ότι υπήρχον και πριν της αρχής του υπέρ ανεξαρτησίας αγώνος ιδιοκτησίαι πλήρεις ιδιωτών. Προσέτι ως δάση ιδιωτικά θέλουν θεωρείσθαι αναμφισβητήτως και τα κείμενα εις όσα ιδιωτικά χωρία (τζεφλίκια) δεν αναφέρουν μεν τα νόμιμα έγγραφα ονομαστί τα εμπεριεχόμενα εις αυτά δάση, προϋποτιθεμένου, ότι κείνται αληθώς εντός των ακριβώς αποδειχθέντων ορίων του*

---

³ βλ. Δ. Παπαστερίου Δασικό Δίκαιο και Εθνικό Κτηματολόγιο εκδ. 2017, Απ. Αρβανίτης Κτηματολόγιο 2020

αρμοδίου ιδιωτικού κτήματος (τζεφλικίου), επομένως σχηματίζουν αναγκαίον και φυσικόν συστατικόν μέρος αυτού. Αν δε εκ περιστάσεως τα έγγραφα ταύτα εχάθησαν από την αρχήν του υπέρ ανεξαρτησίας πολέμου, τότε συγχωρούνται όλα τα προς απόδειξιν ένδικα μέσα όσα χορηγεί ο νόμος.»

Στο άρθρο 2 του ίδιου ΒΔ γίνεται η αναφορά: «Αξιώσεις δήμων και Μοναστηρίων περί της ιδιοκτησίας δάσους, θεμελιούμεναι μόνον εις πολυχρόνιον και αδιάλειπτον δικαίωμα ελευθέρας ξυλεύσεως, προερχόμενον από την ανέκαθεν αμελημένην διοίκησιν των δασών, και επομένως μη στηριζόμεναι εις νόμιμα έγγραφα, χαρακτηρίζοντα ρητώς την ιδιοκτησίαν του δάσους, δεν μπορούν να αναγνωρισθώσιν, ούτε εμπορούν τα διΐσχυριζόμενα αυτά δικαιώματα να γένωσι παραδεκτά ως τίτλος ιδιοκτησίας, μάλιστα θεωρούνται τα δάση αυτά αναντιρρήτως ως δημόσια. Αλλ' εάν υπήρχον έγγραφα αποδεικνύοντα τω όντι την ιδιοκτησίαν ενός τοιούτου δάσους και εχάθησαν εκ περιστάσεως, τότε εμπορεί να φέρη εν τω μέσω την περί τούτου απόδειξιν ο απαιτών αυτό δήμος, ή το Μοναστήριον, αλλά μόνον κατά το άρθρ. 390 της Πολ. Δικονομίας.»

Και τέλος στο άρθρο 3 αναφέρει ότι: «Εντός ενός έτους από την ημέραν της δημοσιεύσεως του παρόντος νόμου οφείλουν οι ιδιοκτήται των υπό τα άρθρ. 1 και 2 δασών να παρουσιάσωσιν εις την Ημετέραν επί των Οικονομικών Γραμματείαν, ή απ' ευθείας, ή δια των αρμοδίων υπαλλήλων, τους νομίμους τίτλους της ιδιοκτησίας των. Η Γραμματεία θέλει εξετάσει αυτούς, θέλει τους αναγνωρίσει, ή απορρίψει, και εις την πρώτην περίπτωσιν, θέλει επισήμως δόσει την κατοχήν εις τους ιδιοκτήτας, εις δε την δευτέραν, θέλει αποπέμψει τας ελλειπούσας νομίμων αποδείξεων αξιώσεις αυτών, ενώπιον των αρμοδίων Δικαστηρίων· εις την περίστασιν ταύτην όμως, μέχρι της τελειωτικής δικαστικής αποφάσεως περί της ιδιοκτησίας, μένει η κατοχή του διαφιλονικουμένου δάσους αναφαίρετος, εις ον ευρίσκεται. Παρελθούσης της ανωτέρω προθεσμίας, θεωρούνται όλα τα δάση, περί των οποίων δεν παρουσιασθώσιν, οι, ως άνω, απαιτούμενοι τίτλοι, ως αδιαφιλονίκητα εθνικά, και θέλουν διατίθεσθαι ως τοιαύτα.»⁴

Το παραπάνω ΒΔ θεωρείται ότι παραμένει σε ισχύ αν και έχει διατυπωθεί βάσιμα η άποψη ότι καταργήθηκε από το άρθρο 5 παρ. 6 του ν. 2939/28.7.1922

⁴.Βλ. Β. Βαθρακοκοίλης, Η Διεκδικητική Αγωγή εκδ. 2014

«περί κωδικοποιήσεως των περί δασών νόμων και περί τροποποιήσεως ορισμένων διατάξεων αυτών» (ΕτΚ 131/30.7.1922), όπου αναφέρει ότι: «καταργείται το από 17 Νοεμβρίου 1853 Β. Νομ. Διάταγμα, περί ιδιωτικών δασών». Η διαφορά στην ημερομηνία, αντί 1836 αναφέρει 1853, οφείλεται σε λάθος εκ παραδρομής καθώς κανένα ΒΔ για τα δάση δεν εκδόθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1853⁵

Για την εφαρμογή του συγκεκριμένου τεκμηρίου όμως θα πρέπει να συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Μία από αυτές αναφέρει ότι το συγκεκριμένο Β.Δ. αφορά μόνον τα δάση που βρίσκονται εντός ορίων της Παλαιάς Ελλάδας, δηλαδή η ισχύς του παραπάνω τεκμηρίου περιορίζεται μονάχα στη Στερεά Ελλάδα, στην Πελοπόννησο, την Εύβοια, τις Κυκλάδες και τις Σποράδες. Υπάρχει όμως στη νομολογία (ΑΠ 110/2014 που δημοσιεύθηκε στην επίσημη ιστοσελίδα του ΑΠ και ΕφΘρ 52/2015 και στη ΝΟΜΟΣ) η άποψη ότι το συγκεκριμένο τεκμήριο επεκτάθηκε και στη Μακεδονία (Νέες Χώρες) και όπως αναφέρει επακριβώς: «Στις νέες χώρες με τις διατάξεις του ν. 2201/1920 "περί συστάσεως Διοικητικού Δικαστηρίου παρά τω Υπουργείω της Γεωργίας", όπως τροποποιήθηκαν με το Ν.Δ. της 13.11.1921 και το Ν. 2541/1926 ρυθμίστηκε η διαδικασία αναγνώρισης τέτοιων δικαιωμάτων. Έτσι, με τις διατάξεις αυτές ρυθμίστηκε υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μαχητό τεκμήριο κυριότητας υπέρ των δασών που υπήρχαν ..... στις νέες χώρες κατά το χρόνο εισαγωγής της Ελληνικής νομοθεσίας σε αυτές (1-2-1914)», ενώ σύμφωνα με μία άλλη άποψη εισήχθη στις Νέες Χώρες με το άρθρο 62 του Ν. 4173/1929.

Κλείνοντας αυτό το κομμάτι, είναι ενδιαφέρον να αναφερθεί η τοποθέτηση της Νομικού Κωνσταντίας Εμμανουηλίδου, Δικαστή Κτηματολογίου και του Δασολόγου Ιωάννη , Διευθυντή Δασών ν. Καβάλας σχετικά με το Β.Δ. "περί ιδιωτικών δασών", οι οποίοι στο πλαίσιο εργασίας του ΔΠΜΣ Κτηματολογίου περιόδου 2017-2018 αναφέρουν ότι: «...λόγω α) της περιορισμένης εδαφικής ισχύος του ως άνω τεκμηρίου (Πελοπόννησος εκτός Μάνης και Στερεά Ελλάδα, πλην Αττικής και Ευβοίας, όπου υπάρχουν ιδιωτικοί τίτλοι), β) της πραγματικής δυσχέρειας περί απόδειξης - σε βαθμό ασφαλούς δικανικής πεποίθησης - του αν μία έκταση ήταν δάσος πριν το 1836, γ) της αναγκαιάς εκ των πραγμάτων δικαστικής

⁵ Βλ. Αικ. Τσακίρη οπ σελ. 150 σημ. 227, Γ. Καραγιάννης Νομικά Προβλήματα από τη δασική νομοθεσία - έννοια των όρων «διακατεχόμενα» - «τεκμήρια» ΝΟΒ 26 σελ. 1133, Γ. Νάκος Το νομικό καθεστώς των τέως οθωμανικών γαιών 1821-1912 σελ. 168

κρίσης (χρονοβόρας και πολυδάπανης), περί της συνδρομής όλων των ως άνω προϋποθέσεων, για την θεμελίωσή του και δ) της ανάγκης θέσπισης ενιαίων κανόνων και κριτηρίων, για όλα τα δάση της επικράτειας, ώστε να υφίσταται ασφάλεια δικαίου, που αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της πολυπόθητης ανάπτυξης της χώρας, συνιστάται η εγκατάλειψη της επίκλησης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου του τεκμηρίου κυριότητας στα δάση και δασικές εκτάσεις με βάση το ΒΔ της 17/29.11.1836 «περί ιδιωτικών δασών», τόσο κατά την κτηματογράφηση, όσο και κυρίως κατά τη λειτουργία του Εθνικού Κτηματολογίου και συγκεκριμένα, ως αιτία κτήσης στις πρώτες εγγραφές, πολύ δε περισσότερο, που τα «δεδομένα», που συνθέτουν το εν λόγω τεκμήριο, δεν περιλαμβάνονται ως πληροφορίες στους δασικούς χάρτες».

Σύμφωνα με το Οθωμανικό Δίκαιο

Οι οθωμανικές διατάξεις που αναφέρονται στα δάση είναι οι παρακάτω:

1. Ο νόμος "περί γαιών" της 7 Ραμαζανίου 1274 από Αιγίρες όπου σύμφωνα με το Χριστιανικό ημερολόγιο αναφέρεται στην ημερομηνία 1858.
2. Ο νόμος "περί δασών" της 11 Σεβάλ 1286 ή 1η Ιανουαρίου 1869
3. Οι οδηγίες "για την εξέλιξη των τίτλων των δασών" από το Υπουργείο Δικαιοσύνης της 23 Μουχαρέμ 1293 ή 7 Φεβρουαρίου 1875
4. Ο νόμος "περί ταπίων" της 8 Δζεναζηλ - Αχίρ 1275 - 1857
5. Οι διατάξεις του οθωμανικού Αστικού Κώδικα της 8 Σιλιχτιζέ 1285 ή 10 Μαρτίου 1869 που αναφέρεται στην καθαρή ιδιοκτησία και
6. Οι διασαφητικές διατάξεις της 15 Σαμπάν 1276 ή 1858.

Στο νόμο "περί γαιών " της 7 Ραμαζανίου αναφέρεται στο άρθρο 1 ότι στο Οθωμανικό Κράτος οι γαίες διαίρονται σε πέντε κατηγορίες:

- α) στις ιδιωτικές γαίες όπου εφαρμόζεται ολοκληρωτική κυριότητα (μούλκια),
- β) στις δημόσιες γαίες μέσα στις οποίες εμπεριέχονται και τα δάση (εραζί εμιριγιέ ή Αραζί μιριέ ή μιριγιέ),
- γ) στις αφιερωμένες γαίες ή αλλιώς βακουφικές,

δ) στις εγκαταλειμμένες ή κοινόχρηστες γαίες (μετρουκέ ή Αραζί μετρουκέ) οι οποίες ήταν εκτάσεις που άφησε το Κράτος για κοινή χρήση και ωφέλεια προς όλους τους κατοίκους ενός ή περισσότερων χωριών⁶. Για την πραγματοποίηση αυτού έπρεπε να δημιουργηθεί σουλτανικό φιρμάνι το οποίο παρέδιδαν στο Τουρκικό Κτηματολόγιο και μέσα στο οποίο μπορεί να περιλαμβάνονταν δασικές εκτάσεις και

ε) στις νεκρές γαίες (μεβάτ ή Αραζί μεβάτ ή μεβούτ) οι οποίες ήταν άγονες περιοχές όπως ορεινές δασώδεις ή πετρώδεις περιοχές οι οποίες δεν παραχωρούνται για κοινή χρήση.

Σύμφωνα με το Οθωμανικό δίκαιο ολόκληρη η γη ανήκε στο Σουλτάνο εκτός από τις γαίες καθαρής ιδιοκτησίας, τα μούλκια (το νομικό πλαίσιο καθορίζεται στο άρθρο 2 του νόμου της 7 Ραμαζανίου), που παραχωρούνταν κατά κυριότητα σε ιδιώτες και τις βακουφικές που παραχωρούνταν και αυτές με Αυτοκρατορικά φιρμάνια (Σουλτανικά διατάγματα) σε μοναστήρια, εκκλησιαστικά ιδρύματα κ.ά. Όσον αφορά όμως την κυριότητα στα δάση, το οθωμανικό δίκαιο αναφέρει ρητά ότι ανήκει αποκλειστικά στο Οθωμανικό Δημόσιο (άρθρο 49 εδ. 2 του νόμου 7 Ραμαζάν). Το κράτος μπορούσε να παραχωρήσει μονάχα κατά χρήση και όχι κατά κυριότητα δασικές εκτάσεις με την έκδοση τίτλων (ταπιά) που συντάσσονταν από τον ιεροδίκη ή τους τιμαριούχους ύστερα από άδεια του Σουλτάνου. Έφερε το μονόγραμμά του και αποτελούσε πιστοποιητικό διηνεκούς εξουσίσεως του δάσους, με ανεπίδεκτη μετατροπή χρήσης του εδάφους, δηλαδή τεσσαρούφ. Αναφερόταν επιπλέον ξεκάθαρα το είδος της χρήσης που για την περίπτωση των δασών ήταν η ξύλευση, όπως επίσης και το αντίτιμο, και δεν αποτελούσε σε καμία περίπτωση εμπράγματο δικαίωμα κυριότητας, δηλαδή μουτεσσαρήφ. Με βάση επομένως όλα τα παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι το Οθωμανικό κράτος είχε καθιερώσει το τεκμήριο κυριότητας για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις, το οποίο στη συνέχεια εφαρμόστηκε και στην ελληνική νομοθεσία και νομολογία για συγκεκριμένες περιοχές⁷.

⁶ Δούκας Α., Δασικό Κτηματολόγιο και Δασικοί Χάρτες, 2018

⁷ Το εν λόγω τεκμήριο δεν ισχύει στις περιοχές του Παλαιού Βασιλείου (όπως εκτέθηκε ανωτέρω), διότι «Από τις ρυθμίσεις που ακολούθησαν της Συνθήκης του Λονδίνου της 6 Ιουνίου 1827 και περιέχονται στο Πρωτόκολλο του Λονδίνου της 21-1/3-2-1830 "Περί ανεξαρτησίας της Ελλάδος" και στα ερμηνευτικά αυτού πρωτόκολλα της 4/16-6-1830 και της 19.6/1-7-1830 σε συνδυασμό με τις

Η περιοχή της Μακεδονίας που αποτελεί την περιοχή μελέτης αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας, ήταν κομμάτι των Νέων Χωρών στις οποίες υπάγονταν επίσης η Ήπειρος πλην της Άρτας, τα νησιά του Αιγαίου εκτός Λέσβου, Σάμου, Χίου, Κυκλάδων, Σποράδων, Κρήτης και Δωδεκανήσων.

Με τη λήξη των βαλκανικών πολέμων που διήρκησαν από το 1912 μέχρι το 1913 υπογράφηκαν οι παρακάτω τρεις συνθήκες:

1. Συνθήκη του Λονδίνου στις 17/30 Μαΐου 1913 με βάση την οποία το Οθωμανικό κράτος αποχώρησε από όλες τις ευρωπαϊκές εκτάσεις που κατείχε στο παρελθόν.
2. Συνθήκη του Βουκουρεστίου στις 28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1913 όπου η Ελλάδα απέκτησε τη Δυτική Μακεδονία, την υπόλοιπη Ήπειρο εκτός από την Άρτα, τα νησιά του Αιγαίου εκτός από Κυκλάδες και Σποράδες και την Κρήτη και
3. Συνθήκη των Αθηνών "περί "Ειρήνης μεταξύ Ελλάδος - Τουρκίας" στις 1/14 Νοεμβρίου 1913 σύμφωνα με την οποία η Ελλάδα αναγνώριζε τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα των ιδιωτών, για αστικά και αγροτικά ακίνητα, εφόσον οι τελευταίοι κατείχαν νόμιμους τίτλους της οθωμανικής περιόδου.

Επιπλέον με το άρθρο 2 εδ. δ' και ε' του ν. 147/1914 που συμπληρώθηκε με το άρθρο 9 του ν. 262/1914, όλες οι οθωμανικές διατάξεις που αφορούν τις γαίες και βάση των οποίων είχαν αποκτηθεί ιδιοκτησιακά δικαιώματα, διατηρούνται σε ισχύ και εφαρμόζονται σε όλες τις Νέες Χώρες ενώ για τις δικαιοπραξίες που θα γίνονταν στο εξής, θα εφαρμόζονταν η ελληνική νομοθεσία με βάση το βυζαντινορωμαϊκό δίκαιο. Οι δημόσιες γαίες που ανήκαν στο Οθωμανικό Δημόσιο

ρυθμίσεις της από 27-6/9-7-1832 Συνθήκης της Κωνσταντινουπόλεως "περί οριστικού διακανονισμού των ορίων της Ελλάδος" και του άρθρου 16 του ν. της 21-6/10-7-1837 "περί διακρίσεως δημοσίων κτημάτων", προκύπτει ότι το Ελληνικό Δημόσιο δεν έγινε καθολικός διάδοχος του Τουρκικού Κράτους, αλλά στην κυριότητά του περιήλθαν εκείνα μόνο τα κτήματα των Οθωμανών τα οποία κατά τη διάρκεια του πολέμου κατέλαβε με τις στρατιωτικές δυνάμεις και δήμευσε και εκείνα τα οποία κατά το χρόνο υπογραφής των ως άνω πρωτοκόλλων είχαν εγκαταλειφτεί από τους αναχωρήσαντες από την απελευθερωθείσα Ελλάδα Οθωμανούς, πρώην κυρίους αυτών και δεν είχαν καταληφθεί από τρίτους έως την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου περί διακρίσεως κτημάτων, όχι όμως και όσα κατά την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης και ακολούθως κατείχοντο από Έλληνες ιδιώτες με διάνοια κυρίου, έστω και χωρίς έγκυρο και ισχυρό, κατά το οθωμανικό δίκαιο, τίτλο (ταπί).

περιήλθαν κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο με το δικαίωμα πολέμου αλλά παρόλα αυτά διατηρήθηκε το δικαίωμα διηνεκούς εξουσίασης (τεσσαρούφ), το οποίο είχε παραχωρηθεί πριν την προσάρτηση με την έκδοση ταπί⁸.

Στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια της προσωρινής κυβέρνησης της Θεσσαλονίκης, εκδόθηκε το διάταγμα με αρ. 2468/20 Μαΐου 1917 και μετατράπηκε σε νόμο τρία χρόνια αργότερα με το ν. 2050/27 Φεβρουαρίου 1920. Στο άρθρο 1 του παραπάνω διατάγματος αναφέρεται ότι το δικαίωμα διηνεκούς εξουσίασης σε όλες τις πρώην οθωμανικές γαίες μετατρέπεται αυτοδικαίως σε δικαίωμα πλήρους κυριότητας σε ποσοστό 4/5 εξ αδιαιρέτου υπέρ του εξουσιαστή και 1/5 υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου από την 20η Μαΐου 1917. Επιπλέον, το δικαίωμα κυριότητας επί τα 4/5 αναγνωρίστηκε και για όλους εκείνους που εξουσίαζαν καλλιεργήσιμη δημόσια έκταση χωρίς την ύπαρξη κάποιου τίτλου (ταπί ως επί των πλείστων) για τουλάχιστον μία δεκαετία μέχρι τις 20/5/1917. Με το συγκεκριμένο όμως θέμα κρίθηκε από τη νομολογία ότι θα έπρεπε να αποδεικνύεται η εξουσίαση από εγγραφές των φορολογικών βιβλίων του οθωμανικού κράτους⁹. Τελικά, με τα άρθρα 101 - 114 του ΠΔ της 11/12-11-1929 που τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 17 - 19 του ΑΝ. 1540/1938 περιήλθε στους εξουσιαστές και το υπόλοιπο 1/5 της εξ αδιαιρέτου έκτασης εφόσον όμως αποτελούσε καλλιεργήσιμη έκταση.

Με βάση λοιπόν όλα τα παραπάνω τα δάση της Δυτικής Μακεδονίας, εφόσον βρίσκονταν σε εγκαταλειμμένες ή νεκρές γαίες, περιήλθαν αυτόματα στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου δικαίωματι πολέμου. Για όσα δάση βρίσκονταν σε εκτάσεις που κατείχε προηγουμένως το Οθωμανικό Κράτος, αυτά περιήλθαν στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου από τη στιγμή που δεν υπήρχε ταπί ή άλλος τίτλος δικαιώματος διηνεκούς εξουσίασης από κάποιον ιδιώτη, του οποίου αναγνωρίστηκε η εγκυρότητα από το άρθρο 62 του ν. 2201/1920. Κλείνοντας, είναι πλέον ξεκάθαρο ότι στην περιοχή μας ισχύει το οθωμανικό τεκμήριο κυριότητας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις εφόσον δεν υπήρχε ταπί από κάποιον ιδιώτη και το τεκμήριο αυτό δε μπορεί να ανατραπεί με τον ισχυρισμό της επί τριακονταετία χρησικτησίας καθώς η περιοχή της Μακεδονίας

---

⁸ ΑΠ 571/2001 ΕΛΛΔνη 43-63

⁹ ΑΠ 827/2014, ΑΠ 1157/2013, ΑΠ 946/2013, ΑΠ 1746/2012 όλες δημ. στην επίσημη ιστοσελίδα του ΑΠ.

εισήχθη στην ελληνική επικράτεια το 1913 με τις συνθήκες του Λονδίνου και του Βουκουρεστίου και επομένως δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της ελληνικής νομοθεσίας για χρησικτησία μίας έκτασης για τριάντα χρόνια μέχρι το 1915.

Νόμος, έθιμο και δικαιώματα ξύλευσης σε χωριά του Βοΐου

Το σύστημα απονομής δικαιοσύνης στο Οθωμανικό κράτος πριν τις μεταρρυθμίσεις του Τανζιμάτ στα μέσα του 19ου αιώνα ήταν θεμελιωμένο στο θεσμό των ιεροδικείων, τοπικών δικαστηρίων τα οποία απένεμαν δίκαιο καταρχάς σύμφωνα με τις αρχές του Ιερού (Σεριάτ) - αλλά και του σουλτανικού νόμου (κανούν) -, και λειτουργούσαν παράλληλα ως έδρες τοπικής διοίκησης, καταμερισμού της φορολογίας στις πόλεις στις οποίες έδρευαν και στις περιφέρειές τους. Από την άλλη πλευρά, το πλαίσιο των νόμων καθώς και ζητήματα που αφορούσαν τις σχέσεις των υπηκόων με το κράτος, οι έγγειες σχέσεις, η φορολογία και η οικονομική ζωή καθορίζονταν από νόμους τους οποίους εξέδιδε ο σουλτάνος (η κεντρική διοίκηση) με τη μορφή μεμονωμένων διαταγμάτων (φιρμανιών), επαρχιακών και γενικών κανονισμών (κανουναμέδων), καθώς και εγκυκλίων (ανταλετναμέδων) που αφορούσαν στην επιβεβαίωση νόμων που βρίσκονταν ήδη σε ισχύ. Ένα από τα θεμέλια των σουλτανικών νόμων, παράλληλα με την βούληση και ισχύ της σουλτανικής εξουσίας, ήταν οι υπάρχοντες (πριν την οθωμανική κατάκτηση) νόμοι και γαιοκτητικές, εμπορικές και οικονομικές διευθετήσεις ή, όσον αφορά σε επί μέρους ζητήματα, τα τοπικά έθιμα.¹⁰

Οι τοπικοί εθιμικοί κανόνες, ειδικά όσον αφορά στις έγγειες σχέσεις, βρίσκονται στο μεταίχμιο ανάμεσα στον κρατικό νόμο και στις αγροτικές πρακτικές, ενώ μπορεί να ειπωθεί ότι θεμελιώνονται στους εξής πυλώνες: παλαιότητα, κοινή χρήση, συνέχεια, βεβαιότητα και λογική.¹¹ Η νομιμοποίηση μιας πρακτικής μέσω της επίκλησης του «παλαιού εθίμου» συναντάται με μεγάλη συχνότητα, εκτός των παραπάνω πλαισίων νομολογίας, τόσο στη θεμελίωση ιεροδικαστικών αποφάσεων, όσο και στην πρακτική της αποστολής «αιτήσεων» (αρζουχάλ) ή «καταγγελιών» («παραπόνων») (σικιαγέτ) από την πλευρά των υπηκόων απευθείας προς το αυτοκρατορικό κέντρο (το πρόσωπο του σουλτάνου/το αυτοκρατορικό συμβούλιο)

¹⁰ Χαλίλ Ιναλτζίκ, *Η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η Κλασική Εποχή, 1300-1600* (μτφρ. Μιχάλης Κοκολάκης, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 1995, 125-134.

¹¹ E. P. Thompson, *Customs in Common*, Νέα Υόρκη, The New Press, 1991, 97-98.

παρακάμπτοντας -ή αφού οι προσφυγές τους δεν έχουν εισακουστεί- τα (τοπικά) ιεροδικεία. Η εξέταση των «παραπόνων» από τον σουλτάνο και το αυτοκρατορικό συμβούλιο, το οποίο συνεδριάζει υπό τον «πύργο της δικαιοσύνης» - ιδεολογικό σύμβολο της σουλτανικής εξουσίας στην αρχιτεκτονική του οθωμανικού ανακτόρου – και η ακόλουθη έκδοση διαταγών, θεωρείται ότι αποτελεί βασικό στοιχείο της ιδεολογίας νομιμοποίησης της σουλτανικής εξουσίας: Η «δίκαιη» διακυβέρνηση έγκειται στην προστασία των υπηκόων (αγροτών και αστών παραγωγών) από την «καταπίεση» (ζουλμ) κρατικών αξιωματούχων ή άλλων τοπικών ισχυρών, που εκφράζεται είτε ως παράνομη φορολογία, αυθαίρετη βία, δωροδοκία ή διεφθαρμένη διακυβέρνηση. Σύμφωνα με τη θεωρία πολιτικής νομιμοποίησης της σουλτανικής εξουσίας του «κύκλου της δικαιοσύνης», η δίκαιη διακυβέρνηση διασφαλίζει την ευμάρεια των υπηκόων, (κατά συνέπεια) τον πλούτο του κρατικού θησαυροφυλακίου και (κατά συνέπεια) την ισχύ του στρατού.¹²

Σύμφωνα με το οθωμανικό γαιοκτητικό σύστημα η ψιλή κυριότητα των καλλιεργήσιμων γαιών ανήκει στο κράτος (στον σουλτάνο), ενώ στους υπηκόους παραχωρείται το δικαίωμα χρήσης/κατοχής (τασαρούφ) στη βάσης διαρκούς κληρονομικού δικαιώματος στον οικογενειακό κλήρο, εφόσον διασφαλίζεται η καλλιέργεια και καταβάλλονται οι συνδεδεμένοι με αυτήν φόροι. Παράλληλα με το δικαίωμα χρήσης της γης ανά φορολογούμενο (νοικοκυριό) αναγνωρίζονται και συλλογικά (κοινοτικά) δικαιώματα σε εκτάσεις που υπόκεινται σε κοινή χρήση βοσκοτόπια, λιβάδια, δάση και νερά, ενώ αντίστροφα δικαίωμα ιδιοκτησίας αναγνωρίζεται σε γαίες που αποτελούν αντικείμενο καλλιέργειας εκτός του πεδίου της παραγωγής δημητριακών (αμπέλια, δενδροκαλλιέργειες, κήποι).¹³

Ο «εξορθολογισμός» ή επανακατάταξη των επάλληλων επιπέδων δικαιωμάτων στη γη ανάμεσα στο κράτος, τους αγρότες-παραγωγούς και τους κατά τόπους νομείς των αγροτικών πλεονασμάτων (σπαχήδες/τιμαριώτες, φοροεισπράκτορες, φορομισθωτές διαφόρων επιπέδων και κατόχων τσιφλικιών)

---

¹² Boğaç A. Ergene, "On Ottoman Justive. Interpretations in Conflict (1600-1800)", *Islamic Law and Society*, 8/1 (2001), 52 και 59-60 (52-87) και Suraiya Faroqui, "Political Activity among Ottoman Tazpayers and the Problem of Sultanic Legitimation (1570-1650)", *Journal of the Economic and Social History of the Orient*, XXXV (1992), 1-39.

¹³ Ömer Lûtfi Barkan, *Türk Toprak Hukuku Tarihinde Tanzimat ve 1274 (1858) Tarihli Arazi Kanunnamesi*, Κωνσταντινούπολη, Maarif Matbaası, 1940, 294-295 και Ιβαλτζίκ, 412-413.

που πραγματοποιείται στην περίοδο των μεταρρυθμίσεων (Τανζιμάτ) ειδικά με την θέσπιση του Νόμου περί Γαιών του 1858, θέτει σε ισχύ δικαιώματα απόλυτης ατομικής ιδιοκτησίας με τρόπο και ισχύ που δεν είχε ποτέ τεθεί στο παρελθόν. Ωστόσο και στην εκσυγχρονιστική αυτή επαναδιατύπωση του καθεστώτος ελέγχου/ιδιοκτησίας της γης, τα επίπεδα ελέγχου/ κατηγορίες γαιών ορίζονται στο πλαίσιο της παραδοσιακής αντίληψης, ωστόσο εξορθολογικοποιούνται: Οι γαίες όπως αναφέραμε και παραπάνω ταξινομούνται σε πέντε κατηγορίες: α) ιδιόκτητες (μεμλουκέ), β) κρατικές/δημόσιες (μυριγιέ), γ) βακουφικές/υποκείμενες σε ευαγή ιδρύματα (μεβκουφέ), δ) εγκαταλελειμένες ή υποκείμενες σε συλλογική (κοινοτική) χρήση γαίες (μετρουκέ) (μη ιδιότητα λιβάδια, δάση, βοσκοτόπια) και ε) εκτενείς ανεκμετάλλευτες γαίες (μεβάτ) (ορεινές και δασώδεις περιοχές εκτός οικιστικών περιφερειών)¹⁴.

Η αναγνώριση απόλυτων ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων και διακριτών κατηγοριών γαιών μετέβαλε τους όρους και τα πεδία διαπραγμάτευσης των διαφορετικών διεκδικητών δικαιωμάτων επί του ελέγχου των γαιών, καθώς και τα επιχειρήματα (επανα)διεκδίκησης δικαιωμάτων χρήσης/κατοχής και πλέον ιδιοκτησίας. Ενώ το πλαίσιο διαπραγμάτευσης/ διεκδίκησης δικαιωμάτων επί της γης/ του νερού/ των δασών του προνεωτερικού κράτους επιτρέπει τη σύνταξη «αιτήσεων παραπόνων» και τη διατύπωση σε αυτές επιχειρημάτων βασισμένων στην «παλαιότητα των (τοπικών) εθίμων» όσον αφορά σε δικαιώματα ξύλευσης δάσους (Αγγλία, Λόουτον, 1720) και στην διευθέτηση των ρεμάτων για την άρδευση κήπων και χωραφιών (Μικρά Ασία, Καισάρεια, 1646-47),¹⁵ ο σαφέστερος ορισμός των διαφόρων επιπέδων ελέγχου επί των γαιών που επέρχεται με την κατοχύρωση του δικαιώματος της απόλυτης ιδιοκτησίας περιορίζει τα πεδία διεκδίκησης/διαπραγμάτευσης, χωρίς ωστόσο να πετυχαίνει την αποσιώπησή τους εντός της κοινότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι διατυπώσεις του δικαιώματος ξύλευσης στα δάση, στις περιφέρειες των οικισμών σε δύο χωριά του καζά (περιοχή δικαιοδοσίας του καδή/ιεροδίκη) του Νάσλιτς (Ανασελίτσας/Βοϊού) του λιβά Κοζάνης, βιλαετίου

---

¹⁴ Barkan, 335.

¹⁵ Thompson, 102 και Faroqhi, 6.

Μοναστηρίου, Πλαζούμι (Ομαλή) και Ραντοβίστι (Ροδοχώρι)¹⁶ σε έγγραφα με χρονολογία 1786 και 1845 αντίστοιχα φανερώνουν ίσως - με την ομοιότητα όσον αφορά στο περιεχόμενο και την διαφορά όσον αφορά στο πλαίσιο - τη μετάβαση στο νέο καθεστώς γαιοκτησίας της περιόδου των οθωμανικών μεταρρυθμίσεων, που σηματοδοτείται με τις πρώτες συστηματικές απογραφές εισοδημάτων των ετών 1844-1845, τη θέσπιση τοπικών διοικητικών συμβουλίων και δικαστηρίων (Νιζαμιγιέ) που στην πράξη αντικατέστησαν τα μουσουλμανικά ιεροδικεία και, τέλος, με τον Νόμο περί Γαιών του 1858.¹⁷

Το δασικό ζήτημα στο Ροδοχώρι

Εισαγωγή

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, σύμφωνα με τον οθωμανικό τρόπο οργάνωσης ενός χωριού έχουμε:

- α) Έναν κεντρικό πυρήνα στον οποίο τα δικαιώματα στη χρήση της γης ήταν οικογενειακά σε ποσοστό 20% περίπου.
- β) Γύρω από τη ζώνη των οικογενειακών δικαιωμάτων υπήρχε μία ζώνη κοινοτικών δικαιωμάτων σε ποσοστό 30% και
- γ) Γύρω από αυτή, μία ζώνη χέρσων κρατικών γαιών σε ποσοστό 50%. Οι οθωμανικές δομές περιόριζαν τη δυνατότητα του κράτους να αυξήσει την εξουσία του, ενώ δε συνέβαινε το ίδιο για τους Οθωμανούς προύχοντες, οι οποίοι μπορούσαν να αυξήσουν τη δική τους εξουσία αλλά και την περιουσία τους, την οποία και διασφάλιζαν μέσω διαδοχικών νόμων που θεσπίστηκαν μεταξύ 1808 και 1858¹⁸. Ο νόμος της 7 Ραμαζανίου 1274 είχε τρεις συνέπειες για την περιοχή:

- μετέτρεψε το δικαίωμα στην πρόσοδο σε δικαίωμα πλήρους ιδιοκτησίας
- ενθάρρυνε την καλλιέργεια των χέρσων γαιών και

¹⁶ Αναφορά στις περιπτώσεις αυτές γίνεται στο επόμενο κεφάλαιο της εργασίας.

¹⁷ Huri İslamoğlu, *Constituting Modernity. Private Property in the East and West*, Λονδίνο και Νέα Υόρκη, Tauris, 2004, 283-285 και 293-294.

¹⁸ Ν. Καλογερόπουλος, *Συζητήσεις στην επαρχία - Τα κόμματα και η κοινωνία*, εκδ. 2011

- υποκίνησε την ιδιοποίηση των κοινοτικών γαιών από ιδιώτες γαιοκτήμονες και κάπως έτσι νομιμοποιήθηκαν τελικά οι εκδηλώσεις της τσιφλικικής επιχείρησης.

Το χωριό αγοράστηκε τελικά από τον Τούρκο Μπέη της Λειψίστας το 1845 που ήταν τσιφλίκι του για 77.940 γρόσια. Το ιστορικό έγγραφο της εξαγοράς με τίτλο: "Καταγραφή των συναχθέντων αφ' όλους εις εξαγόρασιν του χωριού Ραντοβίσι" παρουσιάζεται παρακάτω¹⁹. Είναι γραμμένο σε λευκό χαρτί 3 σελίδων και τα ποσά είναι σε γρόσια που έδωσαν "εις εξαγόρασιν του χωριού Ραδοβίσι" οι παλαιοί κάτοικοι του χωριού. Βεβαιώνουν την εγκυρότητα του εγγράφου δύο παπάδες, επτά κάτοικοι Ροδοχωρίου, δύο κάτοικοι Κριμινίου και ο Αρχιδιάκονος της Ιεράς Μητροπόλεως Σισανίου Σωφρόνιος εκ μέρους του Δεσπότη Λεοντίου²⁰.

Καταγραφή των συναχθέντων αφε' όλης εις εξαγόρασιν το χωριού Ραδοβίσι.			
ο ηγούμενος έβερσεν	-	-	1885,
ο αμεινός τεργής	-	-	2187,
ο κενόλας παρά εβέν	-	-	1908,
ο κενόλας παρ' όθεν	-	-	2040,
ο κενόλας Ασσάβας	-	-	1870,
ο κενόλας Νικοπαίς	-	-	9890π
ο κενόλας Αλεργίου	-	-	1422π
ο κενόλας Ασσά	-	-	2007π
ο κενόλας Ασσά	-	-	1432π
ο κενόλας Ασσά	-	-	1450π
.....			1.8.334π

ο Τέλης Γεώργιος	1779	20
ο Γεώργιος Φώτης	3291	
ο Κωνσταντής Χαρίση	2025	

¹⁹ Δ. Γκαβανάς, Ροδοχώρι Βοΐου, εκδ. 1999

²⁰ Ν. Καλογερόπουλος, Λεύκωμα Ραντοβίσι - Ροδοχώρι 1600-2000, 2004

ὁ Ζῆσος Πλίζου	1916	
ὁ Τζῆμος Ἀργυρίου	1575	20
	29121	
ὁ Γεώργιος Νάσιο	1782	20
ὁ παπᾶ Δημητρίου	1860	20
ὁ Θύμιος Τζουμπάνος	1537	20
ὁ Δημήτριος Λίττας	2002	20
ὁ Γεώργιος Τριανταφύλλου	1436	
	37740	
ὁ Ἀλέξης Νταραβίγκα	1690	
ὁ Θανάσης Τιάνης	1500	
ὁ Χρίστος Νάκου	1496	
ὁ Νάσιος κοτόπουλο	1696	
	44122	20
ὁ Ζῆσος Νικολάου	2061	20
ὁ Γεώργιος Βούλγαρη	1543	
	47727	
ὁ Δημήτριος Τέλη	2000	
ὁ Ἀλέξης Τζάπος	1000	
ὁ Ἀθανάσιος Τακούλα	1600	
ὁ Νικόλαος Παπᾶ	1900	
οἱ ντουβαλάδες	1600	
	55827	
ὁ Γεώργιος Λαβαδιώτης	1600	
ὁ Γεώργιος ἀπό φυτόκη	1750	
ὁ Γεώργιος Θύμνιου	1250	
ὁ Ἰωάννης Τζιάτζιου	1600	
	63627	
ὁ Χαρίσης μυλωνᾶς	1600	
ὁ Δῆμος Σταύρου	1500	
ὁ Νικόλαος Λαμπρόπουλος	0230	
ὁ Δημήτριος кара ὀγλάνης	1000	
ὁ παπᾶ Γεώργις	0410	
ὁ Κώστας Σπανοῦ	0040	
	68407	
ὁ ἴδιος Κώστας	1250	
οἱ Κοτταλάδες	1270	
ὁ Γεώργιος Δήμου	0148	20
ὁ Ἰωάννης Τζιάτζου	0060	
	71135	20
διάφορα τῶν ἄνω κεφαλέων	1670	20
	72806	

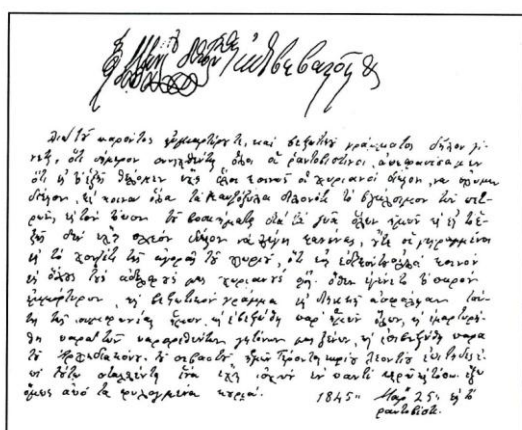

Στη συνέχεια θα παρουσιάσουμε τρεις περιπτώσεις κοινοτικής κοινοκτημοσύνης του Ροδοχωρίου, οι οποίες περιλαμβάνονται στον κώδικα της Μητροπόλεως Σισανίου και Σιατίστης, κώδικα Ζωσιμά. Αυτός υπήρξε αντικείμενο επιστημονικής μελέτης²¹ κατά τις δεκαετίες 1960-1970. Ο κώδικας Ζωσιμά περιλαμβάνει εγγραφές των ετών 1686-1845 και σώζεται μόνο ένα τμήμα του. Υπάρχουν μεγάλα χρονικά κενά όπου δεν υπάρχουν καθόλου εγγραφές. Οι εγγραφές του κώδικα ήταν ιδιότυπα αντίγραφα των πρωτοτύπων τα οποία δόθηκαν στους ενδιαφερόμενους²². Τα σχετικά με το Ραντοβίσι-Ροδοχώρι κείμενα είναι από τα τελευταία έγγραφα ενός μεγαλύτερου τμήματος του κώδικα Ζωσιμά των ετών 1797-1845.

Στο πρώτο έγγραφο κοινοκτημοσύνης βεβαιώνεται από όλους και έχει ισχύ "εν παντί καιρώ και τόπω" ότι, εκτός από τα διανεμημένα δάση, όλα τα καυσόξυλα, οι πέτρες, οι βοσκότοποι ανήκουν σε όλους τους χωριανούς και όχι μόνο σε όσους έδωσαν χρήματα για την εξαγορά του χωριού. Αυτή η σημαντική πράξη κοινοκτημοσύνης ισχύει όλη την περίοδο αδιατάρακτα μεταξύ των κατοίκων του χωριού, διαφορές υπήρξαν μόνο με τους βαντσιώτες για δασικές περιοχές κοντά στο Βαντσκό, σημερινό Κυδωνιές, όπου για το συγκεκριμένο θέμα να αναφερθούμε παρακάτω.

Το ιστορικό έγγραφο παρουσιάζεται παρακάτω:

Εικόνα 4: Έγγραφο κοινοκτημοσύνης.

²¹ Ν. Πανταζοπούλου, συνεργασία Δ. Τσούρκα-Παπαστάθη, Δικαιϊκά Μεταβυζαντινά Μνημεία, Θεσσαλονίκη, 1974

²² Τα πρωτότυπα έγγραφα που αναφέρονται στο βιβλίο του Δ. Γκαβανά ότι είχε στην κατοχή του και αφορούν το χωριό Ροδοχώρι, αναζητήθηκαν αλλά ακόμα δεν έχουν εντοπιστεί.

Στην πίσω μεριά του παραπάνω εγγράφου, υπάρχει ένα ακόμα έγγραφο που έχει τον τίτλο: "Προς τους τιμωτάτους προεστώτας και λοιπούς νοικοκυρίους του χωριού Ραδοβίστι" και αναφέρεται στα δικαιώματα νομής των κοινοτικών δασών. Πιο συγκεκριμένα αναφέρει ότι²³: *"Οι ίδιοι ραβοστιανοί ος οίκοθεν αποφασίσαμεν σήμερον και δια τα κουριά (δάση). Τα μεν πολλά κουριά να τιμηθώσιν όπως ευρεθή εύλογον μεταξύ μας, εις δε τους μη έχοντας, να δώσωμεν τόπον για να έχει ο καθείς. διό εγένετο το παρόν τούτο μαρτιρικό γράμμα..."* Τα δάση θεωρούνται κοινό αγαθό και προτίθενται όλοι οι τωρινοί κάτοχοι να δώσουν μέρος αυτών και σε συντοπίτες τους που δεν έχουν κανένα στην κατοχή τους.

Κατόπιν λοιπόν της αγοράς του χωριού τους το οποίο αποτέλεσε για άγνωστο διάστημα τσιφλίκι από τον τέως ιδιοκτήτη του, σε έγγραφο με ημερομηνία 25 Μαρτίου 1845, το οποίο διεσώθη σε αντίγραφο και παρουσιάζεται παρακάτω ως τμήμα ιδιωτικού αρχείου κατοίκου του χωριού, περιέχεται συμφωνητικό («βεβαιωτικό γράμμα») μεταξύ των κατοίκων-αγοραστών του τσιφλικιού, που αφορά στην κοινή χρήση/κατοχή βοσκοτόπων και δασών (δικαιώματος ξύλευσης) όχι μόνο μεταξύ των ιδίων αλλά μεταξύ του συνόλου των χωρικών, περιλαμβανομένων και όσων δεν κατέβαλαν τίμημα για την εξαγορά. Η κατοχύρωση μέσω της καταγραφής και δια της επιβεβαίωσης μέσω μαρτύρων του δικαιώματος ξύλευσης στα δάση («κουριά») για το σύνολο των κατοίκων παραπέμπει σε εξασφάλιση μέσω συμφωνητικού παλαιότερου εθίμου, το οποίο πιθανότατα ανακόπηκε λόγω του ελέγχου της πρόσβασης στα «κουριά» από την πλευρά του/ των κατόχου/ων του τσιφλικιού. Ωστόσο το γεγονός ότι η γραπτή διατύπωση του δικαιώματος ακολουθεί την αγορά κατόπιν τιμήματος, καθώς και το γεγονός ότι μετά την αγορά πραγματοποιείται αναδιανομή σπιτιών, χωραφιών, δικαιωμάτων ξύλευσης και πιθανώς και τμημάτων δάσους μεταξύ των κατοίκων, σημαίνει ότι τόσο ο οικισμός όσο και η καλλιεργήσιμη γη, βοσκοτόπια και δάση είχαν περιέλθει στην κατοχή του τσιφλικούχου (σε μορφή ιδιοκτησίας ή χρησικτησίας).²⁴ Στο πλαίσιο αυτό θεωρούμε ότι η ύπαρξη τόσο της πράξης της εξαγοράς του χωριού (του οικισμού και του συνόλου της περιφέρειάς του), όσο και

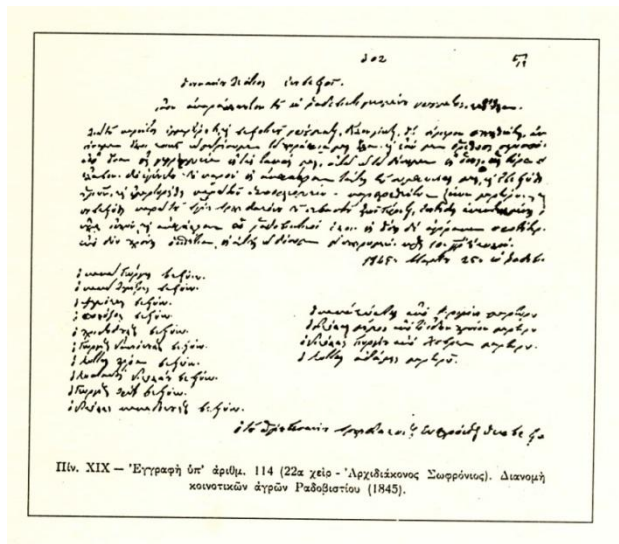
²³ Ν. Καλογερόπουλος, Ραντοβίστι - Ροδοχώρι 1750-2000, εκδ. 2001

²⁴ Για το καθεστώς ελέγχου/κατοχής της καλλιεργήσιμης γης στο πλαίσιο των τσιφλικιών, βλ. Bruce McGowan, *Economic Life in Ottoman Europe. Taxation, Trade and the Struggle for Land, 1600-1800 (Studies in Modern Capitalism)*, Νέα Υόρκη, Cambridge University Press, 1981, 121-130

Το έγγραφο παρουσιάζεται παρακάτω:

Εικόνα 5: Έγγραφο για τα δικαιώματα νομής των κοινοτικών δασών.

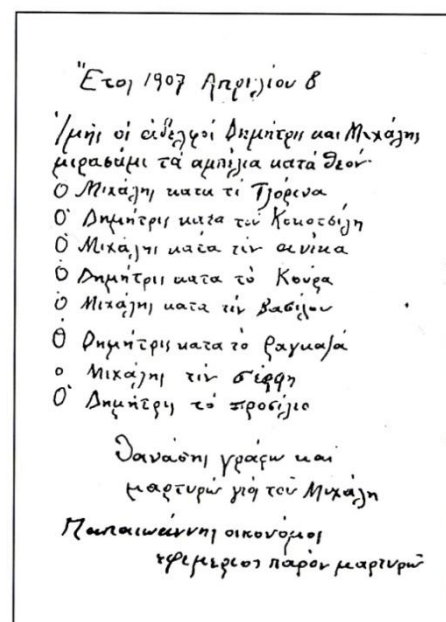

Εικόνα 6: Έγγραφο διανομής κοινωτικών αγρών

αυτά να τα δώσωμεν εις όσους, ως τώρα δεν έλαβον. διό εγένετο το παρόν εις ασφάλειαν ταύτης της συμφωνίας μας..." Οι πράξεις κοινοκτημοσύνης αφορούν στην ολότητα των εκτάσεων με σκοπό να υποστηρίξουν όσους νέους κατοίκους έρθουν για να μείνουν στο χωριό. Προφανώς περίμεναν να έρθουν δικοί τους άνθρωποι για να ζήσουν εκεί.

Τέλος, παρουσιάζεται δίπλα ένα ακόμα έγγραφο εκείνων των χρόνων και είναι το έγγραφο διανομής αμπελιών το 1907 στο οποίο γίνεται η μοιρασιά μεταξύ δύο αδελφών για τις αγροτικές τους εκτάσεις. Τόσο από τα γενικά έγγραφα του 1845 όσο και από τις σωζόμενες διαθήκες προκύπτει ότι ιδιόκτητα είναι μόνο τα σπίτια, τα χωράφια και τα αμπέλια, τα οποία και μεταβιβάζονται στους κληρονόμους, όχι όμως τα δάση. Το καθεστώς αυτό ισχύει ως το 1960 οπότε οι περισσότεροι κάτοικοι παίρνουν δασικούς τίτλους²⁵.

Ένα ακόμα ενδιαφέρον έγγραφο με την ίδια ημερομηνία είναι το έγγραφο διανομής κοινοτικών αγρών Ραδοβιστίου, στο οποίο αναφέρεται ότι: "...σήμερα συναχθέντες, απεφασίσαμεν, όλοι κοινώς να μετρήσωμεν τα χωράφια μας όλα. και εάν μεν ευρεθώσι

Εικόνα 7: Διανομή αμπελιών

²⁵ Ν. Καλογερόπουλος, Λεύκωμα Ραντοβίσι - Ροδοχώρι 1600-2000, εκδ. 2004

Ιδιοκτησιακό καθεστώς σε γειτονικά χωριά

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να επισημανθεί επίσης το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δασικών εκτάσεων σε γειτονικά χωριά.

Δοτσικό Γρεβενών

Στο συγκεκριμένο χωριό ολόκληρη η δασική και γεωργοκτηνοτροφική έκταση που περιλαμβάνεται εντός των ορίων της Κοινότητας, ανήκει στην ιδιοκτησία της και όχι στο δημόσιο. Αυτό αποδεικνύεται από έγγραφα που αναφέρουν ότι η εξαγορά του χωριού, που κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας ήταν Τσιφλίκια και άνηκε σε Μπέηδες της Νεάπολης (Λιαψίστι) και της Κόνιτσας, έγινε από κατοίκους του Δοτσικού με συμβολαιογραφικές πράξεις με ημερομηνία 1857²⁶. Το κόστος για την εξαγορά του χωριού, σύμφωνα με την απόφαση αγοραπωλησίας ήταν 96.000 γρόσια. Μετά την εισχώρηση της Μακεδονίας στην Ελληνική Επικράτεια και με απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου του Υπουργείου Γεωργίας που συνεδρίασε στις 10 Ιουνίου 1931 έπειτα από αγωγή των κατοίκων του χωριού οι οποίοι διεκδικούσαν την έκταση, το ιδιοκτησιακό καθεστώς παραμένει το ίδιο, όλες οι δασικές και αγροκτηνοτροφικές εκτάσεις αποτελούν ιδιοκτησία της Κοινότητας Δοτσικού²⁷.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε τα όσα γράφει το νομικό γραφείο Αθηνών του Υπουργείου Γεωργίας που εξέτασε την υπόθεση διεκδίκησης το 1930, ένα χρόνο πριν την εκδίκαση της υπόθεσης, και στα συμπεράσματα που καταλήγει αναφέρει χαρακτηριστικά: *"...Πάντος η αγορά εγένετο δια λογαριασμόν όλων των κατοίκων οι οποίοι τας μέν καλλιεργησίμους γαίας διεμοιράσθησαν τας δε δασώδεις διετήρησαν υπέρ της Κοινότητός των"* και λίγο παρακάτω στο ίδιο κείμενο: *"...το δάσος Δοτσικού δέον ν' αναγνωρισθή ως ιδιοκτησία της ολότητος των κατοίκων καθισταμένης ως νομικόν πρόσωπον."*²⁸.

---

²⁶ Γ. Μπατζής, Το Δοτσικό Γρεβενών, Ιστορία - Λαογραφία, εκδ. 1999

²⁷ Αναφορικά έγγραφα παρουσιάζονται στο παράρτημα.

²⁸ βλ. Προς Το Σόν Υπουργείον Γεωργίας, Δ'νσιν Δασών, Γραφείον Νομικών, Αθήνας. Βρίσκεται στο παράρτημα.

Τριάδα

Η περιοχή του χωριού Τριάδα ήταν γνωστή κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας σαν "Τσιφλίκι Πετσάνης" το οποίο πουλήθηκε αντί 40.000 γροσιών το έτος 1846 σύμφωνα με το πωλητήριο συμβόλαιο από τους μουσουλμάνους ιδιοκτήτες Γιοσούφ Μπέη, υιού του Τζαφέρ Μπέη σε ορισμένους κατοίκους της Πετσάνης (Τριάδα) οι οποίοι και κατονομάζονται. Μετά την απελευθέρωση της Μακεδονίας η εκμετάλλευση του δασοκτήματος συνεχίστηκε από τους κατοίκους της Πετσάνης όπου πλέον είχε καινούριο όνομα, αυτό της Τριάδας. Τα έτη 1924-1925 και 1950-1951 σε ορισμένες περιοχές του δάσους, το Δασονομείο Σιάτιστας πραγματοποίησε υλοτομίες ανθρακοποιίας που είχε σαν αποτέλεσμα την έντονη αντίδραση των κατοίκων της Τριάδας που τελικά αποφάσισαν να στραφούν εναντίον του δασαρχείου Κοζάνης και να διεκδικήσουν την εν λόγω έκταση. Με βάση τις υπ. αρ. 3582/1955/20-3-1957 και 2530/15-6-1957 αναφορές δασαρχείου Κοζάνης, εκδόθηκε η 61341/585/ 8-5-1958 διαταγή του Υπουργείου Γεωργίας – Γενική Δ/ση Δασών με την οποία αναγνωρίστηκε ότι το δάσος Πέτσανης-Τριάδας εκτάσεως 6.520 στρεμμάτων είναι κτήση ιδιωτική που ανήκει στους αρχικούς αγοραστές του τότε Τσιφλικιού Πέτσανης Τριάδας και τους μετέπειτα καθολικούς και ειδικούς διαδόχους τους με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του Δημοσίου ως προς το 1/5 τούτου επί δημόσιας γης. Από την περίοδο εκείνη και μετά το δάσος Τριάδας διαχειρίζεται από αναγκαστικό συνεταιρισμό που συστήθηκε με συμμετοχή των κατοίκων του χωριού²⁹.

Ομαλή

Σε αίτηση-καταγγελία την οποία απέστειλαν στο αυτοκρατορικό κέντρο και αποτυπώνεται σε έγγραφο προς τον σουλτάνο με ημερομηνία 4 Σαμπάν 1200 (2 Ιουνίου 1786) οι κάτοικοι του χωριού Πλαζούμι (Ομαλή) του καζά του Νάσλιτς, καταγγέλλουν τους κατόχους τσιφλικιών οι οποίοι τους παρεμποδίζουν να μπουν στα δάση από τα οποία κόβουν ξύλα «από παλιά» (καντιμντέν μπερού), ζητώντας αναγνώριση του δικαιώματός τους και επαναφορά στην πρότερη (περιγραφόμενη

---

²⁹ Οι πληροφορίες συλλέχθηκαν από το κείμενο διαχείρισης του δάσους Τριάδας Βοΐου 2010-2019.

κατάσταση).³⁰ Οι συγκρουόμενες διεκδικήσεις του δικαιώματος (ελέγχου της) ξύλευσης στα δάση της περιφέρειας του χωριού από τους χωρικούς και τους κατόχους τσιφλικιών βρίσκουν πεδίο έκφρασης (όσον αφορά στους πρώτους) στην πρακτική της αίτησης-καταγγελίας (σικιαγιέτ) προς το αυτοκρατορικό κέντρο, στο πλαίσιο της οποίας η επίκληση του εθίμου (επιχείρημα της παλαιότητας, βεβαιότητας, συνέχειας όπως κατοχυρώνεται στη συλλογική μνήμη και πρακτική) καθίσταται ορατή προς την κρατική (κεντρική) διοίκηση.

Η δασική περιουσία στο Ροδοχώρι Βοΐου

Τα δάση, που αποτελούν τη μισή περίπου έκταση του χωριού γύρω στα 5.000 στρέμματα, ανήκαν στην Κοινότητα μέχρι το 1958 κατοχυρωμένη απολύτως κατά τα ισχύοντα δίκαια στα μέσα του 19ου αιώνα. Οι χωριανοί καθόρισαν τη χρήση τους για κάθε κτηνοτροφική οικογένεια, λαμβάνοντας πρόνοια ακόμα και για όσους δικούς τους περίμεναν να μετοικήσουν στο χωριό τα αμέσως επόμενα χρόνια όπως αναφέραμε και παραπάνω. Χαρακτηριστική είναι η αναφορά στο βιβλίο του Δημήτριου Γκαβανά για το τι ίσχυε ως το 1912: *"όλοι οι κάτοικοι, πρώτοι οικιστάι και νεώτεροι, αποτελούν μέλη με ίσα δικαιώματα στα δάση, τας βοσκάς, το βγάλσιμον πετρών"*. Τα πράγματα άλλαξαν τη δεκαετία του 1920 με την έναρξη της εμπορευματοποίησης του ξύλου - κάρβουνου οπότε και εμφανίστηκαν οι πρώτες ιδιωτικοποιήσεις δασικών εκτάσεων και δικαστικές διαμάχες.

Ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός για το δασικό ζήτημα του Ροδοχωρίου αποτελεί η δικαστική απόφαση του Πρωτοδικείου Κοζάνης την 22αν Σεπτεμβρίου 1955 με αριθμό: 398 στην οποία αναγνωρίζει την Κοινότητα Ροδοχωρίου κύρια μίας δασικής έκτασης στη θέση Ξουνέρι ή Νταβαλίδικο εκτάσεως 1.500 παλαιών στρεμμάτων (περισσότερα από 2.000 σημερινά), κείμενης εντός της κτηματικής της περιοχής την οποία διεκδικούσε η γειτονική Κοινότητα Κυδωνιών. Σύμφωνα με την απόφαση του δικαστηρίου αναφέρεται ότι: *"...απεδείχθη ότι η επίδικος εν τη αγωγή δασική έκτασις μετά βοσκοτόπου γνωστή υπό την ονομασίαν Ξουνέρι ή Αγιονέρι ή Νταβαλίδικο, εκτάσεως 1.500 στρεμμάτων παλαιών σημερινών δε 2.000 περίπου ανήκε πράγματι επί Τουρκοκρατίας και δη προ του έτους 1850 εις την κατηγορίαν των εγκαταλελειμμένων γαιών (εραζί μετρουκέ). Ειδικώτερον ο βοσκότοπος αυτής*

³⁰ Osmanlı Devlet Arşivi, Ali Emiri Abdülhamid I, 224/14854.

(επίδικου) είχαν αφευθεί από του έτους 1850 παρά του Τουρκικού Δημοσίου κατά τους όρους του περί γαιών Οθωμανικού νόμου εις την κοινήν χρήσιν της ολότητος των κατοίκων της εναγούσης Κοινότητος Ροδοχωρίου (πρώην Ραδοβίστι) υπέρ των οποίων ανέκαθεν και δη από του έτους τούτου είχε προορισθεί προς βόσκησιν..." και καταλήγει: "Δια ταύτα, αναγνωρίζει την ενάγουσαν Κοινότητα Ροδοχωρίου (πρώην Ραδοβίστι) κυρίαν της εν τη αγωγή και τω ιστορικώ της παρούσης αναφερομένης και περιγραφομένης δασικής εκτάσεως μετά βοσκοτόπου γνωστής υπό την επωνυμίας Ξουνέρι..."³¹

Μετά την εξέλιξη αυτή, υπάρχει ακόμα ένα σημαντικό έγγραφο αγοραπωλησίας με το οποίο η Κοινότητα Κυδωνιών αγόρασε από την Κοινότητα Ροδοχωρίου μέρος της παραπάνω έκτασης στην τιμή των 107.000 δραχμών με ημερομηνία 19 Φεβρουαρίου 1959³². Αποδεικνύεται δηλαδή στην πράξη και με την αναγνώριση του Δημοσίου ότι η Κοινότητα Ροδοχωρίου είχε στην κυριότητά της την παραπάνω δασική έκταση. Η έκταση που μεταβιβάστηκε ήταν περίπου 700 στρέμματα και σήμερα το δάσος αυτό αποτελεί περιουσία του Συλλόγου Κυδωνιωτών³³. Είναι σημαντικό να αναφερθεί επίσης το γεγονός ότι με τα χρήματα αυτά η Κοινότητα άνοιξε δρόμο προς Κυδωνιές, προφανώς για πρόσβαση στα παρθένα τότε κοινοτικά δάση.

Το έτος 1957 πραγματοποιείται ένα ιστορικά ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός το οποίο θα ανατρέψει τελείως το δασικό καθεστώς στο Ροδοχώρι όπως και σε ορισμένα ακόμα χωριά του Άνω Βοΐου. Σύμφωνα με την απόφαση 5757/27.12.1957 αρχίζει η αναγνώριση ιδιωτικών δασών με αποτέλεσμα το 1958 να έχουν εκδοθεί 75 αποφάσεις από το Υπουργείου Γεωργίας σε κατοίκους του χωριού, οι οποίοι πλέον είναι κύριοι συνολικής δασικής έκτασης 1.376 στρεμμάτων³⁴. Οι εκτάσεις αυτές δεν αγοράστηκαν αλλά όπως φαίνεται και στο παράρτημα, παραχωρήθηκαν σε ιδιώτες μετά από απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας και πιστοποιητικό του τότε προέδρου της Κοινότητας Ροδοχωρίου. Η απόφαση πάρθηκε από τον Υπουργό Γεωργίας Δ.

³¹ Ολόκληρη η δικογραφία της δικαστικής απόφασης Πρωτοδικείου Κοζάνης με αριθμ. 398 υπάρχει στο παράρτημα στο πίσω μέρος της εργασίας.

³² Τζήρου Χ. (Βαντακο) Κυδωνιές – Διαδρομή μέσα στο χρόνο και την ιστορία

³³ Το έγγραφο πώλησης με αριθμό 1042 υπάρχει στο παράρτημα στο πίσω μέρος της εργασίας. Λείπει ένα φύλλο.

³⁴ Η λίστα με τα συνιδιόκτητα (1/5 υπέρ του Δημοσίου) υπάρχει στο παράρτημα.

Μανέντη και αφορούσε ορισμένα μονάχα χωριά της περιοχής. Άλλα χωριά που αναγνώρισαν ιδιωτικά δάση είναι το Κριμίνι, η Βουχωρίνα, το Πολυκάστανο και ο Χορηγός. Μεγάλες εκτάσεις με αιωνόβια δέντρα κόβονται για πρώτη φορά τη δεκαετία 1960-1970, η κοινοτική περιουσία δεν προστατεύεται, ιδιώτες δηλώνουν περισσότερα στρέμματα από την Κοινότητα, αριστεροί και οικονομικά αδύνατοι όπως επίσης ορισμένοι απόντες δεν παίρνουν τίτλο κυριότητας. Κυριαρχούν οι μεσάζοντες, οι οποίοι με τους ξυλέμπορους λεηλατούν τα κοινοτικά και κλέβουν λίγο ή πολύ τα ιδιωτικά δάση, αναγνωρισμένα ή μη. Η αναξιοπιστία, η αδικία και η συναλλαγή - και μάλιστα του κράτους - δικαιώνεται. Παρόμοια φαινόμενα παρατηρούνται και κατά τη δεύτερη περίοδο ξύλευσης (1980-1990) με σύμπραξη μεσαζόντων με ξυλέμπορους, καταπατήσεις κοινοτικών και ιδιωτικών δασών, συγκρούσεις, ρήξεις και επιδείνωση των ανθρώπινων σχέσεων³⁵.

Αποτέλεσμα όλης αυτής της πρωτόγνωρης κατάστασης ήταν να διαταραχθεί πλήρως το ιδιοκτησιακό καθεστώς της περιοχής. Η Κοινότητα, μοναδική κάτοχος της δασικής περιουσίας για εκατόν είκοσι χρόνια έχει σήμερα στην κατοχή της μονάχα έναν τίτλο για δύο δασοτεμάχια με συνολική έκταση 49 στρέμματα και το Δημοτικό Σχολείο Ροδοχωρίου δασική έκταση 89 στρεμμάτων τα οποία είχαν μάλιστα παραχωρηθεί από την Κοινότητα³⁶.

Σήμερα ολοκληρώνεται η τρίτη περίοδος ξύλευσης και ευτυχώς η κατάσταση δεν είναι η ίδια με αυτές των προηγούμενων ξυλεύσεων. Η αυστηροποίηση των νόμων σε συνδυασμό με τον καλύτερο έλεγχο που διενεργείται από το Δασαρχείο Τσοτυλίου και φυσικά με τη χρησιμοποίηση των νέων τεχνολογιών των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και της Τηλεπισκόπησης, δεν επιτρέπει την εμφάνιση παράνομων και άδικων ενεργειών που στρέφονταν εναντίον και της κοινοτικής/δημόσιας περιουσίας. Ο κάθε ενδιαφερόμενος πλέον χρειάζεται να προσκομίσει στο δασαρχείο εξαρτημένο τοπογραφικό διάγραμμα σε προβολικό σύστημα ΕΓΣΑ'87 για την έκταση προς υλοτομία, μαζί με όλα τα απαραίτητα αποδεικτικά έγγραφα κυριότητας προκειμένου να δοθεί άδεια εισόδου στο δάσος για τα συνεργεία υλοτομίας και εξωδάσωσης των δασικών προϊόντων. Με την

³⁵ Ν. Καλογερόπουλος, Συζητήσεις στην επαρχία - τα κόμματα και η κοινωνία, εκδ. 2011

³⁶ Σχετικά έγγραφα υπάρχουν στο παράρτημα

ολοκλήρωση της κατάρτισης των δασικών χαρτών και την οριστική κύρωσή τους το δάσος θα περιλαμβάνεται στα κοινόχρηστα πράγματα. Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί πριν από την περαίωση της κτηματογράφησης στην περιοχή ώστε τα δεδομένα αυτών να χρησιμοποιηθούν κατά τις πρώτες εγγραφές στα γραφεία κτηματογράφησης. Από τη στιγμή που η δασική έκταση δεν ανήκει σε κάποιον ιδιώτη, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Υπουργείου Γεωργίας που ήδη αναφερθήκαμε και τους νόμιμους τίτλους που εκδόθηκαν, και η κοινοτική περιουσία του Ροδοχωρίου δεν προστατεύθηκε όπως όφειλε, αυτή θα ανήκει σήμερα στο ελληνικό δημόσιο και όχι στους κατοίκους του χωριού που τη διαχειριζόταν για τόσα χρόνια στο παρελθόν³⁷.

Τοπογραφική αποτύπωση

Για την πραγματοποίηση της τοπογραφικής αποτύπωσης χρησιμοποιήθηκαν όλα τα σύγχρονα μέσα και οι νέες τεχνολογίες έτσι ώστε να υπάρξει το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, πάντα σύμφωνα με τις προδιαγραφές του εθνικού κτηματολογίου. Πιο συγκεκριμένα, για τη δημιουργία του τοπογραφικού χάρτη για το δάσος της Κοινότητας Ροδοχωρίου χρησιμοποιήθηκαν τα παρακάτω:

Σύστημα Αναφοράς

Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς

Για τις ανάγκες ολοκλήρωσης της τοπογραφικής αποτύπωσης, το γεωδαιτικό σύστημα αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε ήταν το "Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς του 1987" (ΕΓΣΑ '87) με ελλειψοειδές αναφοράς το GRS 80 με στοιχεία:

$$a = 6\,378\,137.000 \text{ και } 1/f = 298.257222101$$

Το θεμελιώδες σημείο του συστήματος είναι το κεντρικό βάθρο του Δορυφορικού Σταθμού Διονύσου με συμβατικές συντεταγμένες:

$$\phi = 38^{\circ} 04' 33''.8107 \text{ B}$$

$$\lambda = 23^{\circ} 55' 51''.0095 \text{ A}$$

---

³⁷ Γ. Διαμαντόπουλος, Δάση, Δασικοί Χάρτες, Δασολόγιο και Κτηματολόγιο, 2007.

και υψόμετρο γεωειδούς $N = 7$ μέτρα

Το γεωκεντρικό καρτεσιανό σύστημα αναφοράς του ΕΓΣΑ'87 είναι σχεδόν παράλληλο με το γεωκεντρικό καρτεσιανό σύστημα WGS'84 (το σύστημα αναφοράς των δορυφορικών μετρήσεων GPS). Μία προσεγγιστική μετάβαση από το ΕΓΣΑ'87 στο WGS'84 μπορεί να επιτευχθεί με βάση τις παρακάτω σταθερές παραμέτρους:

$$\Delta X = -200 \mu.$$

$$\Delta Y = +74 \mu.$$

$$\Delta Z = +246 \mu.$$

οι οποίες προστιθέμενες στις γεωκεντρικές καρτεσιανές συντεταγμένες του ΕΓΣΑ'87 δίνουν τις γεωκεντρικές καρτεσιανές συντεταγμένες του WGS'84.

Τονίζεται ότι οι τιμές αυτές είναι προσεγγιστικές και χρησιμοποιούνται πανελλαδικά. Η ακρίβεια που επιτυγχάνεται με χρήση αυτών των παραμέτρων είναι της τάξης των λίγων μέτρων.

Προβολικό Σύστημα Αναφοράς

Το προβολικό σύστημα αναφοράς είναι η εγκάρσια μερκατορική προβολή (TM) με τα εξής χαρακτηριστικά:

• κεντρικός μεσημβρινός:	$\lambda_0 = 240A$
• συντελεστής κλίμακας σε $\lambda=240A$:	$k_0 = 0.9996$
• πλάτος αναφοράς:	$\phi_0 = 00^\circ 00'00''.00$
• προσθετική σταθερά στο X:	$\chi_0 = 500\,000,00$ μέτρα
• προσθετική σταθερά στο Y:	$\gamma_0 = 000,00$ μέτρα

Η τιμή του συντελεστή κλίμακας k (μέτρου γραμμικής παραμόρφωσης) σε κάθε σημείο υπολογίζεται με βάση τον προσεγγιστικό τύπο:

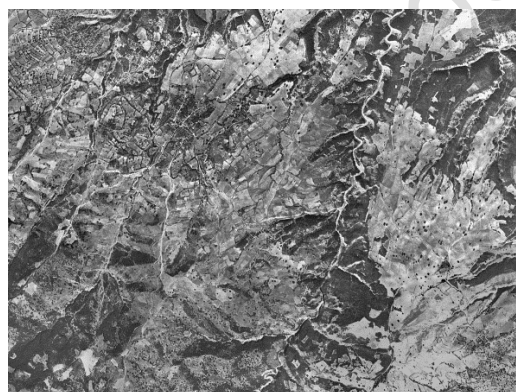
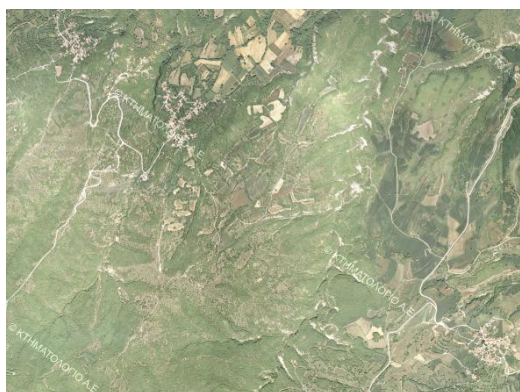
$$k = 0,012311 \cdot (X-0,5)^2 + 0,9996$$

όπου X , η τετμημένη του σημείου σε εκατομμύρια μέτρα (δηλ. $X = X \cdot 10^{-6}$)³⁸

³⁸ ΦΕΚ 2373 / 12 Ιουλίου 2017. Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών και τιμολογίου υπολογισμού προεκτιμώμενων αμοιβών για τις εργασίες κατάρτισης δασικών χαρτών.

Τοπογραφικό Υπόβαθρο

Ως τοπογραφικό υπόβαθρο χρησιμοποιήθηκαν αεροφωτογραφίες δύο περιόδων. Οι ιστορικές αεροφωτογραφίες της Ελληνικό Κτηματολόγιο σε ψηφιακή μορφή και με διακριτική ικανότητα 1 μέτρο και το χαρτογραφικό υπόβαθρο πρόσφατης λήψης με της αεροφωτογραφίες υψηλής ανάλυσης LSO, έτος λήψης 2007-2009 και διακριτική ικανότητα μισό μέτρο (0,5μ.). Και τα δύο τοπογραφικά υπόβαθρα έχουν ως σύστημα αναφοράς το Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς, ΕΓΣΑ'87.

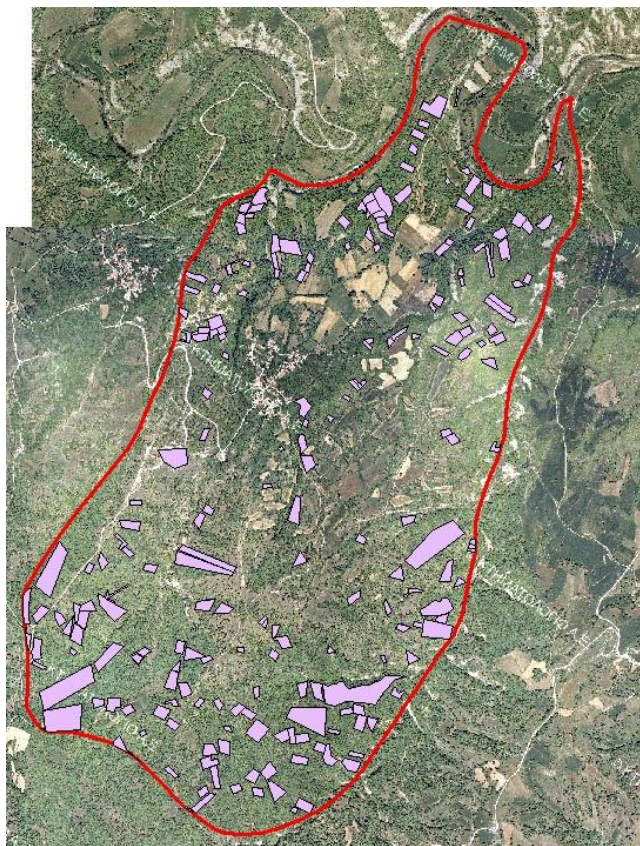
Εικόνα 8: Αεροφωτογραφία πρόσφατης λήψης Εικόνα 9: Αεροφωτογραφία ιστορικής λήψης

Διοικητικά όρια και ιδιωτικά δασοτεμάχια

Από το Δασαρχείο Τσοτυλίου που είναι η υπεύθυνη υπηρεσία για τη δασική διαχείριση στην περιοχή, μας χορηγήθηκαν τα όρια της Κοινότητας Ροδοχωρίου όπως επίσης και τα ιδιωτικά δασοτεμάχια που βρίσκονται εντός της περιοχής μελέτης. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα πολύγωνα που μας παραδόθηκαν, αφορούν τα ιδιωτικά δασοτεμάχια για τα οποία οι ιδιοκτήτες τους έκαναν αίτηση ξύλευσης στο δασαρχείο από το 2014 και μετά³⁹ και έχουν συνολική έκταση 1.056 στρέμματα. Αυτό σημαίνει ότι είναι πολύ πιθανό να υπάρχουν και άλλα ιδιωτικά δασοτεμάχια τα οποία δεν υπάρχουν στο συγκεκριμένο αρχείο χωρικής πληροφορίας (shapefile). Το γεγονός αυτό ενισχύεται ακόμα περισσότερο με το έγγραφο αποφάσεων των ιδιωτικών δασών για το Ροδοχώρι από το Υπουργείο

³⁹ Τα δεδομένα λήφθηκαν από το Δασαρχείο Τσοτυλίου στις 23 Αυγούστου 2018.

Γεωργίας⁴⁰ όπου όπως υπολογίζεται, η συνολική έκταση των ιδιωτικών δασοτεμαχίων είναι 1.376 στρέμματα.

Εικόνα 10: Ιδιωτικά δασοτεμάχια

Δασικός Χάρτης

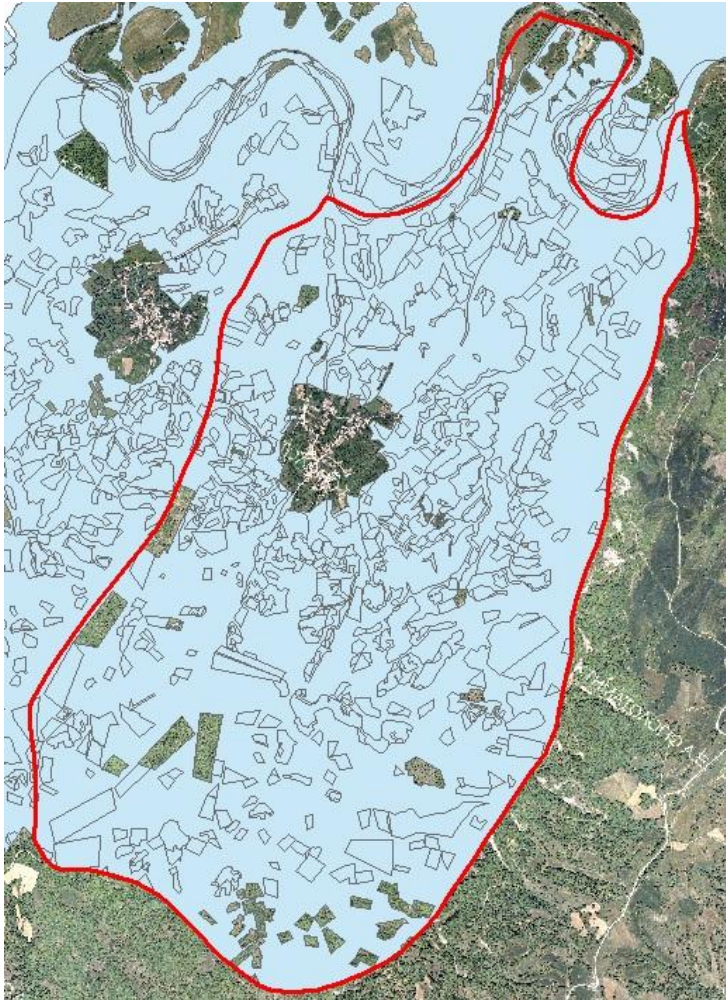
Ο μερικώς κυρωμένος δασικός χάρτης λήφθηκε από τη WebGIS εφαρμογή της Ελληνικό Κτηματολόγιο⁴¹. Η απόφαση μερικής κύρωσης της εν λόγω περιοχής πραγματοποιήθηκε με τη δημοσίευση του ΦΕΚ 50/14-02-2018 και αφορά "τη μερική κύρωση των Δασικών Χαρτών, όλων των προ - Καποδιστριακών Ο.Τ.Α. (συνολικά 157 Ο.Τ.Α.) των Δήμων Κοζάνης, Εορδαίας, Σερβίων - Βελβενδού και Βοΐου της Π.Ε. Κοζάνης (εκτός των προ-Καποδιστριακών ΟΤΑ: Αγίου Χριστοφόρου, Ολυμπιάδος και Περδίκας (άρθρο 17 του ν. 3889/ 2010)". Όπως φαίνεται στον παρακάτω χάρτη, υπάρχουν ορισμένες εκτάσεις που έχουν εξαιρεθεί από το δασικό χάρτη και αυτές αποτελούν είτε οικιστικές περιοχές (το μεγάλο πολύγωνο που

⁴⁰ βρίσκεται στο παράρτημα

⁴¹ Διαδικτυακή εφαρμογή (<http://gis.ktimanet.gr/wms/forestfinal/default.aspx>)

φαίνεται να έχει εξαιρεθεί είναι τα όρια της Κοινότητας Ροδοχωρίου) είτε εκτάσεις για τις οποίες έχουν ασκηθεί αντιρρήσεις από ιδιώτες ή από το δήμο και εξαιρέθηκαν της μερικής κύρωσης.

Εικόνα 11: Δασικός Χάρτης Ροδοχωρίου

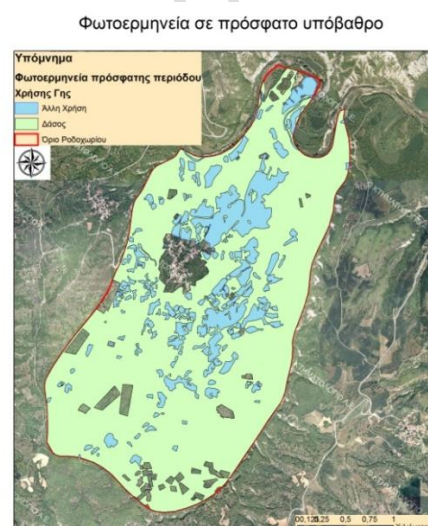
Ο δασικός χάρτης στη συνέχεια επεξεργάστηκε με το λογισμικό ArcGIS⁴² και δημιουργήθηκαν τα πρωτογενή δεδομένα της φωτοερμηνείας για τις περιόδους 1945 και πρόσφατο. Ο λόγος ήταν να υπολογιστεί η έκταση των διαφορετικών χρήσεων γης (Άλλη Χρήση, Χορτολιβαδική και Δασική Έκταση) για το 1945 και σήμερα ώστε να γνωρίζουμε τη συνολική δασική έκταση που υπάρχει σήμερα εντός των ορίων της Κοινότητας Ροδοχωρίου. Μετά την επεξεργασία των χωρικών

⁴² <https://www.esri.com/en-us/arcgis/products/index>

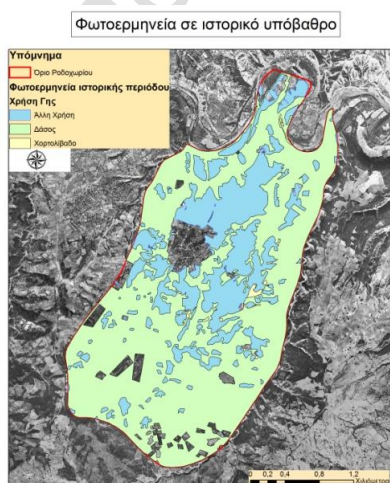
δεδομένων, δημιουργήθηκε ο παρακάτω πίνακας με τις εκτάσεις των διαφορετικών χρήσεων γης και οι σχετικοί χάρτες.

Πίνακας 1: Χαρακτηρισμός εκτάσεων Ροδοχωρίου

Πρόσφατη και Ιστορική Φωτοερμηνεία (στρέμματα)			
	Άλλη Χρήση	Δασικές Εκτάσεις	Χορτολιβαδικές Εκτάσεις
1945	2.078,96	5.230,93	39,3
Πρόσφατο	1.253,96	6.095,24	0

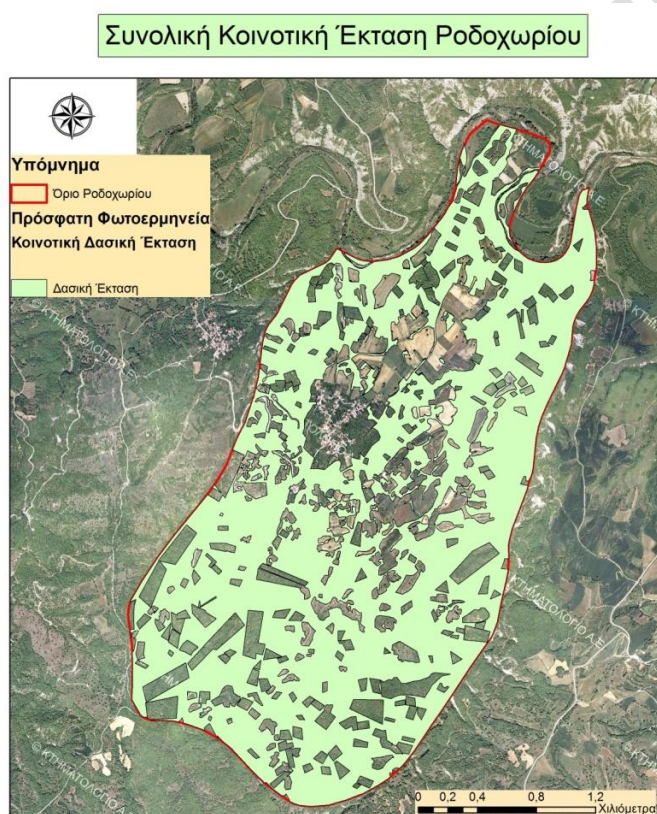
Εικόνα 12: Χαρακτηριστικά εκτάσεων στις πρόσφατες ορθοφωτογραφίες

Εικόνα 13: Χαρακτηριστικά εκτάσεων στον ιστορικό ορθοφωτοχάρτη 1945

Κατά τα προηγούμενα χρόνια όπου οι κάτοικοι στις ορεινές περιοχές ήταν περισσότεροι σε αριθμό, η γεωργία και η κτηνοτροφία ήταν περισσότερο ανεπτυγμένες και για αυτό το λόγο παρατηρούνται μεγαλύτερες αγροτικές εκτάσεις το 1945 και λιγότερες δασικές. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι εντός των δασικών εκτάσεων υπήρχαν, ειδικά το 1945, περισσότερες χορτολιβαδικές εκτάσεις οι οποίες όμως περικλείονται από δάση ή δασικές εκτάσεις και για το λόγο αυτό, σύμφωνα με το νόμο 998 του 1979⁴³ δεν χαρτογραφήθηκαν ως Χορτολιβαδικές.

Στη συνέχεια της εργασίας εξαιρέθηκαν από την περιοχή έρευνάς μας τα ιδιωτικά δασοτεμάχια και δημιουργήθηκε το τελικό προϊόν που θεωρείται, σύμφωνα με τα στοιχεία που καταφέραμε να συλλέξουμε, η κοινοτική δασική έκταση στην περιοχή του Ροδοχωρίου. Το τελικό επομένως προϊόν που αποτελεί και την έκταση που η Κοινότητα θα μπορούσε να διεκδικήσει έχει συνολική έκταση 5.279 στρέμματα και παρουσιάζεται στον παρακάτω χάρτη⁴⁴:

Εικόνα 14: Κοινοτική έκταση Ροδοχωρίου

⁴³ Νόμος 998 ΦΕΚ Α' 289/29.12.1979

⁴⁴ Η έκταση μπορεί να είναι μικρότερη καθώς δεν είναι οριστικό το χωρικό ψηφιακό αρχείο των ιδιωτικών δασοτεμαχίων που μας παρέδωσε το Δασαρχείο Τσοτυλίου.

Δάσος Ροδοχωρίου

Εισαγωγή

Για το παραπάνω δάσος Ροδοχωρίου θα πραγματοποιηθεί έρευνα και ανάλυση των διαχειριστικών δυνατοτήτων του, καθώς ποτέ στο παρελθόν δε διαχειρίστηκε σαν αυτοτελές δάσος. Σκοπός θα είναι να αποφέρει όσο το δυνατό μεγαλύτερα κοινωνικά και οικονομικά οφέλη στον τόπο. Πιο συγκεκριμένα η επιδίωξή μας θα είναι:

1. Η διατήρηση, προστασία και βελτίωση του δασικού οικοσυστήματος της περιοχής.
2. Η παραγωγή δασικών προϊόντων όσο το δυνατό καλύτερης ποιότητας και μεγαλύτερης ποσότητας τόσο για τις ανάγκες των κατοίκων του χωριού και της γύρω περιοχής όσο και των αναγκών του εγχώριου κλάδου της παραγωγής και εμπορίας ξύλου, στο βαθμό βέβαια που το δάσος μπορεί να καλύψει.
3. Ο σχεδιασμός ενός δικτύου οικοτουριστικής ανάπτυξης σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας και με τη δημιουργία οικονομικών, περιβαλλοντικών, πολιτιστικών και κοινωνικών αναπτυξιακών παραμέτρων. Επίσης αναγκαία είναι η αποτελεσματική εμπλοκή των τοπικών κοινοτήτων για την κάλυψη καινούριων θέσεων εργασίας⁴⁵. Με τον τρόπο αυτό θα υπάρξει προσέλκυση νέων ανθρώπων στο χωριό που τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αυξημένα προβλήματα ερημοποίησης ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες.

Τελική επιδίωξη είναι η επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος για την ανάδειξη και αξιοποίηση του δάσους έχοντας σαν γνώμονα τη δασοπονία πολλαπλών σκοπών και τη δημιουργία ενός οικοτουριστικού μοντέλου ανάπτυξης που ο τουρισμός θα αλληλεπιδρά με το φυσικό περιβάλλον με τέτοιο τρόπο που θα ελαχιστοποιούνται οι αρνητικές επιδράσεις σε αυτό⁴⁶.

Λόγω ύπαρξης πολλών μικρών ιδιωτικών δασοτεμαχίων διασκορπισμένα σε ολόκληρη την έκταση της Κοινότητας Ροδοχωρίου, προτείνεται η δημιουργία ενός αναγκαστικού δασικού συνεταιρισμού, μέσα στον οποίο θα υπάρχουν τα δάση της Κοινότητας μαζί με αυτά των ιδιωτών οι οποίοι θα απολαμβάνουν τις οικονομικές

⁴⁵ Δ. Ζάγκας, Δημιουργία Δικτύου Οικοτουριστικής Ανάπτυξης και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Παρολύμπιας Περιοχής του Δήμου Ελασσόνας, 2015

⁴⁶ P.Valentine, Ecotourism and nature conservation: a definition with some recent developments in Micronesia, 1992.

προσόδους των εκτάσεων τους βάση του ποσοστού που καταλαμβάνουν από τη συνολική δασική έκταση. Επίσης στην υπό διαχείριση περιοχή θα προστεθούν και οι αγροτικές εκτάσεις που θα εξαιρούνται οποιασδήποτε διαχείρισης και οι εκτάσεις που εξαιρέθηκαν από τον μερικώς κυρωμένο δασικό χάρτη με μορφές κάλυψης που προέκυψαν από φωτοερμηνεία στον πρόσφατο ορθοφωτοχάρτη. Ο λόγος για αυτή την απόφαση είναι να βρεθούμε όσο πιο κοντά γίνεται στις πραγματικές ξυλοπαραγωγικές δυνατότητες του δάσους καθώς η έκτασή του είναι σχετικά μικρή αλλά και για να υπάρξει καλύτερη διαχείριση στην αντιμετώπιση και προστασία του δάσους από ενδεχόμενους κινδύνους.

Περιγραφή δάσους

Στη συγκεκριμένη εργασία η διαχείριση του δάσους θα οργανωθεί με βάση τη διαχειριστική μονάδα που είναι η συστάδα. Η διαίρεση των τμημάτων και των συστάδων θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με φυσικές γραμμές του εδάφους όπως είναι οι κορυφογραμμές, τα ρέματα, οι ράχες και οι δρόμοι.

Το δάσος συνορεύει:

Ανατολικά: Με τον λάκο Μπισνίτσα που χαρακτηρίζεται από έντονες κλίσεις, καταλήγει στον ποταμό Πραμόριτσα και αποτελεί το διοικητικό όριο με την Κοινότητα Αηδονιών.

Δυτικά: Με ρέμα "Δρακουμπλή" που αποτελεί το διοικητικό όριο με την Κοινότητα Κριμινίου και Κορυφής.

Βόρεια: Με τον ποταμό Πραμόριτσα, από τη γέφυρα Κριμινίου μέχρι τα όρια του συνοικισμού Ρόκαστρου.

Νότια: Με τα όρια της Κοινότητας Κορυφής, το δάσος Ξιονέρι Κυδωνίων και το λάκκο Μπισνίτσα. Τα όρια διαμορφώθηκαν και σύμφωνα με την αγοραπωλησία των 700 περίπου στρεμμάτων από την Κοινότητα Ροδοχωρίου στην Κοινότητα Κυδωνιών σύμφωνα με το πωλητήριο συμβόλαιο με ημερομηνία 11 Φεβρουαρίου 1959.

Το κλίμα της περιοχής χαρακτηρίζεται ως ορεινό μεσογειακό με μεγάλο ύψος βροχοπτώσεων, δριμείς χειμώνες με μεγάλη διάρκεια χιονοπτώσεων και μικρή ως ελάχιστη περίοδο ξηρασίας που μπορεί να φτάσει μέχρι τις 40 ημέρες.

Η περιοχή μελέτης μας βρίσκεται στα μικρότερα υψόμετρα του όρους Βοΐου και ανήκει στην υποζώνη των ξηρόφυλων φυλλοβόλων δασών (*Quercion confertae*) σε υψόμετρο από 600 μέτρα μέχρι και 1.000 μέτρα.

Το δάσος Ροδοχωρίου αποτελεί τοπίο σπάνιας ομορφιάς και μαζί με τα υπόλοιπα ελληνικά βουνά, εξαιρετικό καταφύγιο της χλωρίδας και πανίδας⁴⁷. Εντός της υπό διαχείριση περιοχής υπάρχουν και εκτάσεις αγροτικής εκμετάλλευσης. Στις εκτάσεις αυτές καλλιεργούνται σιτάρι, ρεβίθια, σιταρόβριζα και τριφύλλι. Η περιοχή θεωρείται σχετικά άγονη και για το λόγο αυτό η γεωργία δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη.

Η συνολική έκταση ανά εδαφοπονική εκμετάλλευση εντός της περιοχής διαχείρισης είναι:

• Δασοσκεπής έκταση:	523.7	εκτάρια
• Μερικώς δασοσκεπής έκταση	100.1	>>
• Χορτολιβαδική έκταση	15.8	>>
• Αγροτική έκταση	131.8	>>
• Οικισμός	23.5	>>

Εντός της παραπάνω περιοχής συνυπολογίζονται:

1. Ιδιωτικά δασοτεμάχια:	105.6	εκτάρια
2. Περιοχές εκτός μερικής κύρωσης	59.7	>>

Ανθρώπινες δραστηριότητες

Οι ανθρώπινες δραστηριότητες αφορούν κυρίως τη βόσκηση όπου τώρα υπάρχει μονάχα μία κτηνοτροφική μονάδα με περίπου 1.000 πρόβατα και γίδια. Η βόσκη αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους ανασταλτικούς παράγοντες για την εξέλιξη των δασών και την ανίδρυση του ξυλώδους κεφαλαίου. Χρειάζεται να γίνεται ελεγχόμενα με απαγόρευση προσέγγισης σε υφιστάμενες υποβαθμισμένες εκτάσεις και φυσικά να έχει προηγηθεί εκτίμηση του μεγέθους βοσκοϊκανότητας για την κάθε περιοχή. Στην περίπτωση που δεν εναρμονιστούν οι υπεύθυνοι και η βόσκηση συνεχίσει να υφίσταται σε υλοτομούμενες εκτάσεις, δεν εξασφαλίζεται η αναγέννηση του δάσους και η περιοχή οδηγείται σε υποβάθμιση με καταστροφικές

⁴⁷ Θ. Ζάγκας, Αξιοποίηση Ορεινών Περιοχών. Πρακτικά 13ου Πανελληνίου Δασολογικού Συνεδρίου, Καστοριά, 2007.

συνέπειες στην εξέλιξη και αναγέννηση του δασικού κεφαλαίου. Βέβαια η κτηνοτροφία αποτελεί βασικό κλάδο της οικονομίας των παραδασόβιων πληθυσμών και η διατήρηση ενασχόλησης των ορεινών πληθυσμών με αυτή κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική για την παραμονή των ανθρώπων στην ύπαιθρο αλλά και προσέλευσης περισσότερων κατοίκων στην περιοχή του Βοΐου που ο πληθυσμός του έχει μειωθεί σημαντικά όπως προαναφέραμε.

Μία άλλη ανθρώπινη δραστηριότητα είναι οι πυρκαγιές για κάψιμο βοσκοτόπων και χωραφιών χωρίς όμως να δημιουργούν σοβαρά προβλήματα λόγω του υγρού κατά βάση κλίματος αλλά και του τύπου της βλάστησης.

Επίσης, ανθρώπινη δραστηριότητα είναι και οι λαθροϋλοτομίες. Το φαινόμενο αυτό ήταν ιδιαίτερα έντονο τα παλαιότερα χρόνια, κατά την πρώτη και δεύτερη περίοδο ξύλευσης (1960 και 1980) όταν ξυλέμποροι και μεσάζοντες σε συνεργασία με ορισμένους ανθρώπους της περιοχής, καταπάτησαν μεγάλες εκτάσεις ιδιωτικών και κοινοτικών δασών και υπήρξαν σωρεία μηνύσεων, καταγγελιών και διενέξεων μεταξύ συγχωριανών.

Επιπλέον το δάσος Ροδοχωρίου επισκέπτονται πολλοί άνθρωποι της περιοχής αλλά και από μακρύτερες για την κυνηγητική δραστηριότητα. Η πλούσια βλάστηση της περιοχής αποτελεί ιδανικό τόπο διαβίωσης άγριων ζώων όπως η αρκούδα, το ζαρκάδι, το αγριογούρουνο, ο λύκος, ο λαγός, τα τρυγόνια και οι φάσες. Πολλά από τα παραπάνω είδη αποτελούν θηράματα ενώ κάποια είναι προστατευόμενα είδη. Υπάρχει ο Κυνηγετικός Σύλλογος Τσοτυλίου και ο Κυνηγετικός σύλλογος Σιάτιστας με 700 περίπου άδειες κυνηγιού συνολικά οι οποίες ανανεώνονται κάθε χρόνο. Όμως και από άλλες περιοχές όπως Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα, Κοζάνη κ.α., μετακινούνται κυνηγοί προς την περιοχή του Βοΐου, μιας και οι συγκοινωνιακές συνθήκες είναι πολύ ευνοϊκές, ιδιαίτερα μετά την κατασκευή της Εγνατίας Οδού, και τα χωριά του Βοΐου μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ορμητήρια για κυνηγετικές εξορμήσεις και περιπέτειες. Ήδη υπάρχει μεγάλη ζήτηση για το κυνήγι και αναμένεται η ζήτηση αυτή να αυξηθεί μελλοντικά. Μέχρι σήμερα δεν έχει παρατηρηθεί στην περιοχή διατάραξη του οικοσυστήματος από την παρουσία των κυνηγών αλλά πάντα ελλοχεύει ο κίνδυνος ουσιαστικής διατάραξής του στην περίπτωση που ανατραπεί η τροφική αλυσίδα

από σπανιότητα ή ολική εξαφάνιση ενός είδους από υπέρμετρη θήρευση. Λύση στο θέμα θα έδινε η δημιουργία μίας ελεγχόμενης κυνηγητικής περιοχής όπου θα υπάρχει εποπτικός έλεγχος των θηραμάτων και με την ίδρυση καταφυγίων άγριας ζωής θα είναι εφικτός ο έλεγχος των πληθυσμών ώστε να διατηρείται η σωστή λειτουργία του οικοσυστήματος.

Τέλος η περιοχή του Βοΐου φημίζεται για τα μανιτάρια της τα οποία χαρακτηρίζονται από υψηλή διατροφική αξία. Κάθε χρόνο επισκέπτονται την περιοχή άνθρωποι από όλα τα μέρη της Ελλάδος για να συλλέξουν μανιτάρια. Η γη του Βοΐου παρέχει σε αφθονία πολλά και διαφορετικά είδη μανιταριών φαγώσιμων αλλά και δηλητηριωδών. Αναπτύσσονται σε δύο περιόδους του χρόνου, στην αρχή του καλοκαιριού και στα μέσα του φθινοπώρου. Η ανθρώπινη παρουσία στο δάσος για εύρεση μανιταριών δεν επηρεάζει αρνητικά το δάσος ούτε χρειάζεται η λήψη μέτρων αντιμετώπισης επιδράσεών του.

Συνθήκες αναψυχής και ορεινού τουρισμού

Στο δάσος Ροδοχωρίου δεν υπάρχουν εγκαταστάσεις που να είναι σε θέση να προσφέρουν στους λάτρεις της φύσης και στους φίλους της ορειβασίας και της περιήγησης την ικανοποίηση της άθλησης, της ανανέωσης και της ψυχικής ανάτασης. Δεν υπάρχουν παγκάκια σε θέσεις θέας ούτε εγκαταστάσεις υπαίθριου γεύματος (τραπεζοπάγκοι) παρά μόνο σε ορισμένα ξωκλήσια κοντά στο Ροδοχώρι, τα οποία θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και της κυνηγητικής περιόδου. Ο σύγχρονος τρόπος ζωής σε συνδυασμό με τα διεθνή περιβαλλοντικά προβλήματα, καθιστά τη ζήτηση για δασική αναψυχή δεδομένη και με τάσεις αυξητικές. Η ανάγκη να βρεθούμε σ' έναν όμορφο, οργανωμένο, καθαρό και ιδιαίτερης αισθητικής χώρο θα γίνεται όλο και πιο επιτακτική. Οι άνθρωποι που θα εργάζονται για τη δασική διαχείριση του δάσους, θα μπορούν να συνεισφέρουν και στον πολυδιάστατο ρόλο του με την κατασκευή χώρων ξεκούρασης και υπαίθριου γεύματος σε θέσεις θέας και σε άλλες περιοχές ιδιαίτερου κάλλους προσέχοντας να υπάρχει σωστή κατανομή των επισκεπτών στο δάσος, για αποφυγή ζημιών και ανταγωνισμού προς τις υπόλοιπες χρήσεις του.

Δίκτυο μονοπατιών

Η περιοχή του Βοΐου διασχίζεται από το διεθνές μονοπάτι E6, το οποίο αποτελεί το δεύτερο ευρωπαϊκό μονοπάτι μεγάλων διαδρομών, μετά το E4. Το E6 ξεκινά από τη Φιλανδία και, αφού διασχίσει κάθετα όλη την Ευρώπη, φτάνει στην Ιταλία, απ' όπου «ταξιδεύοντας μέσω Αδριατικής» καταλήγει στην Ηγουμενίτσα. Από την Ηγουμενίτσα ακολουθεί βόρεια πορεία και μέσω Παραμυθιάς και Δωδώνης φτάνει στα Ιωάννινα, απ' όπου συνεχίζει την πορεία του για Μέτσοβο. Μετά το Μέτσοβο, το E6 περνά τη Σαμαρίνα και, αφού διασχίσει το Βόιο, φτάνει στην Καστοριά για να συνεχίσει τη μεγάλη πορεία του παράλληλα με τη συνοριακή γραμμή για Αλεξανδρούπολη και το νησί της Σαμοθράκης, όπου τερματίζει στο βουνό Φεγγάρι, αφού έχει διανύσει απόσταση περίπου 1.000 χλμ⁴⁸.

Στο δάσος του Ροδοχωρίου υπάρχει η δυνατότητα για δημιουργία μονοπατιών που θα οδηγούν σε θέσεις θέας αλλά και σε σημεία ιδιαίτερου κάλλους. Τέτοια είναι το πέτρινο γεφύρι του χωριού που βρίσκεται στο βόρειο άκρο της περιοχής μελέτης και συνέδεε παλιά τον οικισμό με το Τσοτύλι. Χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα για τη διάβαση

Εικόνα 15: Γέφυρα Ροδοχωρίου

αγροτικών μηχανημάτων και χτίστηκε με τη χορηγία του Δημητρίου Τσιούκαρη, ενός Ροδοχωρίτη μάστορα ξενιτεμένου στην Κωνσταντινούπολη στη μνήμη του οποίου δόθηκε και το όνομά του στο γεφύρι. Το 1955 κατέρρευσαν 2 από τις πέντε καμάρες του και έχουν αντικατασταθεί με πλάκα από σκυρόδεμα. Τα τελευταία χρόνια υπάρχουν αναπτυξιακά προγράμματα για την αποκατάσταση και ανάδειξη των παλαιών πέτρινων γεφυριών με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά μέχρι σήμερα δεν έχει επιτευχθεί καμία πρόοδος για το συγκεκριμένο γεφύρι. Δίπλα από το γεφύρι και στην απέναντι όχθη του ποταμού Πραμόριτσα (παραπόταμος του Αλιάκμονα) - όπως έρχεται κάποιος από το Ροδοχώρι - υπάρχει ο

⁴⁸ Στα μονοπάτια του Βοΐου – Πρόγραμμα Πίνδος, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

αρχαιολογικός χώρος του Παλιομονάστηρου. Πρόκειται για αρχαίο οικισμό όπου σήμερα λίγα πράγματα διασώζονται, με κάποια από τα ερείπιά του να χρησιμοποιήθηκαν για το χτίσιμο του γεφυριού. Μερικά μέτρα πιο πέρα οι επισκέπτες μπορούν να επισκεφθούν τα ερείπια του νερόμυλου ο οποίος λειτουργούσε μέχρι το 1960. Αρχικά ήταν γνωστός ως ο νερόμυλος του Καρανικόλα και αργότερα του Βούλγαρη. Όπως μαθαίνουμε, επαγγελματίες μυλωνάδες ήταν ξένοι, κυρίως Αρβανίτες, οι οποίοι ενσωματώθηκαν στο ντόπιο πληθυσμό⁴⁹. Τον μύλο αυτό οι κάτοικοι χρησιμοποιούσαν τα παλιότερα χρόνια για την άλεση των σιτηρών όπως καλαμπόκι, σιτάρι και την παραγωγή αλεύρου. Η συγκεκριμένη περιοχή απέχει περίπου 2,5 χιλιόμετρα από το Ροδοχώρι. Η διαδρομή συνιστάται για ευχάριστη και εύκολη πεζοπορία διάρκειας 1 ώρας περίπου, όπου μπορεί κανείς να θαυμάσει, κυρίως την ανοιξιάτικη και καλοκαιρινή περίοδο, μεγάλα σε έκταση λιβάδια και πανέμορφη θέα.

Ένα άλλο σημείο ιδιαίτερου κάλλους στο δάσος Ροδοχωρίου βρίσκεται στα ανατολικά σύνορά του και αποτελεί το όριο με το δάσος της Κοινότητας Αηδονιών.

Εικόνα 16: Μορφή πετρωμάτων στο λάκκο «Κώττα Μπιστιριά»

Πρόκειται για ένα μικρό φαράγγι που ονομάζεται "Κώττα μπιστιριά", καταλήγει και αυτό στον ποταμό Πραμόριτσα και χαρακτηρίζεται από τις έντονες κλίσεις, ιδιαίτερη μορφολογία και γεωλογική σύνθεση. Απέχει 2 χιλιόμετρα από το Ροδοχώρι και η διαδρομή διέρχεται από δασικούς δρόμους μέχρι το σημείο που οι

κλίσεις αυξάνονται και είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθεί σήμανση του μονοπατιού για αποφυγή τυχόν ατυχημάτων από διέλευση σε μη ασφαλή περάσματα.

⁴⁹ Ν. Καλογερόπουλος, Ραντοβίστι - Ροδοχώρι 1750-2000, εκδ. 2001.

Δυνατότητες ανάπτυξης

Το δάσος Ροδοχωρίου αποτελεί τοπίο σπάνιας ομορφιάς και μαζί με τα υπόλοιπα ελληνικά βουνά, εξαιρετικό καταφύγιο της χλωρίδας και πανίδας. Σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, εκτός από την παραγωγή δασικών προϊόντων μέσω της διαχείρισής του, έχει και σημαντικές δυνατότητες αιεφόρους και οικοτουριστικής ανάπτυξης. Με τον όρο "αιεφόρος ανάπτυξη" ορίζεται: "η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να υπονομεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες"⁵⁰, ενώ η έννοια του οικοτουρισμού, αν και εμπεριέχει διαφορετικές προσεγγίσεις και ορισμούς, ορίζεται ως εκείνο το τμήμα της αναψυχής και του τουρισμού που έχει οικολογική και αιεφορική βάση⁵¹. Για την αιεφορική διαχείριση των δασών απαραίτητη θεωρείται ο σεβασμός ορισμένων βασικών αρχών και προτύπων όπως⁵²:

α) αντιδιαβρωτική προστασία του εδάφους, πρόληψη καταστροφών και προστασία οικισμών από πλημμύρες, βελτίωση του κλίματος, της βιοποικιλότητας⁵³ και των οικολογικών διαδικασιών,

β) μη υπέρβαση των ορίων της φέρουσας ικανότητας των οικοσυστημάτων για την ικανοποίηση των ανθρώπινων αναγκών,

γ) συμβολή στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των κοινωνιών μέσω της παραγωγής δασικών προϊόντων με βάση τις περιβαλλοντικές και δασοκομικές δυνατότητες της περιοχής και

δ) ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων⁵⁴.

Τα δάση της χώρας μας αποτελούν χρήσιμα πρότυπα για τα αιεφορικά διαχειριζόμενα οικοσυστήματα⁵⁵ και θα πρέπει να διατηρήσουμε και να

⁵⁰ Brundtland Commission, Report of the World Commission on Environment and Development, 1987.

⁵¹ Δ. Ζάγκας, Δημιουργία Δικτύου Οικοτουριστικής Ανάπτυξης και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Παρολύμπιας Περιοχής του Δήμου Ελασσόνας, 2015.

⁵² H. Salwasser et al, An Ecosystem Perspective on Sustainable Forestry and New Directions for the U.S. National Forestry, 1993.

⁵³ Ν. Καλογερόπουλος, Κοζάνη και Γρεβενά, ο χώρος και οι άνθρωποι, Παραγωγή και αξιοποίηση δασικών προϊόντων, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κοζάνης και Γρεβενών, 2004, σελ. 94.

⁵⁴ Θ. Ζάγκας, Η αιεφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων ως μέσο άσκησης της οικονομίας του δάσους και του φυσικού περιβάλλοντος.

⁵⁵ Θ. Ζάγκας, Πολυλειτουργική Δασοπονία και οικονομική κρίση, 2013.

αναδείξουμε τις αξίες που τα δάση προσφέρουν, προς όφελος όλων⁵⁶. Η αναψυχή και ο τουρισμός αναγνωρίζονται ως βασικά και δυναμικά στοιχεία της ζωής στις σύγχρονες κοινωνίες και αποτελούν μια συνεχώς αυξανόμενη δύναμη για την καλύτερη εκμετάλλευση της υπαίθρου, των βουνών, των λιβαδιών και των δασών. Περιοχές σαν και αυτή του Ροδοχωρίου, μπορούν να προσφέρουν μοναδικές ευκαιρίες αναψυχής κοντά στη φύση, σε τοποθεσίες ακόμα άθικτες από το ανθρώπινο χέρι, με οικισμούς και κτίσματα δεμένα με το φυσικό περιβάλλον, δίνοντας την ευκαιρία για έναν εναλλακτικό τρόπο ζωής που για τον άνθρωπο των σύγχρονων πόλεων αποτελεί καταφύγιο αναζήτησης φυσικής και πνευματικής ανάπαυσης και αναζωογόνησης. Η ανάπτυξη του οικοτουρισμού προσφέρει ένα παράθυρο στην αδιάκοπτα αστικοποιούμενη κοινωνία να διατηρήσει τους δεσμούς της με την ύπαιθρο, να εκτιμήσει τον φυσικό κόσμο και τους απομονωμένους οικισμούς και να αντλήσει δύναμη από την επαφή μαζί τους. Ενέργεια προς τη σωστή κατεύθυνση είναι η κατασκευή του πρώτου ξενώνα στο Ροδοχώρι που μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι και 6 ανθρώπους όπως επίσης η σύνδεση του οικισμού με το διαδίκτυο που αποτελεί πλέον αναγκαιότητα για τον σύγχρονο άνθρωπο. Στο πνεύμα αυτό, οι ενέργειες για την αξιοποίηση του φυσικού οικοσυστήματος στην περιοχή του Ροδοχωρίου θα πρέπει να καλύψουν τις ανάγκες του παρόντος και του μέλλοντος για αναψυχή και τουρισμό με τρόπο που να προστατεύονται τα ευαίσθητα συστατικά που χαρακτηρίζουν το φυσικό και κτισμένο περιβάλλον της περιοχής όπως επίσης να εξασφαλίζει σταθερό όφελος για μόνιμους κατοίκους και επισκέπτες.

Σημαντικό είναι επίσης να αναφερθεί ότι σύμφωνα με τους καινούριους κανονισμούς λειτουργίας των ΟΤΑ, αυτοί θα πρέπει να λειτουργούν με ρήτρα μηδενικού ελλείμματος. Στην περίπτωση επομένως που ξεκινήσουν οι διαδικασίες για την αναγνώριση του κοινοτικού δάσους Ροδοχωρίου, αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μονάχα κατόπιν συνεννόησης μεταξύ της Κοινότητας Ροδοχωρίου και του Δήμου Βοΐου, ο οποίος αποτελεί τον διευρυμένο Καλλικρατικό Δήμο. Μία επιτυχημένη εξέλιξη στο συγκεκριμένο ζήτημα, θα αποτελέσει μοχλό οικονομικής

---

⁵⁶ Θ. Ζάγκας, Η αειφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων ως μέσο άσκησης της οικονομίας του δάσους και του φυσικού περιβάλλοντος.

ανάπτυξης για ολόκληρο το Δήμο και θα ενισχύσει τις προσπάθειες που γίνονται για την παραγωγική ανασυγκρότηση της περιοχής.

Διαχείριση δάσους

Εισαγωγή

Για τη δημιουργία του διαχειριστικού σχεδίου του δάσους Ροδοχωρίου υπήρξαν μεγάλες δυσκολίες με σημαντικότερη τη μη ύπαρξη διαχειριστικής μελέτης από προηγούμενα έτη. Το δάσος του χωριού τόσο κατά την πρώτη ξύλευση το 1960-70 όσο και κατά τη δεύτερη το 1980-90 υλοτομήθηκε ανορθόδοξα με κύρια χαρακτηριστικά την παράνομη υλοτομία και μοναδική επιδίωξη τη μεγιστοποίηση των οικονομικών απολαβών από μία μερίδα των κατοίκων του σε συνεργασία με εκπροσώπους της κεντρικής εξουσίας και φυσικά τους ξυλémπορους και λοιπούς μεσάζοντες. Κατά την τελευταία περίοδο ξύλευσης που βρίσκεται σε εξέλιξη ακόμα και σήμερα δεν παρατηρήθηκαν φαινόμενα λαθροϋλοτομίας όπως παλιότερα. Αυτό, όπως αναφέραμε και παραπάνω, οφείλεται στην αυστηρότερη νομοθετική διαδικασία που υπάρχει σήμερα, την ανάπτυξη της τεχνολογίας με τη χρησιμοποίηση των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών αλλά και στον καλύτερο εποπτικό έλεγχο από τα Δασαρχεία της χώρας. Από τη στιγμή λοιπόν που δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία επιστημονική εργασία για τον καθορισμό των ποιοτήτων τόπου, την απογραφή του ξυλώδους κεφαλαίου του δάσους και την εκτίμηση της προσαύξεσης, πληροφορίες για την υπό διαχείριση έκταση λήφθηκαν από το συνιδιόκτητο δάσος Τριάδας Βοΐου που βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από το Ροδοχώρι και έχει συνθήκες βλάστησης που προσομοιάζουν με αυτές του Ροδοχωρίου.

Πληροφορίες για το συνιδιόκτητο δάσος Τριάδας Βοΐου

Το συνιδιόκτητο δάσος Τριάδας Βοΐου απέχει 6 χιλιόμετρα βορειοδυτικά από το Ροδοχώρι, βρίσκεται στο ίδιο υψομετρικό επίπεδο, 680 με 900 μέτρα και αποτελεί και αυτό τμήμα της συλλεκτήριας λεκάνης απορροής του ποταμού Πραμόριτσας. Και στα δύο δάση το κυρίαρχο δασοπονικό είδος είναι η δρυς, είναι πρεμνοφυούς προέλευσης και μεσαίας παραγωγικότητας. Η συνολική έκταση του δασοκτήματος είναι λίγο μικρότερη από αυτή του Ροδοχωρίου και ανέρχεται σε 528

εκτάρια με τα 212 να καλύπτονται από δάση όπου ισοδυναμεί σε ποσοστό 35,8% δασοσκεπής έκταση και ακόμα 78.9 εκτάρια μερικώς δασοσκεπής. Στο δάσος Τριάδας μονάχα οι δασοσκεπείς εκτάσεις μετέχουν στην δασοπονική εκμετάλλευση καθώς οι μερικώς δασοσκεπείς δεν έχουν επαρκή δασοκάλυψη και απαιτείται μία μακρόχρονη φυσική αναγέννηση, οπότε ομοίως θα εφαρμοστεί και για το δάσος Ροδοχωρίου.

Στη διαχειριστική κλάση πρεμνοφυούς δρυός του δάσους Τριάδας οι συστάδες είναι ομήλικες με ηλικίες που κυμαίνονται από 15 έως 32 ετών. Το δάσος Ροδοχωρίου εφόσον ξυλεύτηκε και αυτό για τελευταία φορά το 1990 είναι της ίδιας περίπου ηλικίας με ορισμένα όμως τμήματα να μην έχουν ξυλευτεί καθόλου τα τελευταία 40 χρόνια και επομένως να έχουν μεγαλύτερο ξυλώδες κεφάλαιο και ανομήλικες συστάδες. Στο δάσος Τριάδας, σύμφωνα με τον Πίνακα Ειδικής Περιγραφής, το ξυλαπόθεμα ανέρχεται σε 13.399 m^3 που αναλογεί στο εκτάριο $62,6 \text{ m}^3/\text{ha}$. Η ετήσια προσαύξηση που εκτιμήθηκε με τη χρήση του μαθηματικού τύπου:

$$\text{Για τη Δρυ: } ZV = 0,1849 + 0,0656 \cdot V - 0,000177 \cdot V^2$$

Όπου ZV = η μέση ετήσια αύξηση στο εκτάριο και

V = ο άφλοιος ξυλώδης όγκος της συστάδας στο εκτάριο

ανέρχεται σε $638,20 \text{ m}^3$ οπότε η μέση κατ' εκτάριο προσαύξηση του εν λόγω δάσους είναι $638,20 \text{ m}^3 / 214 \text{ ha} = 2,98 \text{ m}^3/\text{ha}$.

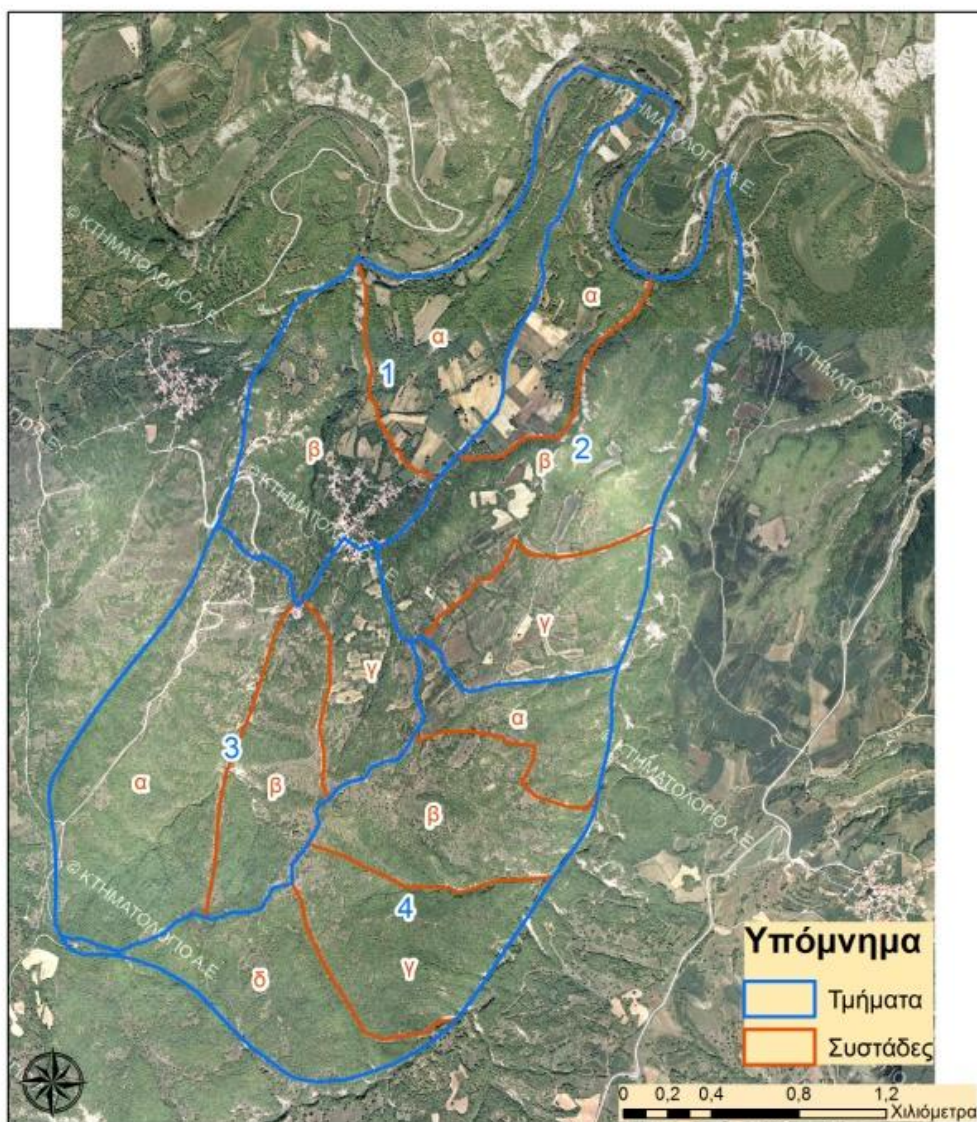
Για τον καθορισμό του λήμματος εφαρμόστηκε η συσταδική μονάδα διαχείρισης. Περίτροπος χρόνος ορίστηκαν τα 20 χρόνια άρα το ετήσιο επιφανειακό λήμμα υπολογίστηκε σε: $214 \text{ ha} / 20 \text{ χρόνια} = 10,7 \text{ ha}$ και για δεκαετή περίοδο ισχύος, που είναι η χρονική διάρκεια ισχύος της διαχειριστικής μελέτης του δάσους Τριάδος: $10,7 \times 10 = 107 \text{ ha}$. Δηλαδή στο διαχειριστικό δάσος Τριάδος η δασική έκταση προς υλοτομία προβλέφθηκε σε έκταση που καλύπτει τη μισή περίπου έκταση του δάσος και ο υλοτομηθείς ξυλώδης όγκος σε καυσόξυλα δρυός υπολογίστηκε στα 6.486 m^3 .

Διαχείριση Ροδοχωρίου

Το δάσος Ροδοχωρίου που ανήκει και αυτό στη διαχειριστική κλάση της πρεμνοφυούς δρυός θα διαχειρίζεται ολόκληρο σύμφωνα με τις διατάξεις του Β.Δ. 7-4-1953 (ΦΕΚ 96Α/1953) που τροποποιήθηκε με το 26/14-7-1955 Β.Δ. αφού είναι

μικρότερο σε έκταση από 15.000 στρέμματα. Το δάσος διαιρέθηκε σε 4 τμήματα και σε 12 συστάδες όπως φαίνεται στον παρακάτω χάρτη:

Διαχειριστικός χάρτης

Εικόνα 17: Διαχειριστικός χάρτης δάσους Ροδοχωρίου

Για τη διαίρεση του δάσους σε συστάδες επιλέχθηκαν φυσικά όρια του εδάφους όπως είναι οι λάκκοι, οι δασικοί ή κύριοι δρόμοι και οι κορυφογραμμές.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι επί μέρους επιφάνειες ανά συστάδα όπως προέκυψαν από τον πρόσφατο δασικό χάρτη, τα ιδιωτικά δασοτεμάχια και τη φωτοερμηνεία που πραγματοποιήθηκε στα 597 στρέμματα που έχουν εξαιρεθεί από τη μερική κύρωση.

Πίνακας 2: Πίνακας επιφανειών

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΚΛΑΣΗ ΔΡΥΟΣ (στρ.)						
ΣΥΣΤΑΔΑ	ΔΑΣΟΣΚΕΠΗΣ	ΜΕΡΙΚΩΣ ΔΑΣΟΣΚΕΠΗΣ	ΧΟΡΤΟΛΙΒΑΔΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΣΤΑΔΑΣ
1α	479,2	18,9	4	290,9	0,8	794,8
1β	382,7	129,4	2,6	105,8	176,8	797,2
2α	284	4,6	0	268	0	556,6
2β	839,7	88,1	50,6	146,6	19,8	1144,8
2γ	230,4	101,1	0	159,8	0	491,3
3α	924,7	146,8	39,6	58,1	0	1170,2
3β	347,6	88,3	14,5	40,5	0	490,9
3γ	199,4	42,2	10,5	96,1	37,5	385,7
4α	216,6	86,7	0,7	46,5	0	350,5
4β	353,4	178	26,7	71,1	0	629,2
4γ	520,1	66,7	1,7	6,6	0	595,1
4δ	459,6	50,8	7,5	27,9	0	545,8
ΣΥΝΟΛΟ	5237,4	1001,6	158,4	1317,9	234,9	7950,2
%	65,9	12,6	2	16,6	2,9	100,0

Για τον υπολογισμό της εκτίμησης του υλοτομούμενο ξυλώδη όγκου θα χρησιμοποιηθούν όπως είπαμε παραπάνω στοιχεία από το συνιδιόκτητο δάσος Τριάδας με ορισμένες όμως τροποποιήσεις. Η περίοδος ξύλευσης για το δάσος Ροδοχωρίου θα είναι και αυτή τα 10 χρόνια αλλά θα πραγματοποιηθούν αποψιλωτικές - εξυγιαντικές υλοτομίες με παρακρατήματα ανά ομάδες και λόχμες 12%. Δηλαδή το λήμμα θα ανέρχεται στο 88% του ξυλαποθέματος και το 12% θα παραμείνει στο δάσος για οικολογικούς, προστατευτικούς και αισθητικούς σκοπούς. Αποψιλωτικές υλοτομίες θα πραγματοποιηθούν καθώς το δάσος βρίσκεται εκτός διαχείρισης με άναρχες υλοτομίες και ακανόνιστη δομή. Επομένως

σε πρώτο στάδιο θα γίνουν αποψιλωτικές προκειμένου να εξυγιανθεί το δάσος και στη συνέχεια, σε επόμενη επέμβαση, ανάλογα με την ποιότητα τόπου και την πορεία εξέλιξης του δάσους θα αποφασιστεί που θα γίνει αναγωγή και που αποψίλωση. Τα παραγόμενα δασικά προϊόντα θα είναι 80% καυσόξυλα και 20% τεχνική ξυλεία. Το ποσοστό κατανομής είναι ενδεικτικό και αποφασίστηκε με βάση τη συνήθη πρακτική στην πράξη.

Οι υλοτομίες θα πραγματοποιηθούν στο ήμισυ της δασοσκεπούς έκτασης. Η συνολική δασοσκεπής έκταση του δάσους Ροδοχωρίου είναι 523,7 ha επομένως θα υλοτομηθούν περίπου 262 εκτάρια και ο ξυλώδης όγκος που υπολογίζεται να παραχθεί από το δάσος του Ροδοχωρίου μέσα σε δέκα χρόνια θα είναι 11.181 m³ καυσόξυλα και 2.795 m³ τεχνική ξυλεία δρυός.

Σύμφωνα με τον Πίνακα Διατίμησης Δασικών Προϊόντων, διαχειριστικού έτους 2018⁵⁷, υπολογίζεται ότι το συνολικό κέρδος που θα υπάρξει από τα δασικά προϊόντα του δάσους Ροδοχωρίου θα είναι περίπου 450.000€⁵⁸ για 10 χρόνια.

Συνθήκες μεταφοράς

Οι συνθήκες μεταφοράς των προϊόντων δεν είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές δεδομένου ότι υπάρχουν αρκετοί δασικοί δρόμοι οι οποίοι έχουν εγκαταλειφθεί τα τελευταία χρόνια και υπάρχουν έντονα νεροφαγώματα που καθιστούν την προσπέλασή τους ιδιαίτερα δύσκολη. Υπάρχει ωστόσο ο κύριος δρόμος που συνδέει το Ροδοχώρι με το χωριό Κυδωνιές, ο οποίος σήμερα είναι ασφάλτινος, δημιουργήθηκε στα τέλη της δεκαετίας του '50 και διέρχεται μέσα από το προτεινόμενο για διαχείριση δάσος. Επίσης ορισμένοι δασικοί δρόμοι βρίσκονται σε καλύτερη κατάσταση και με ορισμένες βελτιώσεις αλλά και συμπληρώσεις, το οδικό δίκτυο θα μπορεί να θεωρηθεί πλήρες. Σίγουρα πάντως καλό θα είναι να εκπονηθεί μελέτη μεταφορικών εγκαταστάσεων προκειμένου να γίνεται ευκολότερα η μεταφορά των δασικών προϊόντων σε δασικές εκτάσεις όπου δεν είναι εύκολο να προσπελασθούν. Συστάδες που βρίσκονται σε δυσπρόσιτες περιοχές προτείνεται να υλοτομηθούν στην επόμενη διαχειριστική περίοδο οπότε και θα έχουν επιδιορθωθεί όποια προβλήματα μεταφοράς των προϊόντων

---

⁵⁷ ΦΕΚ 1475 / 27 Απριλίου 2018

⁵⁸ 330.000€ από καυσόξυλα και 120.000€ από τεχνητή ξυλεία.

υπάρχουν ή, σε περίπτωση που κάτι τέτοιο δε θα είναι εφικτό, το έτος υλοτομίας τους να είναι από τα τελευταία του διαχειριστικού σχεδίου.

Συμπεράσματα

Νομική διάσταση

Κατόπιν των δικαστικών αποφάσεων και διοικητικών πράξεων που αναφέρθηκαν, και ορισμένες από αυτές βρίσκονται στα παράρτημα, καθίσταται προφανές ότι τόσο η Διοίκηση όσο και η Δικαιοσύνη έχουν τη διακριτική ευχέρεια για να εξαντλήσουν κάθε παρεχόμενη εκ του νόμου διαδικασία, ώστε να ελέγξουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δασών και των δασικών εκτάσεων.

Είναι σαφές ότι η κεντρική εξουσία λειτουργούσε στο παρελθόν σε δύο διαφορετικές κατευθύνσεις. Η μία στο πλαίσιο της καταναλωτικής κοινωνίας και της πελατειακής πολιτικής η οποία βέβαια δεν έγινε στη βάση της κοινωνικής δικαιοσύνης αλλά με τρόπο που επαναβεβαίωνε τον έλεγχο στο σύστημα πατρωνίας της υπαίθρου με το γνωστό σχήμα: εκπρόσωπος της κεντρικής εξουσίας - κομματάρχης της περιφέρειας - ομάδα εξουσίας στο χωριό. Και η άλλη, με γνώμονα την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων όπου ελέγχονταν τα δικαιώματα των ιδιωτών επί των υπό διεκδίκηση δασών, εκδίδονταν αποφάσεις βάσει του ισχύοντος σε κάθε χρονική περίοδο νομικού πλαισίου και με κριτήριο τόσο την εξασφάλιση της κυριότητας αλλά και τη διαφύλαξη της δημόσιας περιουσίας.

Εντούτοις, η ανά τα χρόνια συνεχής διαμόρφωση νομικού πλαισίου επί των δασών, και ειδικά αυτή την περίοδο με την ολοκλήρωση της κατάρτισης των δασικών χαρτών, ισχυροποίησε την προστασία τους, υποχρεώνοντας πλέον την οποιαδήποτε άσκηση δικαιωμάτων επ' αυτών να διαμορφώνεται βάσει ισχυρών αποδεικτικών δεδομένων. Λαμβάνοντας υπόψη το νομικό καθεστώς της περιοχής στη Δυτική Μακεδονία όπως επίσης τη νομολογία αλλά και τα ιστορικά έγγραφα που αναλύθηκαν προηγουμένως, μία πιθανή διεκδίκηση κυριότητας στα προαναφερθέντα δάση της Κοινότητας Ροδοχωρίου είναι δυνατή υπό το πρίσμα της

ισχύος των παλαιότερων διατάξεων, της μη αντικατάστασής τους από νέες και με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων του ν. 3208/2003, άρθρο 10.

Τοπογραφική διάσταση

Η οριοθέτηση του δάσους της Κοινότητας Ροδοχωρίου πραγματοποιήθηκε χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες κυρίως γιατί στην περιοχή μελέτης μας έχει ολοκληρωθεί ο δασικός χάρτης και πριν λίγους μήνες δημοσιεύθηκε σε νόμο του κράτους η μερική κύρωσή του. Έτσι δεν υπάρχουν πλέον αμφιβολίες για τον χαρακτήρα των εκτάσεων για τις οποίες δεν έγινε αντίρρηση, οι δασικές εκτάσεις που βρίσκονται εντός των ορίων διοίκησης του Κοινοτικού Διαμερίσματος Ροδοχωρίου είναι οριοθετημένες και δεν υπάρχει καμία δυσκολία στην τοπογραφική αποτύπωσή τους. Η μόνη δυσκολία θα υπάρξει στην περίπτωση που διαπιστωθεί βάση μελλοντικών δικαστικών αποφάσεων ότι η δασική έκταση που ανήκει στην Κοινότητα Ροδοχωρίου δεν είναι ίδια με τα σημερινά διοικητικά της όρια και χρειαστεί να γίνει αποτύπωση με χρησιμοποίηση τοπωνυμίων ή φυσικών ορίων στο έδαφος που είναι δύσκολο να εντοπιστούν.

Δασολογική διάσταση

Η διαχείριση του δάσους της Κοινότητας Ροδοχωρίου με βάση τα στοιχεία που αναφέρθηκαν παραπάνω κρίνεται ότι θα ωφελήσει σημαντικά τόσο το φυσικό περιβάλλον όσο και την κοινωνικό-οικονομική κατάσταση της περιοχής. Με την κύρωση των δασικών χαρτών και σε λίγα χρόνια την ολοκλήρωση του Εθνικού Κτηματολογίου, θα αντιμετωπιστούν οριστικά τα ζητήματα που είχαν να κάνουν με καταπατήσεις δασικών εκτάσεων και προστριβές μεταξύ των κατοίκων. Η δημιουργία ενός αναγκαστικού δασικού συνεταιρισμού με τη συμμετοχή όλων των κατοίκων του χωριού θα μπορούσε να αποφέρει πολλαπλά οφέλη για την περιοχή. Αφενός θα ενισχύσει σημαντικά την τοπική οικονομία και θα προσελκύσει στην περιοχή καινούριους κατοίκους καθώς οι οικονομικές απολαβές από τη διαχείριση του δάσους κρίνονται ικανοποιητικές. Αφετέρου οι δράσεις των ανθρώπων στο συνεταιρισμό θα μπορούσαν να επεκταθούν και στην ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού οπότε θα δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας για τη συντήρηση και βελτίωση του δασοκτήματος ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στην

πολλαπλή χρήση του. Η άφιξη τουριστών στο χωριό θα ενεργοποιήσει επιπλέον τον ντόπιο πληθυσμό να οργανώσει τους τοπικούς συντελεστές παραγωγής και να δημιουργήσει ανταγωνιστικές υπηρεσίες και προϊόντα στην αγορά. Ζητούμενο είναι:

- Η άρση των αδικιών του παρελθόντος και ενίσχυση όλων των κατοίκων της περιοχής ειδικά των οικονομικά ασθενέστερων.
- Η ποιότητα των υπηρεσιών υποδοχής που διασφαλίζεται από τους κατοίκους της περιοχής.
- Η αυθεντικότητα του φυσικού περιβάλλοντος και η αρμονική συνύπαρξη του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος μέσα σε αυτό.
- Η συντήρηση, διατήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών μνημείων και περιοχών ιδιαίτερου κάλλους⁵⁹.

Σημαντικότερο όμως όλων των παραπάνω είναι η αειφορική διαχείριση του δασούς ώστε να διατηρεί τη βιοποικιλότητα, την παραγωγικότητα, την ικανότητα αναπαραγωγής, τη ζωτικότητα και το δυναμικό του, για να εκπληρώνει σήμερα και στο μέλλον σχετικές οικολογικές, οικονομικές και κοινωνικές λειτουργίες⁶⁰. Οι δασικές εκτάσεις αποτελούν σημαντικά μεσογειακά οικοσυστήματα και διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην προστασία του περιβάλλοντος⁶¹ και είναι στο δικό μας χέρι σήμερα να πάρουμε τις ορθές αποφάσεις για τη σωστή διατήρηση και αξιοποίησή τους ώστε οι μελλοντικές γενιές να μπορέσουν να ζήσουν από αυτά σε έναν πιο υγιή κόσμο.

---

⁵⁹ Γ. Καλαπόδη, Ο ορεινός τουρισμός και η συμβολή του στην τοπική ανάπτυξη του Ν. Αχαΐας, 2010.

⁶⁰ Αραβανόπουλος, Καρπώσεις, διαχείριση και προστασία δασικών πόρων και βιοποικιλότητας, 2014

⁶¹ Θ. Ζάγκας, Ο ρόλος των δασών στη χώρα μας και οι επιπτώσεις σ'αυτά από την αναθεώρηση του Συντάγματος.

Βιβλιογραφία

Αραβανόπουλος Φ.Α., Καρπώσεις, διαχείριση και προστασία δασικών πόρων και βιοποικιλότητας: η φύση του προβλήματος και τα προβλήματα της φύσης, Πρακτικά Επιστημονικού Συμποσίου Α.Π.Θ. "Ποια Ελλάδα", σελ. 295-306, 2014.

Αρβανίτης Α. Κτηματολόγιο 2020, Το κτηματολόγιο ως σύστημα διοίκησης γης και διαχείρισης γεωπληροφορίας, εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη 2014.

Βαθρακοκοίλης Β., Η Διεκδικητική Αγωγή, Ερμηνεία - Νομολογία - Βιβλιογραφία, εκδόσεις Σάκκουλα, 2014.

Barkan Ömer Lûtfi , Türk Toprak Hukuku Tarihinde Tanzimat ve 1274 (1858) Tarihli Arazi Kanunnamesi, Maarif Matbaası, Κωνσταντινούπολη, 1940.

Boğaz A. Ergene, On Ottoman Justive. Interpretations in Conflict (1600-1800), Islamic Law and Society, 2001.

Bruce McGowan, Economic Life in Ottoman Europe. Taxation, Trade and the Struggle for Land, 1600-1800 (Studies in Modern Capitalism), Cambridge University Press, Νέα Υόρκη, 1981.

Brundtland Commission, Report of the World Commission on Environment and Development, United Nations, 1987.

Γκαβανάς Δ., Ροδοχώρι Βοΐου, Νέα Στοιχειοθετική, Θεσσαλονίκη, 1999.

Διαδικτυακή εφαρμογή: <http://gis.ktimanet.gr/wms/forestfinal/default.aspx>.

Διαμαντόπουλος Γ., Δάση, Δασικοί Χάρτες, Δασολόγιο και Κτηματολόγιο. Θεωρητική - νομολογιακή - συμβουλευτική προσέγγιση, εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 2017.

Δούκας Α., Δασικό Κτηματολόγιο και Δασικοί Χάρτες, Νομοθετικό - Τεχνικό - Περιβαλλοντικό Πλαίσιο, από την Κατάρτιση μέχρι το Κτηματολόγιο σε Λειτουργία, εκδόσεις Τζιόλα, Θεσσαλονίκη, 2018.

Εμμανουηλίδου Κ., Καπετανγιάννη Ι., Τεκμήριο Κυριότητας Δημοσίου σε Δασικές Εκτάσεις και Λειτουργούν Κτηματολόγιο, Εργασία στο πλαίσιο του ΔΠΜΣ Κτηματολόγιο: Νομικές, τεχνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις, 2017

Ζάγκας Θ., Αξιοποίηση Ορεινών Περιοχών. Πρακτικά 13ου Πανελλήνιου Δασολογικού Συνεδρίου, Ε.Δ.Ε., Καστοριά, 2007.

Ζάγκας Δ. κ.ά., Δημιουργία Δικτύου Οικοτουριστικής Ανάπτυξης και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Παρολύμπιας Περιοχής του Δήμου Ελασσόνας, Πρακτικά 17ου Πανελλήνιου Δασολογικού Συνεδρίου, σελ. 509-519, 2015.

Ζάγκας Θ., Ζάγκας Δ., Λάγκας Θ., Η αειφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων ως μέσο άσκησης της οικονομίας του δάσους και του φυσικού περιβάλλοντος, Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου για την Τυποποίηση, τα Πρότυπα και την Ποιότητα, Θεσσαλονίκη, 2014.

Ζάγκας Θ., Ο ρόλος των δασών στη χώρα μας και οι επιπτώσεις σε αυτά από την αναθεώρηση του Συντάγματος, εκδήλωση κατά της αναθεώρησης του Συντάγματος, που αποδυναμώνει την προστασία των δασών της χώρας, Οικολογικές – Περιβαλλοντικές Οργανώσεις Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 2007.

Ζάγκας Θ., Πολυλειτουργική Δασοπονία και οικονομική κρίση, Πρακτικά περιλήψεων 16ου Πανελληνίου Δασολογικού Συνεδρίου "Προστασία - Διαχείριση των Ελληνικών Δασών σε περίοδο οικονομικής κρίσης και η Πρόκληση της Φυσικής Δασοπονίας", Ελληνική Δασολογική Εταιρεία, σελ. 2-8, 2013.

Huri İslamoğlu, Constituting Modernity. Private Property in the East and West, Λονδίνο και Νέα Υόρκη, Tauris, 2004.

Καλαπόδη Γ., Ο ορεινός τουρισμός και η συμβολή του στην τοπική ανάπτυξη του Ν. Αχαΐας, Διπλωματική Εργασία, Βόλος, 2010.

Καλογερόπουλος Ν., Κοζάνη και Γρεβενά, ο χώρος και οι άνθρωποι, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κοζάνης και Γρεβενών, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 2004.

Καλογερόπουλος Ν., Λεύκωμα Ραντοβίσι - Ροδοχώρι 1600-2000, εκδόσεις Π. Γιαννούλης - Κ. Τσολερίδης Ο.Ε., Θεσσαλονίκη 2004.

Καλογερόπουλος Ν., Ραντοβίσι - Ροδοχώρι 1750-2000, έκδοση Πολιτιστικού Συλλόγου Ροδοχωρίου Βοΐου "Η ΠΡΟΟΔΟΣ", Θεσσαλονίκη, 2001.

Καλογερόπουλος Ν., Συζητήσεις στην επαρχία - Τα κόμματα και η κοινωνία. Ο ρόλος του εθνικισμού και του ρατσισμού και η σημασία της περιφέρειας. Τοπική ιστορία - παιδεία και πολιτισμός, οικουμενισμός, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 2011.

Καραγιάννης Γ., Νομικά Προβλήματα από τη δασική νομοθεσία - έννοια των όρων «διακατεχόμενα» - «τεκμήρια», ΝΟΒ 26 σελ. 1133, 1978.

Μελέτη Διαχείρισης Δημόσιο Δάσους Βοΐου 2003-2012, Δασαρχείο Τσοτυλίου Νομού Κοζάνης, Ennifor - Διαχείριση Περιβάλλοντος ΕΠΕ, Αθήνα, 2005.

Μελέτη Διαχείρισης Συνιδιόκτητου Δάσους Τριάδας Βοΐου 2010-2019, Δασαρχείο Τσοτυλίου Νομού Κοζάνης, Θεσσαλονίκη, 2010.

Μπατζής Γ., Το Δοτσικό Γρεβενών, Ιστορία - Λαογραφία, Έκδοση του Μορφωτικού Συλλόγου Των απανταχού Δοτσικιωτών η ΣΚΟΥΡΖΙΑ, Δοτσικό, 1999.

Νάκος Γ., Το νομικό καθεστώς των τέως οθωμανικών γαιών 1821-1912, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1984.

Osmanlı Devlet Arşivi, Ali Emiri Abdülhamid I, 224/14854.

Πανταζοπούλου Ν., συνεργασία Δ. Τσούρκα-Παπαστάθη, Δικαιϊκά Μεταβυζαντινά Μνημεία, Θεσσαλονίκη, Παπαστερίου Δ., Δασικό Δίκαιο και Εθνικό Κτηματολόγιο, 2017.

Στα μονοπάτια του Βοΐου, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Πρόγραμμα Πίνδος.

Thompson E.P., Customs in Common, Νέα Υόρκη, The New Press, 1991.

Τζήρου Χ., Τζήρου Δ., Αναγνώστου Ι., (Βαντσκο) Κυδωνιές – Διαδρομή στο χρόνο και την ιστορία, εκδόσεις Μαϊάνδρος, Θεσσαλονίκη, 1998

Faroqui Suraiya, "Political Activity among Ottoman Tazpayers and the Problem of Sultanatic Legitimation (1570-1650), Journal of the Economic and Social History of the Orient, 1992.

Χαλίλ Ιναλτζίκ, Η Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η Κλασική Εποχή, 1300-1600, 1995.

Salwasser H., Mc Cleery., Snellgrove Th., An Ecosystem Perspective on Sustainable Forestry and New Directions for the U.S. National Forestry, Edit G. H. Aplet, N. Johnson, J. T. Olsen, V. A. Sample, The Wilderness Society, Island Press, 1993.

Valentine P. S., Ecotourism and nature conservation: a definition with some recent developments in Micronesia, Ecotourism Incorporating the Global Classroom, 1992.

Παράρτημα

1. Δικαστική απόφαση Πρωτοδικείου Κοζάνης με αριθμ. 398

Αριθμ. 398

Τό Δικαστήριον τῶν ἐν Κοζάνῃ Πρωτοδικῶν.-

Συγκείμενον ἐκ τῶν Δικαστῶν Χρήστου Μπέλμπα Προέδρου, Σω-
τηρίου Μαρανῆ, Εἰσηγητοῦ καὶ Δημητρίου Τσιλιμιγκάκη.-

Συνεδριάσαν δημοσίως ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ του τὴν 22αν Σεπ-
τεμβρίου 1955, παρουσία καὶ τοῦ Γραμματέως Δημ. Μπιμπέρη, ἵνα
δικάσῃ ἐπὶ τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως.-

Τῆς ἐναγοῦσης Κοινότητος Ροδοχωρίου (πρῶην Ραδοβίστι) νο-
μίμως ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Κοινοτικοῦ αὐ-
τῆς Συμβουλίου Β. Καρατάσιου, κατοικοῦ Ροδοχωρίου, *παρεστάτης δικτ*

Τῆς ἐναγομένης Κοινότητος Κυδωνιῶν (πρῶην Βαντισκοῦ) νο-
μίμως ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Κοινοτικοῦ αὐ-
τῆς Συμβουλίου Τ. Παπατόλιου, κατοικοῦ Κυδωνιῶν, *παρεστάτης δικτ*

Ἡ ἐνάγουσα ἡγείρεν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τούτου τὴν
ἀπὸ 20ης Ἰουλίου 1953 ἀγωγὴν τῆς κατατεθεῖσαν νομίμως τῷ
Γραμματεῖ, δι' ἧς ᾗτήσατο, νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀγωγή τῆς. Νὰ ἀναγ-
νωρισθῇ κυρία νομιεύς καὶ κάτοχος τῆς ἐν τῷ ἱστορικῷ αὐτῆς
ἀναφερομένης καὶ περιγραφομένης ἐκτάσεως. Νὰ διαταχῇ ἡ διὰ
βίας ἀποβολὴ τῆς ἀντιδίκου. Ὡς καὶ παντός τρίτου ἐξ αὐτῆς
ἐλκοντος τὰ δικαιώματά του ἢ ἐπ' ὀνόματι ταύτης κατέχοντος,
ὡς καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἐγκατάστασίς τῆς. Νὰ ἀπειληθῇ χρηματικὴ ποί-
νή δράχμῶν τριῶν ἑκατομμυρίων διὰ πᾶσαν παράβασιν ἢ μὴ ἐκ-
τέλεσιν τῶν διατάξεων τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως. Νὰ κηρυχ-
θῇ προσωρινῶς ἐκτελεστὴ ἡ ἐκδοθησομένη ἀπόφασις. Καὶ νὰ κατα-
δικασθῇ ἡ ἀντίδικος εἰς τὴν δικαστικὴν δαπάνην μετὰ τῆς δι-
κηγορικῆς ἀμοιβῆς.

Μετὰ τὴν νόμιμον προδικασίαν καὶ μετὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 36/1954
προδικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ Δικαστηρίου τούτου εἰσέχθη καὶ
αὐθεὶς ἡ προκειμένη ὑπόθεσις συνεπεία τῆς ἀπὸ 2ας Μαΐου 1955
κλήσεως τῆς ἐναγοῦσης πρὸς περαιτέρω συζήτησιν κατὰ τὴν

9-6-55 καί μετά νόμιμον ἀναβολήν κατά τήν ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης σημειουμένην συνεδρίασιν καθεῖν, ἐκφωνηθείσης τῆς ὑποθέσεως ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ οἰκείου πινακίου, παρέστησαν αἱ διάδικοι διὰ τῶν ὧς ἄνω εἴρηται πληρεξουσίων των δικηγόρων αἰτησαμένων διὰ τῶν ἐγγράφων προτάσεων των τὰ ἐν αὐταῖς σημειούμενα.-

Ἰδόν τήν δικογραφίαν

Σκεφέν κατά τόν νόμον.

I. Ἐπειδή νομίμως, συνεπεία τῆς ἀπό 2-5-1955 κλήσεως τῆς ἐναγούσης, φέρεται ἡ ὑπό κρίσιν ἀπό 20-7-1953 ἀγωγή της πρός περαιτέρω συζήτησιν μετά τήν ὑπ' ἀριθ. 36/1954 προδικαστικὴν ἀπόφασιν τοῦ Δικαστηρίου τούτου καί τήν διεξαγωγὴν τῶν δι' αὐτῆς ταχθεισῶν ἀποδείξεων, ἐφ' ὅσον ἀπεδείχθη, ὡς κατωτέρω, ὅτι τό ἐπίδικον ἀκίνητον ἔκειτο κατά τήν ἐπίδοσιν τῆς ἀγωγῆς ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τήν περιφέρειαν τῆς ἐναγούσης Κοινότητος Ροδόχωρίου, ὑπαγομένης, ὡς δέν ἀμφισβητεῖται εἰς τό Δικαστήριον τοῦτο. Ἀποβαίνει ὅθεν ἀπορριπτέα ἡ καί ἤδη ἐπαναλαμβανομένη ἐναγούσης τῆς ἐναγομένης περί τοπικῆς ἀναρμοδιότητος τοῦ Δικαστηρίου τούτου (Πολ. Δικ. ἄρθ. 17 ἡ 3, 20).-

II. Ἐπειδή ἐπαναφέρονται καί ἤδη αἱ ἐνώπιον τῶν Εἰσηγητῶν (βλ. εἰσ. ἐκθέσεις 18/54 καί 19/55) προβληθεῖσαι ἐνστάσεις ἐξαιρέσεως ἐκ μέρους μὲν τῆς ἐναγομένης τῶν μαρτύρων τῆς ἐναγούσης Β. Καρατάσιου καί Ζ. Δημοπούλου, ὡς ὄντος τοῦ μὲν πρώτου μέλους ταύτης καί προσδοκῶντος συμφέρον ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης τοῦ δέ δευτέρου ὡς γεννηθέντος ἐν αὐτῇ, ἐνδιαφερομένου διὰ τήν ἐπιτυχίαν της καί ἔχοντος ὡς ἐκ τούτου συμφέρον. Ἀμφότεραι αἱ ἐνστάσεις τυγχάνουσιν ἀπορριπτέαι ὡς ἀόριστοι καί ἄλλως μὴ νόμιμοι (Πολ. Δικ. ἄρθ. 324 ἡ 2). Ἀπορριπτέαι ἐπίσης διὰ τόν αὐτόν λόγον αἱ καί ἤδη ἐπαναλαμβανόμεναι ἐνστάσεις ἐξαιρέσεως ἐκ μέρους τῆς ἐναγούσης τῶν μαρτύρων τῆς ἐναγομένης Γ. Γεωργαντᾶ, Κ. Παράκη, Α. Λέτα καί Γ. Βασιλοπούλου,

του πρώτου ως κατοίκου και Κοινοτικού Συμβούλου ταύτης, πρωτοστατήσαντος εις τήν προκειμένην υπόθεσιν, καταδικασθέντος διά παράνομον υλοτομίαν εις τό επίδικον και έχοντος ως εκ τούτου συμφέρον εκ τής εκβάσεως τής δίκης, του δευτέρου ως κατοίκου ταύτης, του τρίτου ως διατελέσαντος γραμματέως της και μέλλοντος εν ὄψει τής καταθέσεως του να επαναπροσληφῇ παρ' αὐτῆς, επί μισθῷ βεβαίως, και του τετάρτου ως διατελέσαντος Προέδρου της κατά τὰ ἔτη 1938-1940.

III. Ἐπειδή τόν περί ἀνωτέρας ἀξίας του επίδικου ἰσχυρισμόν τής ἐναγομένης και τήν ἐντεῦθεν περί ἑλλειποῦς καταβολῆς του δικαστικοῦ ἐνσήμου ἔνστασιν της ἀπερρίψεν ἡ προδικαστική ἀπόφασις, δεχθεῖσα ὁρθῶς ως πραγματικὴν τήν δηλωθεῖσαν νομίμως ὑπό τής ἐναγούσης ἀξίαν, ἐφ' ἧς και κατεβλήθη τό ἀνάλογον τέλος. Ὅθεν ἀποβαίνει ἀπορριπτέα ἡ και ἤδη ἐπαναλαμβανομένη σχετική ἔνστασις της. Ἀλλὰ και ἡ περί ἀοριστίας-ἐπαναλαμβανομένη και ἤδη-τῆς ἀγωγῆς ἔνστασις της ἐναγομένης, ὁρθῶς ἀπερρίφθη ὑπό τής προδικαστικῆς, ἐκ τῶν ὧν ἐκτίθενται ἐν αὐτῇ (ἀγωγῇ) ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἐπικαλούμενα δι' αὐτῆς και προσαχθέντα ἔγγραφα και κατά διευκρίνισιν διὰ τῶν προτάσεων, ἀνεφέρετο σὺν τοῖς ἄλλοις και τό δικαίωμα τής ἐναγούσης νά κάμῃ τήν ἀγωγήν και τὰ περιστατικά ἐφ' ὧν ἐστήριξε τὰς ἀξιώσεις της, ἥτοι ὅτι του επίδικου, ὄντος ἀφειμένου (μετρουκέ) ἐπὶ Τουρκοκρατίας εις τήν χρῆσιν τής ὁλότητος τῶν κατοίκων της, κατέστη κυρία κατά νόμον. -

IV. Ἐπειδή δεδικασμένον δέν ὑφίσταται ἐκ τῶν και ἤδη προσαγομένων νομίμως και ἐπικαλουμένων 1) ὑπ' ἀριθ. 32/1911 ἐκτελεσθείσης τελεσιδίκου μετὰ περιαφῆν του τύπου ἐκτελέσεως ἀποφάσεως του Ὁθωμανικοῦ Πρωτοδικείου Γρεβενῶν και 2) ἐκ του ἀπὸ 1850 (Σαφέρ 1267) Χοτζετίου του Τούρκου Ἱεροδίκου, διὰ τοὺς ἐν τῇ προλαβούσῃ ὑπ' ἀριθ. 36/1954 ἀποφάσας του Δικαστηρίου τούτου

εκτιθεμένους λόγους και διότι άλλως δέν ἐγένετο επίκλησις ἰδι-
αιτέρου συμφέροντος ἵνα τό τυχόν δεδिकाσμένον χρησιμεύσῃ ὡς τί-
τλος πρὸς ἔγερσιν ἀγωγῆς (Συμφ. Νομολ. βλ. ἐν Πολ. Δικ. Κιτσιικοπού-
λου ὑπ' ἄρθ. 274 ἡ 738-754). "Θεὸν δὲ καὶ ἤδη ἐπαναλαμβανόμενος ἰσ-
χυρισμός τῆς ἐναγούσης ὅτι ~~ὅτι~~ ἀνευ περαιτέρω ἐρεύνης νά γίνῃ
δεκτὴ ἡ κρινομένη ἀγωγή τῆς δυνάμει τοῦ ἐκ τῶν μνησθέντων ἐν-
γράφων προκύπτοντος δεδिकाσμένου εἶναι ἀπορριπτέος ὡς ἀβάσιμος,
καὼς καὶ τό περί ἀνακλήσεως τῆς ὀριστικῆς κατὰ τὴν βάσιν ταύ-
την διατάξεως τῆς προδικαστικῆς αἵτημα (Πολ. Δικ. ἄρ. 180).

Υ. Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἄνω προδικαστικῆς περί ἀποδείξεως ἀποφάσεως
ὑπεχρέωθῃ ἡ ἐνάγουσα κοινότης εἰς ἀπόδειξιν καὶ διὰ μαρτύρων
τῶν δι' αὐτῆς ταχθέντων εἰς βάρος τῆς θεμάτων ἐκ δέ τῶν προσα-
γομένων καὶ ἐπικαλουμένων ἐνόρκων καταθέσεων τῶν νομίμως ἐξε-
τασθέντων μαρτύρων ἀποδείξεως καὶ ἀνταποδείξεως ἀπεδείχθη ὅτι
ἡ ἐπίδικος ἐν τῇ ἀγωγῇ δασικὴ ἔκτασις μετὰ βοσκοτόπου γνωστὴ
ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν "Βουνέρι, ἡ Ἀγιονέρι ἡ Νταβαλίδικο" ἐκτάσεως
1500 στρεμμάτων παλαιῶν σημερινῶν δέ 2.000 περίπου ἀνήκει πράγ-
ματι ἐπὶ Τουρκοκρατίας καὶ δὴ πρὸ τοῦ ἔτους 1850 εἰς τὴν κατη-
γορίαν τῶν ἐγκαταλελειμμένων γαιῶν (ἐραζίν μετρουκέ). Εἰδικώτερον
ὁ βοσκοτόπος αὐτῆς (ἐπίδικου) εἶχεν ἀφεθεῖ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1850 κα-
ρὰ τοῦ Τουρκικοῦ Δημοσίου κατὰ τοὺς βρους τοῦ περί γαιῶν, Ὁσε-
μανικοῦ νόμου εἰς τὴν κοινὴν χρῆσιν τῆς ὁλότητος τῶν κατοίκων
τῆς ἐναγούσης κοινότητος βοδοχωρίου (πρώην Ραδοβίστι) ὑπὲρ τῶν ὁ-
ποίων ἀνέκαθεν καὶ δὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου εἶχε προορισθεῖ πρὸς
βόσκησιν ἐν αὐτῇ τῶν ζώων των, ἅτινα πράγματι, ἔβοσκον οὗτοι ἔκτα-
τε συνεχῶς μέχρι τοῦ Μαΐου 1953 κατὰ μὲν τό θέρος περισσότερον
κατὰ δέ τὸν χειμῶνα καιροῦ ἐπιτρέποντος. Χρῆσιν τοῦ ἐπίδικου βο-
σκοτόπου, συγκειμένου ἐκ χαμαλῶν κατὰ τό πλεῖστον μερῶν καὶ ἀπέ-
χοντος ἐκ μὲν τῆς ἐναγούσης περί τά 45-60 ἄλεκτά ἐκ δέ τῆς ἐνα-
γομένης περί τά 25 ἄλεκτά τῆς θρας περίπου, ἐκποιῶντο πρὸς βόσκη-

Χρυσόμοις

ἀντιμαρτυρία

σιν τῶν ζώων των ἀποκλειστικῶς καί μόνον οἱ κάτοικοι τῆς ἐναγοῦσης ὑπὲρ ὧν, ὡς εἴρηται, εἶχεν ἀφασεῖ καί προορισεῖ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1850, οὐχί δέ, οὔτε ἐπὶ τμήματος αὐτοῦ, οἱ κάτοικοι τῆς ἐναγομένης, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ συνόλου τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων τῆς ἐναγοῦσης. Εἰδικώτερον ὁ α' μάρτυς αὐτῆς Β. Παπατάσιος, μαθὼν καί ἀκούσας παρὰ καλαιοτέρων συγχωρίων του, καταθέτει περὶ συμβιβασμοῦ γενομένου μεταξύ τῶν διαδίκων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1911, δι' οὗ ἡ Κοινότης Ροδοχωρίου (ἐνάγουσα) ἔλαβεν εἰς τὴν κατοχὴν τῆς τῆν ἐπίδικον ἔκτασιν, ἥτις ἔφθανε μέχρι τῶν πρώτων οἰκιῶν τῆς ἀντιδίκου Κοινότητος Κυθωνιῶν, καί ἦν ἔκτασιν διευκρινίζει ἐπακριβῶς ἐξ ἰδίας δὲ ἀντιλήψεως καί μετὰ λόγου γνώσεως μετὰ τὴν κοπὴν τῶν 4 βελανιδιῶν-ῥοιῶν εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Φ. Πύνα. Ἐν συνεχείᾳ ὁ αὐτὸς μάρτυς βεβαιεῖ ὅτι εἰς δικαστικὸν ἀγῶνα μεταξύ τῶν διαδίκων διὰ τὴν ἐπίδικον ἐπακριβῶς ἔκτασιν, ἥτις ἔγειρεν ἀνύπαρκτα δικαιώματα ἢ ἐναγομένη, ἐδικαίωσεν ἢ ἐνάγουσα ἐν ἔτει 1911, περαιτέρω δὲ καί ἐξ ἰδίας ἐπίσης ἀντιλήψεως ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1937 ἢ 1938 ἔβασκον ὡς καί ἀρότερον -ἐπὶ βουρκοκρατίας ὡς ἔκρουσαν παρὰ τῶν συγχωρίων του- τὰ ὧσα των εἰς τὸν ἐπίδικον βοσκοτόπον συνεχῶς οἱ κάτοικοι τῆς ἐναγοῦσης καί αὕτη μέχρι τοῦ ἔτους 1939, ὅτε, ὑποδείσας ἀφορμῆς ἐκ μέρους τῆς ἐναγομένης, ἐξετελέσθη βουρμικὴ ἀπόφασις, ἀποβληθεῖσης τῆς ἐναγομένης καί ἐγκατασταθεῖσης τῆς ἐναγοῦσης ἐπὶ τῆς βλῆς ἐπίδικου ἐκτάσεως, ἥτις περιλαμβάνει καί τὰς τρεῖς θέσεις "Προειά γούρνα", "Ανῆλιο καί Μακρυνά", τὰς ὁποίας ἡ ἐναγομένη ἀναληθεῶς παρέστησε κατὰ τὴν δίκην τῶν προσωρινῶν μέτρων (1953) ὡς ἰδιώκς τῆς δῆθεν καὶ αὐτῆς τοῦ "Μουνέρι" κειμένου. Καί ὁ ἕτερος μάρτυς ἀποδείξεως Βατ. Δημόπουλος, γνωρίζων παιδιόθεν καλῶς τὴν ἐπίδικον ἔκτασιν, ἦν καί διευκρινίζει ἐπακριβῶς κατὰ τὰ ὅρια τῆς ἀγωγῆς, καταθέτει ὅτι αὕτη ἀνήκει, ὡς ἔκρουσε παρὰ καλαιοτέρων

συγχωριών του και ως ο ίδιος αντιλήφθη αφ'ής ηννόησε τόν έαυ-
τόν του και μέχρι τοῦ έτους 1937, από τοῦ 1850 εἰς τήν έναγου-
σαν, ής οἱ κάτοικοι έκτοτε και μέχρι τοῦ έτους 1953 έχρησιμο-
ποῦν πρός βόσκησιν τῶν ζώων των-τήν δέ δασικήν έκτασιν, ως κα-
τωτέρω, πρός ζύλευσιν των-και ότι τάς 3 θέσεις Βαθεία γούρνα
και εἰς ής υπάρχουν ὀλίγοι ἄγροὶ κατοίκων πυδωνιῶν, ἀνοιγέντες
μετά τό 1941, ἐδημιούργησαν ἡ έναγομένη και οἱ κάτοικοι αὐτῆς
διά νά ἐπιφέρουν σύγχυσιν τῶν ὀρίων και παραπλανήσουν τοὺς ὀρ-
μοδίους. Τά αὐτά καταθέτουσι και οἱ λοιποὶ τρεῖς ἀξιόπιστοι ἐκ
γειτονικῶν Κοινοτήτων μεγάλης δέ ἡλικίας μάρτυρες τῆς έναγού-
σης, ότι δηλαδή ἡ ἐν τῇ ἀγωγῇ "μετρουκέ" ἐπίδικος έκτασις μέ σύ-
νορα τόν Δάκκον Ξάλας, τρία ρέματα (Δάκκον Τσεκουῦρι) και Ράχη
ἄγρον Φ. Πτόνα, ἔνεα ὑπῆρχον αἱ 4 ὀρυς, και δημόσιον ὁδόν (τῶν
τέν) πρός Κοινότητα Κορυφῆς, περιλαμβάνουσα και τάς 3 ως ἔνω θέ-
σεις Βαθεία γούρνα και, ἐχρησιμοποιεῖτο ἐπὶ Τουρκοκρατίας ως
βοσκότοπος και ως δασική έκτασις πρός ζύλευσιν μόνον παρά τῶν
κατοίκων τῆς έναγούσης, καταστάσης και κυρίας ταύτης κατά τά ἔτη
1920 και 1929 (Α. 2074/20 και ἄρ. 63 Α. Δ 11-5-29-Πόμ. 4173/29) και
κατόπιν ἕως τῇ 1953, τῶν κατοίκων τῆς έναγομένης και ταύτης ὁρων
μένων εἰς σποραδικάς και ἐν γνώσει τῶν ἀλλοτρίων δικαιωμάτων ἐ-
πεμβάσθαι ἐπ' αὐτῆς διά παρανόμου εἰσαγωγῆς ζώων και λαθραυλοτο-
μιῶν. Ὁ ἐξ αὐτῶν 76ετής Δ. Ραζνιώτης καταθέτει ἐξ ἰδίας ἀντιλή-
ψεως και μετά λόγου γνώσεως ότι τήν ἐπίδικον έκτασιν ἐχρησιμο-
ποῦν οἱ κάτοικοι τοῦ Ροδοχωρίου (έναγούσης) και τοῦτο, συνεχίζει
"τό θυμᾶμαι ἀπό τόν καιρό ποῦ ἄρχισα νά καταλαβαίνω τόν κόσμο
γιατί γεννήθηκα και ἀνετράφηκα στή γειτονική Κοινότητα 'Αηδονί-
ων". Ἐπίσης καταθέτει ότι "ἀπό τῇ δασική έκτασι, ποῦ εὑρίσκεται
ἐντός τῆς ἐπίδικου, ἐπήγαιναν οἱ κάτοικοι Ροδοχωρίου και ἔκοι-
ταν ἀνέκοθεν ζύλα ἀπό τόν καιρό τῆς Τουρκοκρατίας και μετά τήν
ἀπελευθέρωσιν συνεχῶς μέχρι πέρυσι (1953) τόν Μάιον" πρός δέ ότι

μογγια

Διαμαρτυρία

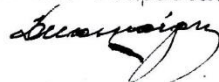

"οι κάτοικοι Κυδωνιῶν (ἐναγομένης) ἔμπαιναν κρυφά-εἰς τήν ἐπίδικον ἔκτασιν διὰ βόσκησιν ἢ ξύλευσιν". Ἀπάντων τῶν μαρτύρων τούτων τῆς ἐναγούσης αἱ καταθέσεις εἶναι σαφεῖς, προέρχονται ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καί γνώσεως-ἐκτός ἐκείνων ἂτι-να ἔμαθον ἐξ ἀκοῆς ὥς ἄνω προκειμένης παλαιᾶς ὑποθέσεως-ἔτι δέ κατὰ τὰ κύρια σημεῖα σύμφωνοι πρός ἀλλήλας, ἰδιαίτερος ὅμως αἱ τοιαῦται τοῦ Β. Καρατάσιου, διατελέσαντος Προέδρου τῆς ἐναγούσης Κοινότητος, καί τοῦ Σ. Δημοπούλου, Ἀγρονόμου ἤδη Κοζάνης, ἔχουσιν ἰδιαίτεραν ἀκρίβειαν καί βαρύτητα ἐν σχέσει πρός τὰ ὅρια τῆς ἐπιδίκου ἐκτάσεως καί τήν βεβαιουμένην παρ' αὐτῶν ἀκριβῆ σύμπτωσιν τῶν πρός τὰ τῆς Τουρκικῆς ἀποφάσεως καί τῆς ἐκθέσεως τοῦ δικ. κλητῆρος τοῦ Πρωτοδικείου τούτου (Κοζάνης) Δ. Μηταλλίδου, διότι ὑπῆρξαν αὐτόπται κατὰ τήν ἀποβολήν τῆς ἐναγομένης καί τήν ἐγκατάστασιν τῆς ἐναγούσης καί συνυπέγραψαν εἰς τήν νομίμως προσαγομένην καί ἐπικαλουμένην ὑπ' ἀριθ. 608/1939 ἔκθεσιν ἀποβολῆς καί ἐγκαταστάσεως. Διὰ τήν δασικήν ἔκτασιν (μπαλταλί) τοῦ ἐπιδίκου ἐκ τῶν αὐτῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων ἀποδείξεως ἀπεδείχθη ὅτι καί διὰ τόν βοσκοτόπον του, ὅτι δηλαδή καί αὕτη εἶχεν ἀφεθεῖ καί προοριθεῖ ἔκπαλαι, ἥτοι ἀπό τοῦ 1850, παρά τοῦ Τουρκικοῦ Δημοσίου κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ περί γαιῶν Ὀθωμανικοῦ νόμου εἰς τήν κοινήν χρῆσιν καί ὠφέλειαν τοῦ χωρίου τῆς ἐναγούσης, ὅτινες ἐξυλεύοντο πράγματι διὰ τὰς ἀτομικὰς καί οἰκιακὰς ἀνάγκας τῶν ἐκ-τότε καί μέχρι τοῦ Μαΐου 1953, ὅτε κατελήφθη ἡ ἐπίδικος ἔκτασις ὑπὸ τῆς ἐναγομένης. Ἀπεδείχθη τέλος ἐκ τῶν αὐτῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων τῆς ἐναγούσης ὅτι τήν ἐπίδικον ἐν τῇ ἀγωγῇ δασικήν ἔκτασιν μετὰ βοσκοτόπου, κειμένην κατὰ τήν ἐπίδοσιν τῆς ἀγωγῆς ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τήν περιφέρειαν τοῦ χωρίου καί Κοινότητος Ροδοχωρίου (Ἐπαρχίας Βοῖου), κατέλαβεν ἡ ἐναγομένη κατὰ Μάιον 1953 καί κατέχει ταύτην καί κατὰ τόν

Γήτων κα
Επίδικου
Μηταλλίδου
Καρατάσιου

χρόνον τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀγωγῆς. Ἐξ ἄλλου τὰ κατατεθέντα ὡς
 ἔνω ὑπὸ τῶν μαρτύρων τῆς ἐναγοῦσης συνεπικουροῦνται 1) ἐκ τοῦ
 ἀπὸ τοῦ ἔτους 1850 Χοτζετίου ὡς ἔνω τοῦ Ἱεροδίκου, ὁπερ ἤδη
 ὄχι μόνον δὲν ἀμφισβητεῖ ἡ ἐναγομένη ἀλλὰ καὶ ἐπικαλεῖται,
 ἀντλούσα ὑπὲρ τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐπιχειρήματα, εἰς ὃ ἐκτίθεται
 ὅτι μετὰ τῶν τότε νομίμων ἐκπροσώπων τῶν διαδίκων-χωρίων
 ἐγένετο συμβιβασμός κατόπιν τοῦ ὁποῦ ἡ μὲν ἐνάγουσα ἔλαβεν
 ὡς ἀνεξάρτητον καὶ εἰδικὸν βοσκοτόπον (μερὰ) ἐπὶ διαφιλονει-
 κουμένης μείζονος ἐκτάσεως τὴν ἀκριβῶς ἤδη ἐπίδικον δασικὴν
 μετὰ βοσκοτόπου τοιαύτην, ἡ δὲ ἐναγομένη ἑτέραν. 2) Ἐκ τῆς ὡς
 ἔνω ὑπ' ἀριθ. 32/1911 ἀποφάσεως τοῦ Ὁρωμανικοῦ πρωτοδικείου
 Τραπεζούν-ἐν ᾗ ἀναφέρεται καὶ τὸ προμνησθέν Χοτζετίον-ἐκδο-
 θεῖσης, συνεπεῖα ἀγωγῆς τῆς ἐναγοῦσης κατὰ τῆς ἐναγομένης ἐκ
 τοῦ ὅτι ἡ τελευταία ἐπενέβη ἐπὶ τῆς παρὰ τῆς πρώτης διακατε-
 χομένης ἐπιδίκου ἐκτάσεως, καὶ τελεσιδίκου καταστάσεως κατὰ
 τὴν συννόμως προσαγομένην καὶ ἐπικαλουμένην ἀπὸ 17-1-1911
 ἀπόφασιν τοῦ Τουρκικοῦ Ἐφετείου Ζερβίων, ἐξ ἧς προκύπτει "
 ὅτι ἀπεφασίσθη οἱ κάτοικοι τῆς ἐναγομένης ἀπόσχων ἐκ τῆς
 παρεμβάσεώς των εἰς τὴν βοσκὴν ταύτην" ἥτοι ἐξ ὅλης τῆς ἐπι-
 δίκου ἐκτάσεως, ἀφειμένης ὑπὲρ τῶν κατοίκων τῆς διακατόχου
 ἀπὸ δὲ τῶν ἐτῶν 1920 καὶ 1929 καὶ κυρίως ἐναγοῦσης κατὰ τὰ
 ἐν αὐτῇ ὅρια, ἅτινα καὶ κατὰ τοὺς μάρτυρας συμπίπτουν, ὡς ἐλέγ-
 ῃ, πρὸς τὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης καὶ τῆς ἐκθέσεως τοῦ δικ.
 κλητῆρος. 3) Ἐκ τοῦ νομίμως προσαγομένου καὶ ἐπικαλουμένου.
 ὑπ' ἀριθ. 3277 ἀπὸ 11-9-1950 ἐγγράφου τοῦ Δασάρχου Α. Καλογερο-
 πούλου πρὸς τὴν Δασικὴν Ἐπιθεώρησιν Κοζάνης, ἐνῷ ὁ ρηεὶς ὑπὸ
 ἄλλου μετὰ ἐπιτόπιον μετάβασιν (βλ. καὶ πρόχειρον σχεδιάγραμ-
 μα δασικῆς θέσεως "Βουνέρι" ἀπὸ 8-9-1950) διαπιστοῖ α) ὅτι ἡ
 Κοινότης Κυδωνιῶν (ἐναγομένη) εὐρίσκεται πλησιέστατα τῆς δασι-
 κῆς θέσεως (ἐπιδίκου) "Βουνέρι ἢ Ἀγιονέρι καὶ στερεῖται ἐπαρ-

κῶν δασικῶν ἐκτάσεων διὰ τὰς εἰς καύσιμον ὕλην κλπ ἀνάγκας
τῶν κατοίκων τῆς, β) ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν Κυδωνιῶν ὡς πολυαριθ-
μότεροι καὶ ἰσχυρότεροι δὲν ἔπαυσαν ἀπὸ τοῦ νὰ προξενοῦν παν-
τοίας ζημίας εἰς τὴν βλάστησιν τῆς ἐξέσεως "Βουνέρι" καὶ εἰς ἔν-
τονον λαερούλοτομίαν νὰ ἐπιδίδωνται καὶ γ) ὅτι συνεπεῖα ἐγγρά-
φου διαμαρτυρίας τῆς ἐναγούσης Κοινότητος ὡς ἐκ τῆς ἐπεκτά-
σεως τοῦ ἐνοικιαστοῦ τῆς δασικῆς ἐκτάσεως Ρ. Δαδαμόγια ἐγένε-
το ἐπὶ τόπου ἐγκαθάρσις τῶν ὁρίων τῆς ἐγκριθείσης πρὸς ὕλο-
τομίαν ἐκτάσεως ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς διαμαρτυρηθείσης ἑνω Κοινότη-
τος "Ἰσχυριζομένης δικαιώματα κυριότητος ἐπ' αὐτῆς" κατὰ τὴν
φρασεολογίαν τοῦ ἐγγράφου τούτου. Αἱ ἐπεμβάσεις εἰδικώτερον
τῶν κατοίκων Κυδωνιῶν, περὶ ὧν ἀνωτέρω, εἰς τὸ ἐπίδικον ἐνισ-
χύνονται ἐκ τῶν νομίμως προσαγομένων, ἐπικαλουμένων καὶ μὴ ἀμ-
φισβητουμένων 1) ὑπ' ἀριθ. 459/39 ἀποφάσεως τοῦ Πταισματοδικεί-
ου Ἀνασελίτσης καταδικασάσης εἰς πρόστιμον δρχ. 25 τὸν μάρ-
τυρα τῆς ἐναγομένης Γ. Γεωργαντᾶν (βλ. σύμφωνον ὁμολογίαν του
εἰς κατάθεσίν του) ἐπὶ τῇ ὅτι τὴν 29-3-1939 ἐξυλεύθη παρανό-
μως ἐν τῇ δασικῇ ἐξέσει Βουνέρι ἢ Παβατζίδικο (ἐπιδίκω) τῆς
περιφερείας τοῦ δημοσίου δάσους Ροδοχωρίου, 2) ὑπ' ἀριθ. 303/40
ἀποφάσεως ἰδίου Πταισματοδικείου καταδικασάσης εἰς πρόστιμον
δρχ. 50 τοὺς Ἀθ. Μητσόπουλον καὶ Δημ. Βέργον, κατοίκους Κυδωνι-
ῶν (ἐναγομένης) ἐπὶ τῇ ὅτι τὴν 4-3-1940 ἐκ προθέσεως εἰσήγα-
γον τὰ ποίμνια των εἰς τὸν ἐν τῇ ἐξέσει "Βουνέρι" τῆς ἀγροτικῆς
περιοχῆς Ροδοχωρίου βοσκότοπον τῆς Κοινότητος, 3) ὑπ' ἀριθ. 643/
40 ἀποφάσεως Πταισματοδικείου Γρεβενῶν κηρυξάσης ἀεφους 7 κα-
τοίκους Ροδοχωρίου ἐπὶ τῇ ὅτι τὴν 11-3-40 ἐκ προθέσεως εἰσήγα-
γον τὸ ἐκ 200 προβάτων ποίμνιόν των εἰς τὴν ἐν τῇ ἐξέσει "Δέ-
βεντα καὶ Ψηλὴ Ράχη" περιφερείας Κυδωνιῶν βοσκήσιμον κοινοτι-
κὴν ἔκτασιν καὶ ἔφεIRON τὸ ἐν αὐτῇ χόρτον. Εἰς τὸ σκεπτικόν
τῆς ἀποφάσεως γίνεται δεκτόν ὅτι ἡ πρᾶξις φέρει τὰ στοιχεῖα

πολιτικῆς διαφορᾶς. 4) ὑπ' ἀριθ. 642/40 ἀποφάσεως δι' ἧς τό αὐτό Πταισμ/ον Γρεβενῶν κηρύσσει ἀεῶς 5 κατοίκους Ροδοχωρίου τοῦ ὅτι τήν 11-3-40 εἰσήγαγον ζῶα εἰς θέσιν "Βαθειά γούρνα καί Ψηλή Ράχη" μέ τό αὐτό σκεπτικόν ἀποφάσεως ὡς καί ἡ προηγουμένη. 5) ὑπ' ἀριθ. 641/40 ἀποφάσεως τοῦ αὐτοῦ Πταισματοδικείου δι' ἧς κηρύσσονται ὁμοίως ἀεῶς 3 κάτοικοι Ροδοχωρίου ἐπὶ τῇ αὐτῇ πράξει καί μέ τό αὐτό σκεπτικόν. Ἐπὶ πλέον ἐκ τῶν νομίμως προσαγομένων καί ἐπικαλουμένων α) ὑπ' ἀριθ. 2549/39 ἀποφάσεως τοῦ Πταισματοδικείου Γρεβενῶν προκύπτει ὅτι ἐκηρύχθησαν ἀεῶς 4 κάτοικοι Κοινότητος Μεγάρου ἐπὶ παραβάσει τῆς 86/33 ἀπαγορευτικῆς διατάξεως τοῦ Δασαρχείου Γρεβενῶν εἰς θέσιν "Πταβατζίδικο" (ἐπίδικον) περιφερείας Κυθωνιῶν, β) ὑπ' ἀριθ. 54/40 ἀποφάσεως Νομομελοῦς Γρεβενῶν ἐξάγεται ὅτι ἐκηρύχθησαν ἀεῶς 5 κάτοικοι τῆς ἰδίας Κοινότητος Μεγάρου ὅτι εἰσήγαγον 500 αἴγας εἰς τήν δασικήν θέσιν "Πταβαλίδικο" (ἐπίδικον) τῆς περιφερείας τοῦ δημοσίου δάσους Κυθωνιῶν εἰς ὃ ἡ βοσκὴ ἀπαγορεύεται διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 86/33 διατάξεως τοῦ Δασαρχείου Γρεβενῶν. Ἐκ τῶν δύο τελευταίων τούτων ἀποφάσεων, ἐκδόσεως ἐκ μνηύσεων τῆς ἐναγοῦσας ἢ ἐναγομένης κατὰ κατοίκων τῆς Κοινότητος Μεγάρου, προκύπτει ὅτι ἐν ἔτει 1933 εἶχεν ἐκδοθεῖ δασική ἀπαγορευτικὴ διάταξις πρὸς προστασίαν τοῦ ἐπιδίκου. Τὰ ὑπ' ἀριθ. 25606 καὶ 23-8-39 καί 10423 καὶ 3-4-40 ἔγγραφα τῆς Νομαρχίας Κοζάνης καί, τό ἀπὸ 26-3-1943 ἀγοραπωλητήριον προσεσόμενα καί ἐπικαλούμενα, δέν δύνανται νά συνεκτιμηθῶσιν ὡς τεκμήρια ὡς μή χαρτοσεσημασμένα (Συμφ. Νομολ. καί συγγραφεῖς ἐν Νομ. Δικ. Πταισματοδίκου ὑπ' ἀριθ. 276 § 146). Τήν ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων τῆς ἐναγοῦσας προκύπτουσαν ὡς ἔνω ἐντελὴ ἀπόδειξιν τῶν τελευτῶν θαλάττων δέν κλονίζουσι ποσῶς εἰ καταθέσεις τῶν μαρτύρων τῆς ἐναγομένης, διότι οὗτοι δέν ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν πραγματικότητα τὴν δασίαν βελοστικῶς εἰσάγουσαν μόνον οἱ θείονιστοι

Παύλος

Διευθυντής

μάρτυρες της έναγούσης. "Απαντες οι μάρτυρες της έναγομένης καταθέτουν ότι αι 3 θέσεις "Βασιλιά γούρνα, 'Ανάλιο και 'Α-
πρυνά" εκ στρεμμάτων 1500 και κατ' άλλους πλειόνων, εκτός του
εκ στρεμμάτων 1500 Μουνέρι κείμεναι, είναι της Κοινότητος Κυ-
δωνιών ως όφειμέναι "μετρονικέ" αυτή επί Τουρκοκρατίας και ότι
τό κατ' αυτούς κολυβορένον εκ μετακινήσεως και μετονομασίας
όριων επίδικον "Μουνέρι" τό κατέχει και τό εξουσιάζει ή ένα-
γουσα από τοῦ 1911 συνεχῶς μέχρι σήμερα, οὐδέν πέραν τούτου
δικαιουμένη. Ταῦτα δέν είναι ἀληθῆ κατατίθενται ὅμως λόγω
τοῦ ἐπηρεασμοῦ τῶν μαρτύρων εκ τοῦ μή ἀμφισβητουμένου γεγο-
νότος ότι ή έναγουσα ήτο και είναι μικρά Κοινότης και ἔχει
πολλὰς ἐκτάσεις, ἐξ ὧν και ἐκμισθοῖ, ἐνῶ ή Κοινότης των, και-
τοι μεγαλυτέρα, ἔχει ἐλαχίστας τοιαύτας. Ἡ πικρία των εκ της
πράγματι ἀνίσου ταύτης κατανομῆς τῶν ἐκτάσεων, ὀφειλομένης
εἰς τό ότι ή έναγουσα ήτο κεφαλοχώριον ή και εἰς άλλους λό-
γους, διαφαίνεται εἰς τὰς καταθέσεις των. Ἡ αὐτή ἀνακριβής
περί ὁρίων ἄποψις ὑπεστηρίχθη παρά της έναγαμένης και εἰς
τήν δίκην τῶν προσωρινῶν μέτρων τοῦ 1953 (βλ. ἀπόφ. Εἰρηνοδίκου
Γρεβενῶν ὑπ' ἀριθ. 42/1953 και ὑπ' ἀριθ. 331/53 ἐκθεσιν ἀποβο-
λῆς τοῦ δικ. κλητῆρος) εἰς ἣν ἐξητάσθησαν, ὡς συνομολογεῖται,
οἱ και ἤδη μάρτυρες της Λέτας, Γεωργαντᾶς-ὁ καταδικασθεὶς ὡς
ἀνωτέρω διά παράνομον ὑλοτομίαν ἐν τῇ ἐπιδίκῃ-και ὁ Πασσό-
πουλος. Ἐξ άλλου ἐκεῖνο ὑπερ βεβαιοῖ ὁ μάρτυς Γεωργαντᾶς,
ὅτι δηλαδή οἱ συγχώριοι του ἔχουν εἰς τὰς μετονομασθείσας
πράγματι 3 θέσεις ὡς ἄνω 200 και πλέον-200-250 λέγει ὁ μάρ-
τυς Μπάρμπας-στρέμματα ἰδιοκτητῶν παλαιῶν ἀπό τοὺς προπάτο-
ρας ἀγρῶν δέν φαίνεται ἀληθές, διότι εκ τῶν προσαγομένων και
ἐπικαλουμένων ὑπ' ἀριθ. 47/88, 81/88 και 7/90 τριῶν αὐτοκρατο-
ρικῶν μονογράμμάτων-τίτλων ἰδιοκτησίας-ἐξάγεται ἔκτασις 6
μόνον ἐν ὅλῃ στρεμμάτων εἰς τρόπον ὥστε νά εἶναι βέβαιον ὅ-

τι καί τά ύπόβοιθα, ὅσα δῆποτε, ὡς ἀνοιγέμεντα αὐθαίρετως κατὰ
τὴν ἀνώμαλον περίοδον, ἦτοι 1941 καί μεταγενεστέρως ὅτε ἐγέ-
νετο καί τό κεραμοποιεῖον, νά κείνται ἐπὶ ἐκτάσεως τῆς ἐνα-
γοῦσης. Καί ἡ κατάθεσις τοῦ μάρτυρος Ν. Βασιλοπούλου ὡς ἐπηρε-
ασμένη δέν εἶναι ἀντικειμενική, καθ' ὅσον οὗτος διετέλεσε καί
πρόεδρος τῆς ἐναγομένης Κοινότητος ἐν ἔτει 1939 καί ὡς τοι-
οῦτος ἔλαβε τὴν ὑπ' ἀριθ. 32/1911 ὡς ἄνω ἀπόφασιν μετ' ἐπιτα-
γῆς πρὸς συμμόρφωσιν, τὴν ἔκθεσιν ἀποβολῆς καί τὴν ὑπ' ἀριθ.
344/38 ἀπόφασιν Πρωτοδικείου Κοζάνης (βλ. τὰ προσαγόμενα καί
ἐπικαλούμενα ἐπιδοτήρια 2638 ἀπὸ 13-3-39, 3433/39 καί 2657/
39). "Αλλ' ἀνακριβὴς καὶ ἀντιφατικὴ ὑπῆρξεν ἡ ἔκθεσις τῆς 8-
λης ὑποθέσεως καί κατὰ τό ἔτος 1911 καί ἐκ μέρους τοῦ πλη-
ρεξουσίου τῆς ἐναγομένης, πότε μὲν ὁμολογοῦντος τὴν ταυτότη-
τα τοῦ ἐπιδίκου πότε δέ ἐκθέτοντος ὅτι δέν πρόκειται περὶ
"μετρουκέ" ἐκτάσεων ἀλλὰ καλλιεργουμένων τοιούτων (βλ. ὑπ' ἀρ.
32/1911 ἀπόφασιν ἐν συνδυασμῷ πρὸς τό ἀνωτέρω Χοτζέτιον).
Ἡ ἀναξιόπιστος ἐκδοχὴ τῶν μαρτύρων τῆς ἐναγομένης καταδει-
κνύεται ἐπὶ πλέον καί ἐκ τῆς σκέψεως ὅτι ἐάν ἡ Κοινότης Ρο-
δοχωρίου εἶχε μόνον τό ἐκ 1500 στρεμ. -κατ' ἄλλον μάρτυρά της
1200-Βουνέρι ἡ δέ ἐναγομένη τὰς δῆθεν αὐτοτελεῖς 3 θέσεις
ἐκ στρεμμάτων 1500 περίπου τότε τό γεγονός τῆς μείζονος ἐκ-
τάσεως τῆς πρώτης (βλ. καταθέσεις μαρτύρων ἐναγομένης Λέτα
καί Βασιλοπούλου καὶ ὡς καὶ ἔγγραφον Δασάρχου) θά ἦτο μῦθος
καί οἱ κάτοικοι τῶν Κυθωνιῶν δέν εἴ ποτε ἐπενέβαινον τόσας φορές
καί ἐπὶ τόσον χρόνον ὥστε ἡ ἔκτασις νά λάβῃ τὴν ὀνομασίαν
τοῦ διαφιλονεικουμένου (Παβαλίδικο). Εἶναι καί ἐντεῦθεν ἀλη-
θές ὅτι τό ἐπίδικον τῆς ἀγωγῆς εἶναι ἐκεῖνο ἀκριβῶς ὅπερ, ἐπε-
δίκασεν ἡ 32/1911 ἀπόφασις καί εἰς τὴν ἐγκατέστη ἡ ἐνάγουσα ἐν
ἔτει 1939 ἡ δέ ἀποφίσις τῆς αἰτήσεως τῶν προσωρινῶν μέτρων, ἡ-
τις καί ἤδη ὑπεστηρίχθη παρὰ τῆς ἐναγομένης, ὅτι δηλαδή αἱ 3

Παπαμάρτι

Δεσποινίς

θέσεις εύρίσκονται εκτός του επιδικίου και κατείχοντο παρ'αυ-
της ως αφειμέναι εκπαλαι υπέρ των κατοίκων της και κατελήφθη-
σαν εν έτει 1953 παρά της έναγούσης, είναι μακράν της αληθεί-
ας. Κατ'άκολουθειαν πάντων των άνωτέρω ~~εφειμένων~~ ^{εφειμένων} άπεδείχθησαν
πλήρως κατά την κρίσιν του Δικαστηρίου τά διά της προδικασ-
τικής απόφάσεως του επιβληθέντα εις την ένάγουσαν θέματα, ή-
τοι ότι την επίδικον αφειμένην επί Τουρκοκρατίας (μετρονικέ)
έκτασιν υπέρ των κατοίκων της έναγούσης, περιελεούσαν και
εις την κυριότητα ταύτης κατά τά έτη 1920 και 1929, και κει-
μένην έξ ολοκλήρου εις την περιφέρειάν της κατά την επίδο-
σιν της άγωγής, κατέλαβεν ή έναγομένη από του Μαΐου 1953, κα-
τέχουσα έκτοτε ταύτην και κατά τον χρόνον της επιδόσεως της
άγωγής, και θέον να γίνει έξ ολοκλήρου δεκτή, πλην του περί
προσωρινής εκτελέσεως της παρούσης αίτήματός της, απορριπτο-
μένου ως μή νομίμου (καλ. Δικ. Άρ. 187α ως αντικ. δι' Άρ. 1 Α.Π.
2407/1940) και ως βάσιμος ή υπό κρίσιν περί διεκδικήσεως κυ-
ριότητας άγωγή της, απορριπτομένων ως άβάσιμων των έναντίων
και καταδικαζομένης της έναγομένης εις την δικαστικήν δαπά-
νην της έναγούσης.

Διά ταύτα

Απορρίπτειν τά ως απορριπτέα κριέντα.

Δέχεται την υπό κρίσιν άγωγήν.

Αναγνωρίζει την ένάγουσαν Κοινότητα Βοδοχωρίου (πρώην Βοδο-
βίστι) κυρίαν της εν τῇ άγωγῇ και τῇ Ιστορικῇ της παρούσης
αναφερομένης και περιγραφομένης δασικής εκτάσεως μετά βοσ-
κοτόπου γνωστής υπό την επωνυμίαν "Βουνέρι" ή "Αγρονέρι" ή
"Νταβαλίδικο", εκτάσεως 1500 στρεμμάτων παλαιών, κειμένης έν-
τός της κτηματικής περιοχής της (της έναγούσης) και όριζομέ-
νης επί της πλευράς των συνόρων μετά της κτηματικής περιοχής
της αντιδίκου (Κοινότητας Ευδωνίων πρώην Βαντισικου) από τον

Δάκιον τῆς Ελλάδος (Περδουμπάν-Πτερεσί), Τσεκουῖρι Δάκιον καὶ Ρά-
χην, ἀγρόν Φωτίου Στόνα, ἕνα ὑπάρχον ἑλλοτε τέσσαρες ὁδοὺς (Πτόρ-
μισέ-Ἀγασί) κοπεῖσαι ἤδη, δημόσιον ὁδόν πρὸς Κορυφὴν (τζαν-
τέν), ἐκ τῶν ἑλλων δὲ πλευρῶν μετὰ Δάκιον Ππεσνίτσας καὶ τὰς ἐκ-
τάσεις τῆς ἐναγοῦσης Κοινότητος Ροδοχωρίου "Κρυφό" καὶ "Κοῦπα"
Διατάσσει τὴν διὰ βίας ἐκ τῆς ἄνω ἐκτάσεως ἀποβολὴν τῆς ἐναγο-
μένης Κοινότητος Κυδωνιῶν ὡς καὶ παντὸς τρίτου ἐξ αὐτῆς ἑλ-
κοντος τὰ δικαιώματά ἢ ἐπ' ὀνόματι ταύτης κατέχοντος, καὶ τὴν
ἐν αὐτῇ ἐγκατάστασιν τῆς ἐναγοῦσης Κοινότητος.

Ἀπειλεῖ χρηματικὴν ποινὴν δραχμῶν 600 διὰ πᾶσαν δια-
τάραξιν καὶ καταδικάζει τὴν ἐναγομένην εἰς τὴν τῆς ἐναγοῦσης
δικαστικὴν δαπάνην ἐκ δραχμῶν 3.300 ἐξ ὧν δραχμαὶ 2860
ὡς ὀρίζει δι' ἀμοιβὴν τοῦ πληρεξουσίου τῆς δικηγόρου.

Ἐκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη ἐν Κοζάνῃ τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου
1955 καὶ ἐδημοσιεύθη δημοσίᾳ καὶ ἐκτόκτως ἐπ' ἀεροατηρίῳ ἐν
Κοζάνῃ αὐθημερόν.

Ὁ Πρόεδρος

Μαζουράς

Ὁ Γραμματεὺς

Δεσποινίς

Ἐντέλλεται πρὸς πάντας τὸν Κλάδον καὶ ὁποῖονδήποτε τὴν παρεῖται
ἀπόφασιν πρὸς πάντας τοὺς ἑταγμένους καὶ ἀναγγέλλει τὸ καὶ αὐτοῦ καὶ
πρὸς ἅπαντας τοὺς δικηγόρους καὶ ἄλλους ἐξωδικαστικοὺς τῆς δημοσίου δυνάμεως
ὡς καὶ δώσωσι χεῖρα βοήθειας ὅταν νομίμως ζητηθῶσι. —

Πρὸς βεβήλωσιν τοῦτου ἡ παρῶσα ἐντολὴ ἐπογράφεται νομίμως. —

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 18ῃ / οκτ. 55

1956

ἈΚΡΙΒΕΣ ἈΝΤΙΓΡΑΦΟΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΕ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΝ
ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ

ΚΟΖΑΝΗ
ἢ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΝ ΤΟΥ ΠΛΗΜΑΤΟΣ

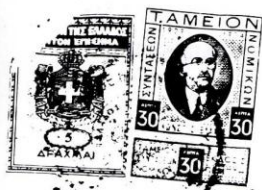

ΣΤΙΝΑΡΙΑ ΣΥΜΕΛΩΝ

Ἀριθμ. 49. —

Ἐξόση ὡρῶν ἀποβάντων ἐν τῇ
ἐν Κοζάνῃ ἀποβάντων
ἢ διὰ τῆς

2. Πώληση αγροτεμαχίου στην Κοινότητα Κυδωνιών, 1959

Αριθμός 1042

Πώλησις αγροκτήματος δραχμών 107.000.-

Ἐν Νεαπόλει τῆς Περιφέρειας τοῦ Εἰρηνοδικοῦ Ἀνασελίτης
σήμερον τὴν ἐνδεκάτην (11ην) τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ χιλιο-
στοῦ ἑννεακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ ἑνάτου (1959) ἔτους, ἡμέραν
Τετάρτην καὶ ἐν τῇ ἐνταῦθα κειμένη διορθῶ οἰκίᾳ ἰδιοκτησίᾳ
τοῦ Χρήστου Ἰωάννου Ἀλμπάνη, ἐν τῇ ἄνω ὁρόφῳ τῆς ὁποίας οἰκῶ
καὶ Συμβολαιογράφῳ, ἐνώπιον ἐμοῦ τῆς Συμβολαιογράφου Ἀνασε-
λίτης Φανῆς Δημητρίου Φόρη, Κατόικου καὶ ἑορευούσης ἐνταῦθα
ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν γνωστῶν μοι δύο μαρτύρων Ἀθανασίου Γκα-
νάση, γεωργοῦ, κατοικοῦ Ροδοχωρίου καὶ Τηλεμάχου Ἀργυρίου Τολ-
λιοπούλου, αὐτ/στοῦ κατοικοῦ Νεαπόλεως, πολιτῶν Ἑλλήνων, ἐνηλί-
κων καὶ μὴ ἐξαιρουμένων, ἐνεφανίσθησαν οἱ πρὸς ἡμᾶς καὶ τοὺς
μάρτυρας γνωστοὶ καὶ μὴ ἐξαιρετέοι ἀφ' ἑνὸς Ἀργύριος Ἀντω-
νίου Παπαργυρίου, κάτοικος Ροδοχωρίου, ἐκπροσώπων ἐν προκειμέ-
νῳ τὴν Κοινότητα Ροδοχωρίου, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς Προέδρου
αὐτῆς καὶ δυνάμει τοῦ ἐπισυναπτομένου ἀντιγράφου τῆς ἀποφά-
σεως τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω Κοινότητος Ροδοχωρίου καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ
Χρήστος Μιχαὴλ Σακαλῆς, Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Κυδωνιωτῶν ἡ
Ἐνωσις, Τριαντάφυλλος Κοσμᾶ Παπαδόπουλος, Πρόεδρος τῆς Κοινότητος
Κυδωνιῶν, καὶ Ἀγαθάγγελος Δημητρίου Μιλαζομίτης, Ταμὴς τοῦ ὡς
ἄνω Συλλόγου Κυδωνιωτῶν ἡ Ἐνωσις, κάτοικοι ἅπαντες Κυδωνιῶν
Γρεβενῶν, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 2 πρακτικοῦ συνεδριάσεως τοῦ
Συλλόγου Κυδωνιωτῶν ἡ Ἐνωσις ἀντίγραφον τῆς ὁποίας προσαρτᾶ-
ται τῷ παρόντι καὶ τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος αἰτησάμενοι ἐδόθη-

5

τούς αναφερομένους εις τὰ ἄρθρα 178 καὶ 179 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος
ὅτι διὰ τὴν προκειμένην σύμβασιν δὲν ἐμεσολάβησεν μεσίτης καὶ
ὅτι ἡ προπεριγραφεῖσα ἔκτασις δὲν προέρχεται ἐκ παραχωρήσεως
παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀποκαταστάσεως Προσφύγων ἢ τῆς Ἐφαρμογῆς
τῆς Ἐποικιστικῆς Νομοθεσίας. Ταῦτα συνομολογησάντων καὶ συναπο-
δεξαμένων τὸ παρὸν συνετάγη εἰς δύο κατὰ συνέχειαν φύλλα χάρτου
δι' ὃ εἰσεπράχθησαν διὰ πάγια τέλη δεκαδράχμου καὶ δικαιώματα
μου δραχμαὶ χίλιναι ἑκατὸν ἑνενήκοντα πέντε (1195) ἄνευ ἀντιγρά-
φων, ὑπερ ἀναγνώσθῃν εὐκρινῶς καὶ μεγαλοφώνως εἰς ἐπήκοον πάμ-
των καὶ ὑπὸ πάντων βεβαιωθῇ ὑπογράφεται νομίμως παρ' ὅλων καὶ
ἐμοῦ ὡς ἔπεται.

Οἱ συμβαλλόμενοι

Οἱ μάρτυρες

Ἀργ. Παπαργυρίου

Ἀθ. Γκανάτσας

Χρ. Σακαλῆς

Τηλ. Τολλιδόπουλος

Τρ. Παπαδόγιος

Ἀγ. Πλαζομύτης

Ἡ Συμβολαιογράφος Ἀνασελιτσης
(Τ.Σ) Φανή Δ. Φόρη

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον, ἐν Νεαπόλει αὐθημερόν

Ἡ Συμβολαιογράφος Ἀνασελιτσης
(Τ.Σ) Φανή Φόρη

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐξ ὁμοίου τοιοῦτου μεταγραφέντος ἀντόμῳ
15ῳ καὶ ἀριθ. 312 τὴν 25ην Ἰουνίου 1969 εἰς τὰ βιβλία Μεταγρα-
φῶν τῆς περιφέρειας τοῦ Εἰρηνοδικείου Γρεβενῶν.

Ἐν Γρεβενοῖς τῇ 15 Ἰουνίου 1960
Ὁ μεταγραφοφύλαξ Γρεβενῶν

* χίλιαι ἀνὰ φύλλον

3. Συνιδιόκτητα δάση στο Ροδοχώρι

(1/5) ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΤΑ (ΡΟΔΟΧΩΡΙ)	
Όνοματεπώνυμο	Όνοματεπώνυμο
1) Γεώργιος Παπαιωάννου (α) 53039/433/3-4-58 (137) 28	Όλυμπια Δελγηνίου (145) 30344/236/27-2-58
2) Χαϊδω Στραμούλα 53045/414/3-4-58 (97) 29	Αριστέδης Δαραβίχας (163) 30343/235/27-2-58
3) Δημήτριος Στραμούλας 53043/442/3-4-58 (100) 30	Θωμάς Ι. Σαμαράς (54) 53040/439/3-4-58
4) Σωτήριος Μπασιμής 30386/378/3-4-58 (167) 31	Θεολογία Π" Στεργίου (15) 53041/440/3-4-58
5) Κοινότης Ροδοχωρίου 53055/457/8-5-58 (49) 32	Χρήστος Π" Στεργίου (15) 53042/441/3-4-58
6) Σχολείο Ροδοχωρίου 53068/467/26-5-58 (52) 33	Θωμάς Τέλης (84) 53648/447/8-5-58
7) Ευλησία Αχία Παρσάκη 53656/455/8-5-58 (52) 34	Θεόδωρος Λιούκας (115) 30384/276/3-4-58
8) Αχιλλέας Βαχρόπουλος 30348/234/27-2-58 (145) 35	Χρήστος Ν. Ματένιου (136) 30385/277/3-4-58
9) Αντώνιος Π" Αργυρίου 30389/281/3-4-58 (187) 36	Γεώργιος Μολωνόπουλος (147) 30382/274/3-4-58
10) Θωμάς Π" Αργυρίου 30388/280/3-4-58 (201) 37	Ελένη Στεργίου Παπαδόπουλου (15) 30381/273/3-4-58
11) Διαμαντής Αντωνόπουλος 12216/76/27-2-58 (97) 38	Στέργιος Λασιόπουλος (53) 30380/278/3-4-58
12) Ιωάννης Κ. Βλάχος 12218/78/27-2-58 (204) 39	Αλέξανδρος Ιω. Λασιόπουλος (69) 30379/271/3-4-58
13) Βασίλειος Γεωργιάδης 12219/79/27-2-58 (96) 40	Μάρκος Παπαδόπουλος (68) 30378/270/3-4-58
14) Παναγιώτης Σ. Στραμούλας 53044/413/3-4-58 (57) 41	Χαρίτων Παπαδόπουλος (123) 30377/269/3-4-58
15) Παναγιώτης Καρατάσιος 30359/251/3-4-58 (146) 42	Νικόλαος Πατάροχλου (113) 30376/268/3-4-58
16) Χρήστος Καραμυσιλίου 30358/250/3-4-58 (118) 43	Βασίλειος Καρατάσιος (69) 30362/254/3-4-58
17) Ιωάννης Καλοχερόπουλος 30356/248/3-4-58 (136) 44	Ευδοκία Κυρατζίδου (19) 30361/253/3-4-58
18) Αλέξανδρος Κυροχερόπουλος 30355/247/3-4-58 (136) 45	Χρήστος Κασούρας (111) 30360/252/3-4-58
19) Στέργιος Καλαμπούλας 30354/246/3-4-58 (145) 46	Κωνσταντίνος Δημητρίου (114) 53049/448/8-5-58
20) Νικόλαος Ευαγγελόπουλος 30353/245/3-4-58 (113) 47	Αικατερίνη Τημοτσίου (103) 53050/449/8-5-58
21) Δημήτριος Γιούζελόπουλος 30352/244/3-4-58 (96) 48	Αθηνά Ι. Τριάντου (105) 53051/450/8-5-58
22) Αθανάσιος Γκάρας 30350/242/3-4-58 (132) 49	Μηνάς Τριάντου (302) 53052/451/8-5-58
23) Αθανάσιος Χ. Γιακίζης 30349/241/3-4-58 (128) 50	Ευθυμία Π. Φαρού (111) 53053/452/8-5-58
24) Νικόλαος Γεωργόπουλος 30348/240/3-4-58 (169) 51	Αγνή Τσέλια (104) 53054/453/8-5-58
25) Αικατερίνη Γεωργόπουλου 30347/235/3-4-58 (133) 52	Αναστασία Κωτσούλας (149) 53057/456/8-5-58
26) Σωτήριος Δημοπούλου 30346/234/3-4-58 (164) 53	Γεώργιος Δαραβίχας (117) 53058/457/8-5-58
27) Αχόρως Δελβού 30345/237/3-4-58 (55) 54	Θεμιστοφάνης Κωτσούλας (152) 53059/458/8-5-58

(1/5) ΣΥΝΙΔΙΟΚΤΗΤΑ (ΡΟΛΟΧΕΡΙ)

- 5) Ζαχαρένια Παπαδοπούλου (53063/468/26-5-58)
 6) Θωμάς Π. Στεργίουπουλος (53065/464/26-5-58)
 7) Κλεάνθη Παπούλια (65) 53066/465/26-5-58
 8) Παναγιώτη Τριώρη (161) 53067/466/26-5-58
 9) Κων/νος Λαμπρόπουλος (56) 53069/468/26-5-58
 10) Γεωργιος Τέλι (72) 53070/469/26-5-58
 11) Φάνης Λαμπρόπουλος (197) 53071/470/26-5-58
 12) Βασίλειος Μυλωνάπουλος (117) 53080/479/14-6-58
 13) Παναγιώτα Κολέτσου (217) 53076/475/4-7-58
 14) Καλλιόπη Γιαθανά (266) 53077/476/14-7-58
 15) Ζωή Κόν. Τριώρη (13) 53078/477/14-7-58
 16) Λάμπρος Π. Αρχαρίου (245) 53079/478/14-7-58
 17) Ησεία Σαραρά (71) 119201/1069/14-7-58
 18) Δημήτριος Κ. Ευθυμίου Γιαθανά (167941/1438/30-10-58)
 19) Ιωάννης Κισσολόπουλος (109) 167991/1455/30-10-58
 20) Δημήτριος Μισρλόπουλος (97) 167997/1455/30-10-58
 21) Αριάνθη Κωτούλα (178) 42787/325/7-4-60
 22) Δημήτριος Κυρατζίδης (246) 49781/402/7-4-60
 23) Θεοχάρης Βακφάρης (51) 12277/77/27-2-58
 24) Αθανάσιος Καραμυαλίδης (59) 30337/249/3-4-58
 25) Θωμάς και Αργύριος Π. Γεωργίου

40 σελ. Απόφ. 47/29.12.1926, διακη-
 ρισμ. Διασκήριο γ.ν. Γαυρικής.

ΙΔΙΟΤΙΚΑ

- 1) Σύλλογος Κυδωνιωτών (53062/32/23-2-70)
 2) Ομιλία Αθανασίου (7) 30/1/1962
 3) Ζαχαρένια Π. Στεργίουπουλος (530387/279/3-4-58)
 4) Αθανάσιος Γιαράς (47) 30351/243/27-2-58
 5) Αναστάσιος Κατσάνος (18) 142136/1132/7-4-60
 6) Κλεάνθη Λαμπρόπουλος (52) 179895/1522/30-10-58

12. Σύλλογος Κυδωνιωτών
 102521/891/30-6-58 154

7. Αδελφότητα Η.Λ.Ν. 2, 142
 (53064/463/26-5-58)

Προσέχει το μ.φ.ρ. 5 (Α2-
 ραδίν και 6 δ. ενλ. εν
 Κεϊνόνικ. και 6 μ.κ.
 8. Αδελφότητα Νεογόνων 1,8
 32070/222/4-3-6

4. Τίτλος δασών Κοινότητας Ροδοχωρίου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΙΣ ΔΑΣΩΝ
ΔΙΓΟΥΝΣΙΣ Α'
ΤΜΗΜΑ 4ον
Αριθ. Πρωτ. 53055/4 54

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΖΑΝΗΣ
Αριθ. Πρωτ. 2909
Ελήφθη τη 17-5-1958
Συνημμένα

Εν Αθήναις τη 8-5-1958

Θέμα: Αναγνώρισις δασικής
έκτάσεως ~~κοινότητας~~ Τ.Μ. 49,236
ως ιδιωτικής.

ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ Κοζάνης
Σχετική ύμετέρα: 5757/27-12-57
Δασ. Επιθεώρ. 3023/31-12-57

Έχοντες υπόψιν την υπ' αριθ. ... 68/34/10-4-58 ... γνωμοδότησιν του
πάρ' ἡμῖν Συμβουλίου Ἱδιοκτησίας Δασῶν, ἣν ἀποδεχόμεθα, τὰς σχετικὰς δια-
τάξεις τοῦ ἀρθροῦ ... 42 ... τοῦ υπ' αριθ. 2501/1953 Ν.Δ./τος "περὶ τροπο-
ποιήσεως καὶ συμπληρώσεως ἐνῶν διατάξεων τῶν περὶ δασῶν Νόμων" καὶ τὰς
ὡς ἄνω ἡτιολογημένας ἐκθέσεις, ἐξ ὧν προκύπτει ὅτι ἡ ὑπὸ τ. ....
τῆς Κοινότητος Ροδοχωρίου .....

κατοίκου .....

διεκδικουμένη δασικὴ ἔκτασις ἐκ στρεμμάτων περίπου 49, καὶ 236 τ.μ. ....
νευμένη εἰς θέσεις: 1) Κρυφὸ 2) Ἀνθίλιον τῆς περιφέρειας Ροδοχωρίου. Τελετὴ ἀπό-
κρίσεως καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΜΕΝ ὅτι ἡ ἐν λόγῳ δασικὴ ἔκτα-
σις, συννοσημένη κατὰ τὸ Δ.Υ./28-12-55 πιστοποιητικὸν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότη-
τος Ροδοχωρίου καὶ ἐμφαινόμενη εἰς τὸν ἀπὸ 9-12-57 πρόχειρον διάγραμμα ὡς
ἡτοί 1) θέσις Κρυφὸ ἐμβαδὸν 24,062 τ.μ. Ἀνατολικῶς μετὰ δρόμον ἀπὸ Ντορταλῆ πρὸς
Κρυφὸ Ἀντικῶς μετὰ Λάκκον Βορείως μετὰ Λάκκον κατερχόμενον ἐκ δασοτεμαχίου Σωτ.
Ματσίου Νοτίως μετὰ ἀγροῦ Νικ. Διμηγόρου καὶ Παπαϊωάννου 2) θέσις Ἀνθίλιον ἐμβαδὸν
25,174 τ.μ. Ἀνατολικῶς μετὰ ἀγροῦ Γ. Παπαϊωάννου καὶ Λόγου Κωνστ. Ἀντικῶς μετὰ
Λάκκον ὄριον Κρήμηνου Ροδοχωρίου Βορείως μετὰ δασ/χίον Παναγ. Κατατάσιου καὶ Ἀρό-
μον Νοτίως μετὰ Λάκκον κατερχόμενον ἐκ τοῦ ἀγροῦ Γεωργ. Παπαϊωάννου πρὸς κεντρικὸν
Λάκκον. Εἶναι κτήσις ιδιωτικὴ ἀνήκουσα εἰς τὴν Κοινότητα Ροδοχωρίου μετὰ τὴν
ἐπιβλέψαν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τοῦ 1/5 ταύτης. Ἀντίγραφον τῆς
παρούσης παρακαλοῦμε ὥπως κοινοποιήσητε εἰς τὴν ἐνδιαφερομένην.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

4ον Τμήμα Δι' Ἀ/σεως Δασῶν μετὰ δύο ἀντιτύπων
1ον "Β" " "
Δασικὴν πλθ/σιν Κοζάνης

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. ΦΡΑΓΚΙΝΙΔΗΣ

Κ.Η. ΔΗΜΟΣ
ΚΟΖΑΝΗΣ

ΑΚΤΩΝ ΚΟΖΑΝΗΣ

5. Περιουσιακή Κατάσταση Σχολείου και τίτλοι δασών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΖΑΝΗΣ
Δ/ΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ

Κοζάνη... 29-5-1997
Αριθμ. Πρωτ.

1066

ΔΙΑΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ
Του Δημοτικού Σχολείου Ροδοχωρίου

Πρωτ. 290
Χ. 697

Έχοντας υπόψη

1. Το άρθρο 5 του Νόμου 1894/1990
2. Το άρθρο 31 του Νόμου 2009/1992
3. Την απόφαση Ε 5379 εγκ. 66/1-4-94 της Νομαρχίας Κοζάνης και την ΣΤ 1/1842/23-8-94 του ΥΠΕΠΘ
4. Τα στοιχεία της κοινότητας Ροδοχωρίου

Αποφασίζουμε

Διαπιστώνουμε την μεταβίβαση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του Δημοτικού Σχολείου Ροδοχωρίου όπως αυτή προκύπτει από τους τίτλους κυριότητας και τα σχετικά στοιχεία, ήτοι:

Α. ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

1. Οικόπεδο εμβαδού 120 τ.μ. το οποίο συνορεύει Α[ανατολικά] με Γρηγόριο Λότσο, Δ[δυτικά] με δρόμο, Β[βόρεια] με Πηνελόπη Γκάρα και Ν[νότια] με πλατεία. Στο οικόπεδο κατασκευάστηκε το 1951 διδακτήριο συνολικού εμβαδού 89τ.μ. Διαθέτει [1] μία αίθουσα διδασκαλίας, [1] ένα διάδρομο [χωλ] και [1] γραφείο.

ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ: παραχώρηση κοινότητας από 100ετίας

2. Δασική έκταση, εμβαδού 25837 στρ. στη θέση Ανήλιο, το οποίο συνορεύει Α[ανατολικά] με δρόμο, Δ[δυτικά] με λάκκο Δρακομπλή Β[βόρεια] με κοινοτικό δασοτεμάχιο, Ν[νότια] με δασοτεμάχιο και αγρό Βασ. Καρατάσιου.

ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ: παραχώρηση κοινότητας από 100ετίας

3. Δασική έκταση, εμβαδού 28437 στρ. στη θέση Κρυφό, το οποίο συνορεύει Α[ανατολικά] με δασοτεμάχιο Δημ. Γκισοζελοπούλου, Δ[δυτικά] με λάκκο Κρυφού Β[βόρεια] με ρέμα προς λάκκο κρυφού, Ν[νότια] με δασοτεμάχιο Γεωργ. Παπαιωάννου

ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ: παραχώρηση κοινότητας από 100ετίας

4. Δασική έκταση, εμβαδού 35 στρ. στη θέση Τεπές Παληομανάστηρο, το οποίο συνορεύει Α[ανατολικά] με ρέμα, Δ[δυτικά] με ποτάμι Πραμόρτσα Β[βόρεια] με ρέμα, Ν[νότια] με δρόμο Παζαρόστρατα

ΤΡΟΠΟΣ ΚΤΗΣΗΣ: παραχώρηση κοινότητας από 100ετίας

Β. ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ:

Όπως αυτή αναγράφεται στα οικεία βιβλία κινητής περιουσίας, βιβλιοθήκης και ταμείου της Σχολικής Επιτροπής του Δημοτικού Σχολείου Ροδοχωρίου.

Γ. ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ:

Μηδέν [0].

Κοινοποίηση
Κοινότητα Ροδοχωρίου

Μάστορας Καραγιάννης

Ο Νομάρχης

ΠΑΥΛΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

Αριθμ. Πρωτ. 20-5-1958
Εκδόθηκε το 20-5-1958
Συνημμένα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΙΣ ΔΕΣΦ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΤΜΗΜΑ

Δ/ν. Πρωτ. 53068/467

Εν: Αθήναις, τη 20-5-1958

Θέμα: Αναγωγή υπ. δασ. κτλ. έκτα-
σεως 33.632,75 στ. ιθαίμα-
κτης.

ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΔΑΣΕΑΡΧΗΣ

ΣΧΙΣΜΗ ΥΠΕΤΕΡΑ 5717/21-12-57

Δασ. Επιθεωρ. 3023/31-12-57

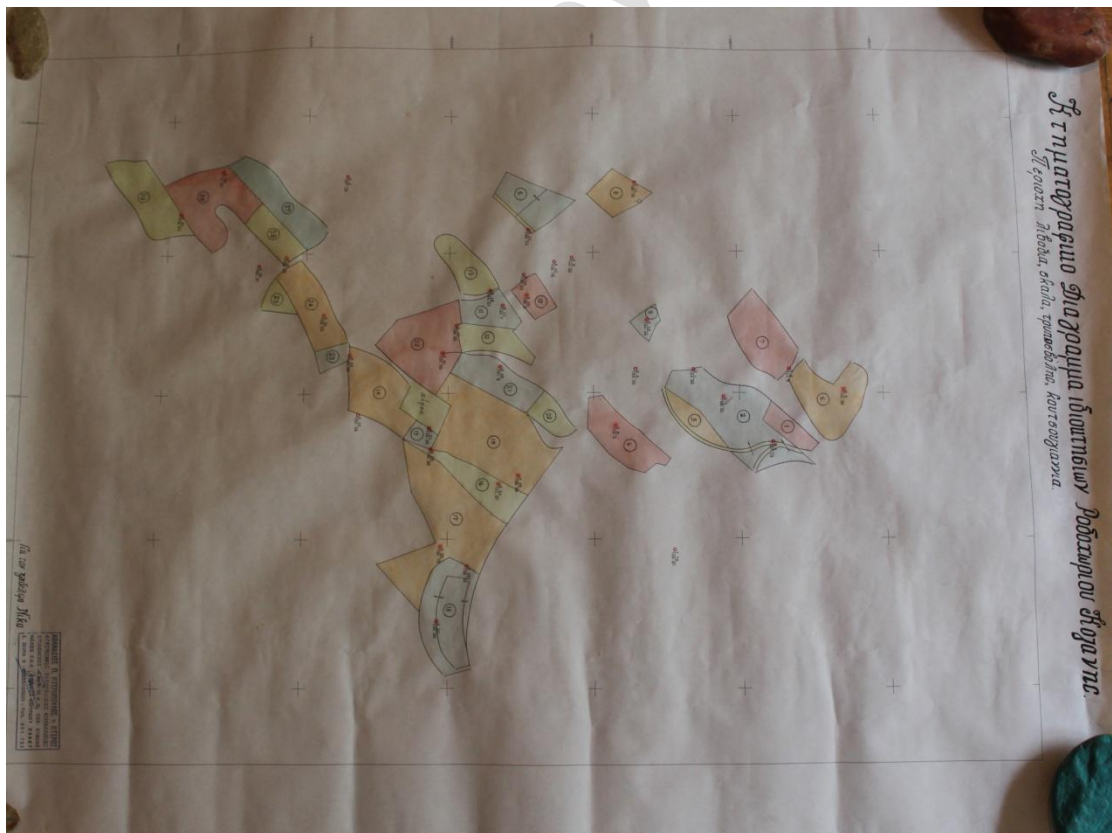
Βγαίνετε υπ. δασ. την υπ. αρ. 71/41-5-58, γνωμοδότημα του παρ.
ημερ. Συμβουλίου, ιδιοκτησίας παρών, ην αποδεχόμεθα, τας σχετικές διατάξεις
του άρθρου 122, παρ. 1, Ν. 2501/1953, Ν. Δ/τος 4, παρ.
1, τροποποιήσεως και συμπληρώσεως ενδυν. διατάξεων περί δασών Νόμου 11,
παρ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

καιοίκου. . . . .
διεκδικουμένη δασική έκταση εν στρεμματών περίπου 54 κα. 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

83

6. Τοπογραφικά διαγράμματα του Ντερόπουλου Αθανάσιου για τις εκτάσεις του Ροδοχωρίου

7. Αγοραπωλησία στο Δοτσικό - έτος 1857

Αριθ. εγγράφου 1.

Αριθ. Ευρετ. 279.

**Χαρτόσημον έντυπον ακίνητον
δι' αποφάσεως αγοραπωλησιών**

Αξία γρόσια 5

**Ιεροδικαστής Ανασελίτσης Απτουλλάχ Χιλμέ
- σφραγίς Απτουλλάχ Χιλμέ**

Επειδή διά της μαρτυρικής καταθέσεως του έκ των κατοίκων της κωμοπόλεως.

Λυχίστε της Υποδιοικήσεως Ανασελίτσης, Καπλάν Βέη υιού Χουσεήν Βέη και του εκ των κατοίκων του χωριού Σελενίτσα της Επαρχίας Κονίτσης Τζαφέρ αγα υιού Χουσεήν ενώπιον του φαιινού και τοις πάσι σεβαστού ιερού Δικαστηρίου απεδείχθει ότι τα τέκνα του εκ του χωριού Πούτα της Κονίτσης της Επαρχίας Ιωαννίνων Σιλαχτάρ Βούτα Ηλίας Βέη Αρσλάν και Σουλεϊμάν Βέηδες εδιώρισαν τον τον αμφιθαλή αυτών αδελφόν Χασάν Βέη πληρεξούσιον ινα πωλήση τη άδεια και του επί των γαίων υπαλλήλου τας επι των κάτω κτημάτων και διαφόρων μερίδος και λαμβάνον το αντίτιμον αποστείλει αυτοίς, και εν ανάγκη να συμβιβασθή και εξοφλήση εν τέλει ινα εκτελέση πασαν εν γένει πράξιν αφορώσαν την πέρης πώλησιν ως και η περί αυτής Ιεροδικαστική απόφασις εξεδόθη. Όθεν προσελθών ο ειρημέ- νος Χασάν Βεής ενώπιον και ιερού Δικαστηρίου παρόντος του επί των γαι- ών υπαλλήλου και των χριστιανών κατοίκων του χωριού Ντόντσκο της Επαρχίας Ανασελίτσης, απάντων Ελλήνων Οθωμανωνυπηκόων των Κοτζα- πάση Δημητρίου Δημητρίου, Γεωργίου κωνσταντίνου, Δημητρίου Γεωργί- ου, Γούλε Κωνσταντίνου, Κωνσταντίνου Μιχαήλ, Γεωργίου Κωνσταντίνου, Ιωάννου Κωνσταντίνου, Γούλε Νικολάου, Κωνσταντίνου Στεργίου ιών Παύλου, Ιωάννου Κωνσταντίνου, Χρηστοπούλου Παύλου, Γεωργίου, Ιωάν- νου, Παύλου, Στεργίου και Αθανασίου ιών Γεωργίου, Δήμου Αθανασίου, Χρήστου Γεωργίου, Χρήστου Κωνσταντίνου, Νικολάου Νικολάου, Μήτρου Ιωάννου, Παύλου Δημητρίου, Γεωργίου Αναστασίου, Γεωργίου Νικολάου, Νικολάου Κων/νου Θεοδώρου και Κωνσταντίνου ιών Γεωργίου, Κων/νου Δήμου, Αλεξίου, Αθανασίου και Κων/νου ιών Γεωργίου, Κων/νου Ευθυμί- ου, Κων/νου Μίχου, Γεωργίου, Στεργίου, Στεργίου Κων/νου, Θεοδώρου, Νικολάου, Μίχο, Ιωάννου ή Παπά Ιωάννου Θεοδώρου, ωμολόγησεν ότι τα μνημονευθησόμενα κτήματα τα οποία δυνάμει τίτλων ιδιοκτησίας κατέχει μέχρι της εκδόσεως της παρούσης Ιεροδικαστικής αποφάσεως συναιτερι-

-----

κώς και εξ αδιαιρέτου μετά των αμφιθαλών αυτού αδελφών Αρσλάν και Σουλεϊμάν Βέηδων και ούς αντιπροσωπεύει “διά τα εχόμενα: **α.**- Τούς εν τη περιφερεία Ανασελίτσης, εν τη υπό την γνωστήν ονομασίαν Κιάφε Μεγρασί ευρισκομένους άπαντας τους αγρούς με ωρισμένην στρεμματικήν έκτασιν αποτελούντας γαίας δημοσίας και συνορευομένους από το έν μέρος με την ράχην Ισκόφρε προεκτεινομένην μέχρι της βρύσεως Γάφρατσα κειμένης είς τα σύνορα του χωρίου Σαμαρίνας της Επαρχίας Ανασελίτσης, από το έτερον μέρος με σταθμόν όστις κείται υψηλότερον του Κλιμούτ Μεγρόα εν τη περιφερεία του αυτού χωρίου, από το τρίτον μέρος με Τζίρο Μεγρόα εν τη περιφερεία Ανασελίτσης και τελευταίον με σύνορα του χωρίου Τόνστικο συνορειμένους αγρούς επώλησεν αυτοπροσώπως και κατ’ αντιπαράστασιν δυνάμει του προαναφερθέντος πληρεξουσίου των αδελφών αυτού είς τους ρήθέντας και απαριθμηθέντας κατοίκους του χωρίου Κώντσικο με πώλησιν οριστικήν και καθαράν ως και με πάσαν ευχαρίστησιν αντί τιμήματος πεντήκοντα χιλιάδων γροσίων. **β.**- Τούς εν τη περιφερεία Ανασελίτσης αγρούς με ωρισμένην στρεμματικήν έκτασιν, και αυτάς τας γαίας κειμένας είς την υπό γνωστήν ονομασίαν Τζίρ Μέγρασι θέσιν, όστις (Μεγρασί) από το εν μέρος συνορεύεται με ράχην αρχικώς υψηλότεραν από Κουρήν εντός των συνόρων της ειρημένης Σαμαρίνας, από το έτερον μέρος από την κερασιάν μέχρι της Ταπλακάγιας εντός των ορίων του χωρίου Σιτοτφιάν έν τη περιφερεία Ανασελίτσης, από το τρίτον μέρος με τη θέσιν Μάμ με πλάκα με δαμασκηνέαν με θέσεις Τσαπούρνα και Παζάρην εντός των όριων του χωρίου λιχόβης της Επαρχίας Ανασελίτσης, και τέταρτον με Πρέσου με Γιερούχ με καλύβην Μουράτ προεκτεινομένην μέχρι του αγρού του Θεοδώρου πάντων κειμένων εντός των ορίων του χωρίου Τόνστικο τούς έν τω ειρημένω Τζίρο Μεγρασί έκ των τριών ημίσεων εξ αδιαιρέτου αποτελουμένας αυτού τε και των αδελφών του Αρσλάν και Σουλεϊμάν Βέηδων μερίδας ο ειρημένος Χασάν Βέης ωμολόγησεν ότι επώλησεν με καθαράν και με οριστικήν πώλησι ως και με πλήρη ευχαρίστησιν αντί τιμήματος τριάκοντα χιλιάδων πεντακοσίων γροσίων τοις αγορασταίς αυτοπροσώπως και κατ’ αντιπαράστασιν παραχωρών αυτοίς παν το επ αυτών δικαίωμα διακατοχής όπως έξ ίσου και συναιτερικώς και με τα ίδια των προκατόχων αυτών δικαιώματα κατέχωσιν αυτούς. **γ.**- τού έν τοίς αγροίς του “Κιάφε Μεγρασί” και έν τη ημισεία μερίδι αυτού “Τζίρο Μεγρασί” εντός των δύο τελευταίων ετών συλλεγέντας δημητριακούς καρπούς διατηρουμένους είς την κατοχήν αυτών μετά τών εν αυτοίς διαφόρων σπρωφόρων και μη δένδρων ο ειρημένος Χασάν Βέης ωμολόγησεν ότι αυτοπροσώπως και κατ’ αντιπαράστασιν επώλησε με καθαράν και οριστικήν πώλησιν, απηλλαγμένην εικονικότητος και παντός όρου καθιστώντος την πώλησιν πλημμελή αντί τιμήματος δώδεκα χιλιάδων γροσίων τοις ειρημένοις χριστιανοίς εκχωρών αυτοίς την κυριότητα των

πωληθέντων. Ως δ' οι ειρημένοι αποδεχθέντες τας περί ών πωλήσεις παρέλαβον πάντα άτινα αποτελούν το αντικείμενον των ρηθέντων αγοραπωλησιών και οικειοποιήθησαν τά επ αυτών διακατοχικά δικαιώματα των πρώην κυρίων τούτων, δια ταύτα εμέτρησαν εξ ολοκλήρου το αντίτιμον αυτών συμποσούμενον είς έννενήκοντα εξ χιλιάδας πεντακόσια γρόσια. Και επειδή ο Χασάν Βέης έλαβεν το σύνολον του τιμήματος τών άνω συμποσουμένων είς έννενήκοντα έξ χιλιάδας γρόσια καθ' ολοκληρίαν αυτοπροσώπως και κατ' αντιπαράστασιν εκ μέρους των αδελφών αυτού και δια λογαριασμόν τούτων, δηλοί ότι ουδέν δικαίωμα εφεξής ως και οι ειρημένοι αδελφοί αυτού Αρσλάν και Σουλεϊμάν Βέηδος θα έχωσιν επί των ειρημένων κτημάτων, και δεν θα έχωσιν δικαίμα αγωγής επί υπερόγκω βλάβη, ούτε δια τον λόγον ότι οι όροι εισίν πλημμελείς, ούτε δικαίωμα αγωγής επι ακυρώτητι, ούτε επί τω αντιτίμω της αγοραπωλησίας, καθ' ο αμφοτέροι οι συναλλασόμενοι εξώφλησαν αλλήλους με αληθή και οριστικήν εξόφλησιν. Και ούτω οι ειρημένοι Χριστιανοί εφεξής χαίρουν πλήρες δικαίωμα κυριότητος απορρέον εκ των ρηθέν των αγοραπωλησιών επι των προαναφερθέντων δημητριακών καρπών, επι των οπωροφόρων και μη δένδρων ως προείρηται επι των εν τω Κιάφε Μεγραά απάντων των αγρών, εν τη ημισεία μερίδι των εν τω Τζίρο Μεγραά υπαρχόντων αγρών, ούς εγώ και οι αδελφοί μου Αρσλάν και Σουλεϊμάν Βέηδες πωλήσαντες τοις ειρημένοις δια καθαράς και οριστικής πωλήσεως ουδέν πλέον επ' αυτών δικαίωμα χαίρουμεν και δεν δικαιούμεθα έστω δι' ουδένα λόγον να επέμβωμεν δι ό η παρούσα επικυρωθείσα υπο του ιερού Δικαστηρίου τη αιτήσει κατεχωρήθη εν τοις ειδικοίς βιβλίοις τη πέμπτη του ευλογημένου Σεφέρ εν "Ετει χίλια διακόσια εβδομήκοντα πέντε Μάρτυρες.

Ο σοφολογιώτατος μουφτής της υποδιοικήσεως Γιαχγιάς Σουκρή εφφέντης Σφραγίς Γιαγιά υιός Σουκρή

Αξιότιμος Ρετσέπ Πεκέρ εφφέντης σφραγίς Ρετζέπ

Αξιότιμος Αλή Βέης εφφέντης σφραγίς Αλή Ριζά

Αξιότιμος Ισμαήλ Πεκέρ εφφέντης εκ Κονίτσης Μουτίρης του ...

αξιότιμος Μοχάμετ Τιμούρ Βέης εφφέντης σφραγίς Μοχάμετ Τιμούρ

Χασάν Βέης υιός του εκ Κονίτσης Ραγήπ Βέης.

Ο πρωτοκολλητής της υποδιοικήσεως Γιαχγιά Βέης εκ Λιτσίντης σφραγίς δυσανάγνωστος. Νούρο αγά Χουσεϊνης εκ Πρεμετής, Αντιπρόσωπος του έθνους Φώτιος εκ Ζοπάνης σφραγίς Ελληνιστί ΦΩΤΙ

ΠΑΥ

Δικαστικός κλητήρ Αλή Ζότη Ισλάμ.-

Επικυρούται η ακρίβεια της μεταφράσεως εκ του Τουρκικού πρωτοτύπου

Γρεβενά τη 4 Απρίλιου 1914

Ο Παρά τω Πρωτοδικείω Γρεβενών Ερμηνεύς

.....
Πρόδρομος Π. Προξενίδης (τ.σ.)

Ακριβές αντίγραφον εκδιδόμενον κατόπιν της υπ' αριθ.
102599/ 4-7-56, εγκριτικής διαταγής

Εν Αθήναις τη 4-7-56

Ο Τμηματάρχης

(τ.σ.) υπογραφή δυσανάγνωστος

Χρήστος Καλογερόπουλος

8. Αγοραπωλησία στο Δοτσικό - έτος 1859

Αυξ. Αριθμ. 3

**Ένσημος χάρτης προς καταχώρησιν
πραγμάτων αγοραπωλησίας.**

Αξίας χάρτου γρόσια 5.

Ο ιεροδίκης του Καζά Ανασελίτσης επικυροί. Σφραγίς Αβδουλά- Χαλήμ. Αιτία συντάξεως του παρόντος επισήμου πωλητηρίου εγγράφου είναι ότι.

Ο Χασάν Βέης υιός του αποσιωσάντος Ιλιάζ Βέη Σελιαχτάρ Πόδα εκ των κατοίκων του χωριού Πόδα του Καζά Κονίτσης της Διοικήσεως Ιωαννίνων ενεφάνισε ενώπιον του τοίς πάσι φαεινού Ιεροδικαστηρίου, παρόντος και του επί των γαιών υπαλλήλου αυτοπροσώπως διά τον εαυτόν του και ως νόμιμος πληρεξούσιος των υπολοίπων μεριδίων των ομαίμων αδελφών του αρρένων Αρσλάν και Σολεϊμάν Βέηδων παρ' ών δυνάμει επισήμου πληρεξουσίου Συμβολαίου συνταγέντος ενώπιον του Ιεροδικείου και βεβαιουμένου διά των μαρτύρων Καπλάν Βέη υιό του Χουσεϊν Βέη κατοίκου Λειψίστης και Τζαφέρ Αγά υιού Χουσεϊν αγά κατοίκου του χωριού Σελινίστα του Καζά Κολόνιας εξουσιοδοτήθη όπως πωλήση εις τρίτους τα επί των κάτωθι ακινήτων μερίδια των ομού με ιδικά του μερίδια, όπως κανονίζη το αντίτιμον των πωλουμένων και εισπράττει αυτό και διά λογαριασμόν των ίνα συμβιβάζεται και δίδη εξοφλητικές αποδείξεις εις τους αγοραστάς και επί παρουσία και των κάτωθι μνημονευομένων κατοίκων του χωριού Δοτσικού της Επαρχίας Ανασελίτσης Χριστιανών, Ελλήνων το γένος και υποκόων Οθωμανών αγοραστών εν προκειμένω Δημητρίου υιού του Δημητρίου προύχοντος του χωριού /Κουτζιά Μπασή/ Γεωργίου Κήλα, Γούλα Νίκου Κήλα και Στεργίου υιών του Παύλου, ετέρου Γιάννη Κήλα διαγράφονται ένδεκα λέξεις Δημητρίου, Γεωργίου Γούλα, Κώστα Μίχου, Γεώργιος Κήλα, Γιάννη Κίλα, Γούλα Νίκου Κήλα και Στεργίου υιών του Παύλου, ετέρου Γιάννη Κήλα, Χριστοδούλου Παύλου, Γεωργίου Γιάννη, Πούλιου, Στεργίου και Αθανασίου υιών του Γεωργίου, Δήμου Θανάση, Χρήστου Γεωργίου, Χρήστου Κήλα, Νικόλα Νίκου, Μήτρου Γιάννη, Παύλου Δημητρίου, Γεωργίου Αναστάση, Γεωργίου Νίκου, Νικόλα Κήλα, Θεοδώρου και Κώστα υιών Γεωργίου, Κώστα Δήμου, Αλέξη, Θανάση και Κώστα υιών Γεωργίου, Κώστα Θύμνιου, Κώστα Μίχου, Γεώργιος Στεργίου, Στέργιον Κώστα, Θεοδώρου Νικόλα Μήχου Γιάννη, και Παπαγιάννη υιού του Θεοδώρου εξέθηκεν και ωμολόγησεν δι' ευατόν και ως πληρεξούσιος των λοιπών ως άνω ειρήται αδελφών του ότι. Εγώ ο ίδιος μετά των λοιπών αδελφών μου Αρσλάν και Βέηδων και Σουλεϊμάν Βέηδων κατέχομεν από κοινού και δυνάμει Αυτοκρατορικού τίτλου ιδιοκτησίας/ μουλκναμέ/ υπό την κατοχήν και κυριότητά μας την εκ των δημοσίων γαιών συγκαταλεγομένην καλλιεργήσιμον έκτα-

-----

σιν υπό την γνωστήν ονομασίαν “Κιάφα” κειμένην εντός της περιφερείας του Καζά Ανασελίτσης και συνορευομένην αφ’ ενός αρχομένην από την κορυφογραμμήν Σκούκζα οτι είναι το σύνορον του χωριού Σαμαρίνης Καζά Κονίτσης και διηκούσαν μέχρι τη βρύσεως Γκαγκαράτσα, από το άλλο μέρος άρχεται από την καλλιεργήσιμον εκσιν Χιλιμόδι ανήκουσαν εις το μνησθέν χωρίον Σαμαρίνης και φθάνει μέχρι της Υψηλής Καραούλας, από το άλλο μέρος συνορεύεται με την καλλιεργήσιμον έκτασιν (Μέζραν) Τσέρου υπαγομένην εις τον Καζά Ανασελίτσης και από το τελευταίον μέρος με σύνορον του χωριού Δοτσικού συνεπώς άπαντας τους εν τη Μέζρα ταύτη κειμένους αγρούς και λοιπάς καλλιεργησίμους εκτάσεις ων τα στρέμματα εισί γνωστά εις ημάς και εις τους αγοραστάς κατοίκους και ους αγρούς νεμόμεθα και κατέχομεν σήμερον, οικειοθελώς και απαραβιάστως πωλώ αυτοπροσώπως διά το ανήκον μοι μερίδιον και ως πληρεξούσιος των λοιπών μεριδίων των ως άνω αδελφών μου διά πωλήσεως νομίμου αντί πεντήκοντα χιλιάδων γροσίων εις τους άνω διαληφθέντας κατοίκους του χωριού Δοτσικό, ωσαύτως το ήμισυ εξ αδιαιρέτου της καλλιεργησίμου γής /Μέζρας/ Τσέρου υπαγομένης ωσαύτως εις τον Καζά Ανασελίτσης όπερ το ήμισυ κατέχομεν εγώ μετά των λοιπών αδελφών μου και συνορευομένης από το έν μέρος άρχεται από τον Λύκον κρεμασμένον όπερ και αποτελεί το σύνορον του χωριού Σαμαρίνης, έως την υψηλήν ράχην/ κορυφήν/ και από το άλλο μέρος άρχεται από το δένδρο Κερασιά Σύνορον του χωριού Ζουπανίου της Ανασελίτσης και φθάνει μέχρι της Πλάκας και από το άλλο μέρος άρχεται από την θέσιν Μαμείρ σύνορον του χωριού Λιμπόχοβο της Ανασελίτσης διέρχεται διά της Πλάκας και δένδρα της Δαμασκηνιάς μέχρι της Τσαπουρνιάς και έως το μέρος της αγοράς /Παζάρι/ και από το άλλο μέρος άρχεται από το πράσινο βερό όπερ αποτελεί το σύνορον του χωριού Δοτσικού διέρχεται από την καλλύβην του Μωράτ και φθάνει μέχρι των αγρών του Θεοδώρου, πωλώ ωσαύτως οικειοθελώς και απαραβιάστως διά νομίμου, πωλήσεως εις τους άνω μνησθέντας Χριστιανούς κατοίκους του χωριού Δοτσικού, εξ ίσου εις άπαντας και όπως κατέχωσι συνεταιρικώς και αδιαιρέτως αντί τριάκοντα τεσσάρων χιλιάδων πέντα κοσσίων γροσίων, τουτέστι την μέν ανωτέρω περιγραφομένην καλλιεργήσιμον έκτασιν “Μέζραν” Κιάφας ολόκληρον, το ήμισυ δέ της καλλιεργησίμου εκτάσεως Τσέρου αντί συνολικού τιμήματος ογδοήκοντα τεσσάρων χιλιάδων πεντακοσίων γροσίων εις τους άνω διαληφθέντας κατοίκους του χωριού Δοτσικού εξ ίσου, ωσαύτως πωλώ ό ίδιος διά λογαριασμόν μου και ως πληρεξούσιος των λοιπών συγκατόχων και συγκυρίων αδελφών μου το παραχθέν εισόδημα των δύο ετών εις διαφόρων ειδών γεννήματα σιτηρά κ.λ.π. ών το ποσόν γνωστόν τυγχάνει εις ημάς και εις αγοραστάς την πωληθείσης /Μέζρας/ Κιάφας και εκ του πωληθέντος ημίσεως της Μέζρας καλλιεργησίμου εκτάσεως Τσέρου, προσέτι δι’ πωλώ και άπαντα τα εντός

των ανωτέρω μνησθεισών εκτάσεων ήτοι /ολοκλήρου Μέζρας Κιάφας και ημίσεως Μέζρας Τσέρου/ κείμενα καρποφόρα και διάφορα άκαρπα δέντρα διά πωλήσεως οριστικής και νομίμου και απαλλαγμένης εικονικότητας και παντός όρου δυναμένου να καταστήση την αγοραπωλησία ταύτην πλημμελή εις τους άνω μνησθέντας κατοίκους του χωριού Δοτσικό, εξ' και συναιτερικώς εις ούς και μεταβιβάζω από τούδε την επ' αυτοίς κατοχήν κι κυριότητα εμού τε και των λοιπών αδελφών μου ούς εν προκειμένω αντιπροσωπεύω νομίμως υπό την ιδιότητα του πληρεξουσίου αντί τιμήματος δώδεκα χιλιάδων γροσίων, οι δέ μνησθέντες αγορασταί κάτοικοι ως ανωτέρω του χωριού Δοτσικού δεχθέντες την αγοραπωλησίαν ταύτην κατέβαλλον εκ ολοκλήρου και μέχρι όβολου το συμπεφωνηθέν τίμημα ανερχόμενον εν συνόλω εις εννενήκοντα έξι χιλιάδας πεντακόσια γρόσια εις τον μνησθέντα πωλητήν διά λογαριασμόν αυτού και των λοιπών συγκυρίων και συγκατόχων αδελφών του εφ' όσον κατ' εντολήν αυτών ως πληρεξούσιος παρίσταται. Εγώ δε ο μνησθείς πωλητής δηλώ ότι έλαβον ολόκληρον και μέχρος οβολού διά χειρών των ιδίων αγοραστών το συνολικόν αντίτιμον ήτοι εννενήκοντα εξ χιλιάδας και πεντακόσια γρόσια και διά να μην έχω ουδεμίαν παρά των αγοραστών απαίτησιν ούτε και οι λοιποί αδελφοί μου Αρσλάν και Σουλεϊμάν Βέηδες συνέταξα και επίσημον εξωφλήριον έγγραφον δι ου εξοφλώ πάντα μεταξύ εμού και ως πληρεξουσίου των λοιπών αδελφών μου αφ' ενός και των αγοραστών κατοίκων αφ' ετέρου λογαριασμόν μας σχετικώς με την γενομένην πώλησιν και μεταβιβάζω την κυριότητα και ιδιοκτησίαν εμού τε και των αδελφών μου επί των ως ειρήται σιτηρών ως και των απάντων επί των επί των μνησθεισών γαιών Κιάφας και ημίσεως Τσέρου κειμένων καρποφώρων και ακάρπων δένδρων εις τους μνησθέντας αγοραστάς κατοίκους του χωριού Δοτσικού όπως κατέχουσιν εξ ίσου υπό την ιδιοκτησίαν και κυριότητα των, επίσης μεταβιβάζω την κατοχήν και νομήν εμού τε και των λοιπών αδελφών μου εφ' ολοκλήρου της αγροτικής εκτάσεως Κιάφας και του ημίσεως της Μέζρας Τσέρου εξ ίσου και αδιαιρέτως εις άπαντας τους αγοραστάς κατοίκους του χωριού Δοτσικού ους αποκαθιστώ εφεξής τελείους κυρίους και κατόχους εις τα ως άνω πωληθέντα κτήματά μας αποξενούμενοι εγω και οι λοιποί πωληταί αδελφοί μου Αρσλάν και Σουλεϊμάν Βέηδες από παντός δικαιώματος κατοχής ή κυριότητος και επί των πωληθέντων και ως άνω ειρήται κτημάτων. Ταύτα αφού συνομολόγησαν και συναπεδέξαντο αμφότερα τα μέρη συνετάγη το παρόν επίσημον πωλητήριον έγγραφον και κατεχώρήθη τη αίτήσει των εις τα επίσημα συμβολαιογραφικά βιβλία του Ιεροδικείου Ανασελίτης τη 5 του μηνός Σαφέρ Ε Χαϊρ του έτους εγείρας χιλιοστού διακοσίου εβδομηκοστού πέμπτου/αραβική χρονολογία/ καθ' ημάς 1859 έτους.

Μάρτυρες Ο Διοικητής της Επαρχίας Μεζμέτ Τιμούρ Βέη Σφραγίς Μεχμέτ Τιμό ο Μουφτής του Καζά Γιαγιιά Σουκρή- Σφραγίς Γιαγιιά Σουκρή

Χασάν Βέης υός Ραγκίπ Βέη εκ Κονίτσης Ρετζίπ Βέη εφφένδης- Σφραγίς Ρετζέπ/ Ο Πρωτοκολλητής Καζά Γιαγιά Βέης εκ Λειψίστης. Ο Ισμαήλ Βέης εκ Κονίτσης, ο εκ Πρεμετής Νούρη Αγάς Χουσεΐν ο παρών Αλή Ζότης Ισλιάμ ο αντιπρόσωπος του Ελληνικού στοιχείου φώτης από ΖΟΥπάνη Σφραγίς Φώτη Παν. και λοιποί.

Αριθ. 84-. Επικυρούται η ακρίβεια της μεταφράσεως του προσαχθέντος μοι Τουρκικού επισήμου πωλητηρίου συμβολαίου φέροντος όπισθεν αριθ. μεταφρ. 84.

Γρεβενά τη 6 Ιουνίου 1929

Ο Παρά τω Πρωτοδικείω Ερμηνεύες (τ.σ.) υπογ. δυσανάγνωστος

Ακριβές αντίγραφον

εκδιδόμενον κατόπιν της υπ' αριθ. 102599/4-7-56

εγκριτικής διαταγής.

Εν Αθήναις τη 9-7-56

Ο Τμηματάρχης (τ.σ.) υπγραφή δυσανάγνωστος

Χρήστος Καλογερόπουλος

9. Εξέταση της υπόθεσης διεκδίκησης του δάσους Δοτσικό από το νομικό γραφείο του Υπουργείου Γεωργίας 1930

Αριθ. 1552 π.έ.

Κοζάνη τη 30-7-1930

Πρός
Το Σόν Υπουργείον Γεωργίας
Δ/σιν Δασών, Γραφείον Νομικόν, Αθήνας

Επί της υπ' αριθ. 70466 π.ε. Διαταγής του.

Εις εκτέλεσιν της εν περιλήψει π.έ. υμετέρας Δ/γής, λαμβάνων την τιμήν ν' αναφέρω τα ακόλουθα.

Η Κοινότης Δοτσικού της περιφέρειας της Επαρχίας Βοΐου του Δασονομείου Σιατίστης διεκδικεί την ιδιοκτησίαν του πέριξ αυτής κειμένου δάσους το οποίον σήμερον τελεί υπό την διακατοχήν του Δημοσίου. Το δάσος τούτο ορίζεται

Αρκτικώς με όρια Κοινοτήτων Ζουπανίου και Λιμποχόβου.

Ανατολικώς θέσεις Παταράκι Θεοδώρου χωράφι και ρεύμα

Δυτικώς μέ όρια Κοινότητος Σαμαρίνης καί

Μεσημβρινώς με όρια Κοινοτήτων Μουλάρης Σαμαρίνης.

Έντός των ορίων τούτων περιλαμβάνονται και άπαντα τα αγροτικά κτήματα των κατοίκων ως και αυτό τούτο το χωρίον Ντοτσικόν δηλαδή πρόκειται καθ' αυτό περί ολοκλήρου της Κοινοτικής περιφέρειας Ντοτσικού. Η περιφέρεια αύτη σύγκειται από την περιφέρειαν τριών επί τουρκοκρατίας τσιφλικίων. **1)** Του τσιφλικίου Ντοτσικού **2)** Του τσιφλικίου Κιάφας **3)** Του τσιφλικίου Τσέρος.

Περί της εκτάσεως και ορίων των τσιφλικίων τούτων θα ομιλήσωμεν κατωτέρω. Εντός εκάστου τσιφλικίου υπήρχε μικρός Συνοικισμός εξ εικοσάδος περίπου οικογενειών οι οποίοι εκαλλιέργουν τα κτήματα του τσιφλικίου επί μορτή. Ήσαν δε οι μέν κάτοικοι Ντοτσικού Έλληνες οθωμανοί υπήκοοι, οι δε κάτοικοι Κιάφας και Τσέρου Βούλγαροι οθωμανοί υπήκοοι. Τα τσιφλίκια ανήκον εις τον Σιλακτάρ Βούτα Ηλία Μπέη κατοίκου του χωριού Πούτα της περιφέρειας Κονίτσης. Τούτου δέ αποθανόντος περιήλθον εις τους υιούς του Χασάν, Αρσλάν και Σουλεϊμάν εξ αδιαιρέτου. Οι αδελφοί Βέηδες κληρονομήσαντες την πατρικήν περιουσίαν ήρθαντο εκποιούντες αυτή. Και πρώτον επωλήθη το Τσιφλίκιον Δοτσικόν το 1267 ήτοι 1849 ημετέρας χρονολογίας, συνταχθέντος πωλητηρίου συμβολλαίου ενώπιον Ιεροδίκου Σερβίων Ιαουλδί Γιουσούφ, όπερ εν τοίς εγγράφοις της προκειμένης αλληλογραφίας ταξινομηθέν φέρει αριθ. 4. Το Τσιφλίκιον τούτο ηγόρασαν οι επίμορτοι καλλιεργηταί κάτοικοι Ντοτσικού. Μετά τина έτη ήτοι το 1275 ή 1876 ημετέρας χρονολογίας οι αυτοί Βέηδες επώλησαν τα Τσιφλί-

-----

κια Τσέρος και Κιάφα ουχί εις τους Δουλοπαρικούς των χωρίων τούτων αλλ' εις τους αυτούς κατοίκους Ντοτσικού.

Τοιουτοτρόπως οι κάτοικοι Ντοτσικού κατέστησαν ελεύθεροι καλλιεργηταί ολοκλήρου της εκτάσεως των τριών Τσιφλικίων. Επί τη αγοραπωλησία δέ ταύτη συνετάχθη πωλητήριο Συμβόλαιον ενώπιον του Ιεροδίκου Ανασελίτης Αμπτουλάχ Χιλμά. Είναι δε τούτο εν επισήμω μεταφράσει το υπ αριθ. 1 έγγραφον της παρούσης αλληλογραφίας. Εκ του Συμβολαίου τούτου πηγάζουν τα υπ' αριθ. 1 έγγραφον της παρούσης αλληλογραφίας. Εκ του Συμβολαίου τούτου πηγάζουν τα υπ' αριθ. 2 και 3 έγγραφα άτινα είναι προσωρινοί τίτλοι κυριότητος μέχρι εκδόσεως οριστικών τοιούτων εκ του Τουρκικού Κτηματολογίου.

Δυνάμει λοιπόν των ανωτέρω τίτλων η σημερινή Κοινότης Ντοτσικού διεκδικεί το ανωτέρω δάσος της περιφερείας της.

Πρός εξακρίβωσιν των δικαιωμάτων της Κοινότητος Ντοτσικού μετέβην επί τόπου και προέβην εις την εφαρμογήν των τίτλων και εις την εξέτασιν του όλου ζητήματος ιδιοκτησίας της εκτάσεως. Και πρώτον ως προς την εφαρμογήν των τίτλων κυριότητος. Κατά το υπ' αριθ. 1 έγγραφον το Τσιφλίκιον Κιάφα ορίζεται από τό εν μέρος ράχη Ισκόφρε μέχρι βρύσεως Γαφράτσας κειμένης εις τα σύνορα χωρίου Σαμαρίνης, από το έτερον μέρος σταθμός κείμενος υψηλότερον του Κλιμώντ, από το τρίτον μέρος Τζήρο μεσφαά, από το τέταρτον μέρος σύνορα του χωριού Ντοτσικού.

Το Τσιφλίκιον Τσέρος ορίζεται

Από το έν μέρος ράχη υψηλότερα από Κουρί.

Από το 2ον μέρος Κερασιά μέχρι Τσαπλακάγιας του χωριού Σιτογιάν.

Από το 3ον μέρος θέσις Μάμ. Πλάκα Δαμασκηνιά Τσαπούργια και Πατάνη.

Από το 4ον μέρος Πρέονο, Γερούχ, Καλύβι Λιουράτ και αγροί Θεοδώρου.

Το Τσιφλίκι Ντοτσικού κατά το υπ' αριθ. 4 έγγραφον ορίζεται.

Από το έν μέρος Λειμώνα Κιάφα. Από το 2ον μέρος με Λειμώνα Τσέρον. Από το 3ον μέρος με τόπον του χωριού λιαγέρ και από το 4ον μέρος με όρια του χωριού Μπολάρ.

Εκ της παραθέσεως των ανωτέρω ορίων καταφαίνεται αμέσως ότι η εφαρμογή των τίτλων θα αντιμετωπίση μίαν δυσκολίαν διά τον καθορισμόν των εσωτερικών ορίων των τριών Τσιφλικίων προς άλλα. Διότι η μέν Κιάφα έχει προς το 3ον μέρος ήτοι προς Βορράν τον Τσέρον ως σύνορον, ο δέ Τσέρος την Κιάφαν ως μεσημβρινόν σύνορον, ωσαύτως η Κιάφα αναγράφει ως σύνορα εκ του τετάρτου μέρους ήτοι προς ανατολάς το χωρίον Ντοτσικόν, το δε Ντοτσικόν αναγράφει ως δυτικόν όριον την Κιάφαν. Το ίδιον συμβαίνει και τον Τσέρον και Ντοτσικόν. Όσον αφορά τα εξωτερικά "περιφερειακά" όρια των Τσιφλικίων η εφαρμογή των τίτλων ευρέθη ενώπιον των εξής αμφιβολιών. Το Τσιφλίκιον Κιάφα ορίζεται από το έν μέρος ήτοι μεσημβρινώς με ράχην Ισκόφρε μέχρι βρύσεως Γάφρατσα, αλλά τοι-

-----

αύται τοπωνυμίας ουδαμού απαντώνται εν τη υπ' όψιν περιοχή. Αλλά το υπ' αριθ. 2 έγγραφον αναγράφει ως όρια της Κιάφας πρὸς το μέρος τούτο ράχην Σκάκλα και βρύσι Κακαράντζα, αι τοπωνυμίας αύται απαντῶσιν ενταύθα και πρὸς αυτά προσαρμόζονται οι τίτλοι "όρα σχεδιάγραμμα.

Από το ἕτερον μέρος ἤτοι Δυτικῶς, το Τσιφλίκιον ορίζεται από σταθμόν. Πρόκειται περί συνοριακού Στρατιωτικού Φυλακίου ούτινος την θέσιν δεν ηδυνήθην να εξακριβώσω εκ του υπ' αριθ. 2 εγγράφου προκύπτει ότι όρια του Τσιφλικίου πρὸς την περιφέρειαν της Σαμαρίνης είναι η θέσις Χιλιουμόδι, το δε Φυλάκιον κείται επί των ορίων αλλ' εκτός της εκτάσεως Χιλιουμουδίου, ετέθη δε ως χαρακτηριστικόν. Ούτως εξηγούμεν την φράσιν "σελὶς II" με την εἰς το χωρίον Σαμαρίνα καλλιεργήσιμον ἑκτασιν Χιλιουμόδι εις ἣν κείται η υψηλή Καραούλα "Καραούλα είναι αναμφιβόλως ο σταθμός (Σκόπια) ἣτις θα κείται εις υψηλόν σημείον και διὰ τούτο αποκαλείται ηψηλή Καραούλα εις ενίσχυσιν τούτου ἔρχεται η μαρτυρία του υπ' αριθ. 1. ἑγγραφον το οποίον λέγει ότι ο σταθμός κείται υψηλότερον του Κλιμάντ. Θεωρῶ λοιπόν εκ του σημείου τούτου ως όρια του τσιφλικίου τα όρια της θέσεως Χιλιουμόδι Σαμαρίνας ἅτινα είναι απολύτως εξηκριβωμένα. Από το τρίτον μέρος ἤτοι πρὸς Βορράν το τσιφλίκιον ορίζεται με τζίρο μεγραά ἤτοι με τσιφλίκι τσέρου (μεγραά καλλιεργήσιμος ἑκτασις). Ως πρὸς το τσιφλίκιον Τσέρου τούτο ἔχει εν τοις εγγράφοις σύνορα εκ των τεσσάρων σημείων. Πλήν αι θέσεις αὗται κείνται πάσαι επί μίας τεθλασμένης γραμμῆς διηκούσης από ανατολῶν πρὸς δυσμὰς ἤτοι από της θέσεως Παζαράκι μέχρι της υψηλῆς ράχης και δεν αποτερμάτιζον ἑκτασιν πλήν ἂν υπονοηθῇ ότι εκ των ἐτέρων μερῶν υπάρχουν τα Τσιφλίκια Κιάφα και Ντοτσκό, πράγμα το οποίον ὁμως διστάζομεν να παραδεχθῶμεν. Το μάλλον πιθανόν εν προκειμένῳ είναι ότι οι κάτοικοι Δοτσικού κουτοπονήρως σκεπτόμενοι ἔθεσαν τὰ τοπωνυμίας ὅπου τους συνέφερε νομίζοντες ότι θα εξαπατήσουν την υπηρεσίαν. Διεξονυχίζοντες την οροθεσίαν του Τσιφλικίου Τσέρου παρατηρούμεν τα εξῆς. Τα δυτικά όρια του Τσιφλικίου τούτου αναγνωρίζονται ως διήκοντα από θέσιν Κρεμασμένος Λύκος μέχρι υψηλῆς κορυφῆς. Αρκετά όρια του Τσιφλικίου είναι τα όρια τούτου πρὸς το χωρίον Ζουπάν (Πεντάλοφος), ἤτοι από της υψηλῆς κορυφῆς μέχρι Πλάκας (προπλ. ἑγγρ. 2 σελὶς 4). Αι θέσεις Μάμ και Παζάνι του υπ' αριθ. 1 εγγράφου δέον να διορθωθῶν εις Μαμεῖρ και Παζάρ κειμέναι ωσαύτως πρὸς βορράν της εκτάσεως. Από ανατολῶν το Τσιφλίκι κλείεται διὰ γραμμῆς ἀρχομένης από την θέσιν Πράσινο Βυρό και φθάνει εις τους αγρούς Θεοδώρου εκ του υπ' αριθ 3 εγγράφου σελ.4 φαίνεται ότι η θέσις Πράσινο Βυρό είναι το πρὸς τσιφλίκι Τσέρου ὄριον του Τσιφλικίου Δουτσικό. Οι αγροὶ Θεοδώρου δεν είναι ὄριον μεταξύ των Τσιφλικίων τούτων, ἀλλά μεταξύ των Τσιφλικίων Τσέρου και Κιάφας (όρια εγγράφου 2 σελὶς 1.). Ὡστε η θέσις των αγρῶν Θεοδώρου ἐκεῖ ἐνθα τους τοποθετοῦν οι κάτοι-

-----

κοι Δοτσικού αποκλείεται να είναι. Το τοιούτον θα φανή αμέσως κατωτέρω εκ της εξετάσεως των ορίων του Τσιφλικίου Ντοτσικού.

Το Τσιφλίκιον Ντοτσικού ορίζεται από ανατολών με όρια του χωριού Μάιερ από μεσημβρίας με όρια χωριού Μεσολάρ, από δυσμών με Κιάφα και από βορράν με Τσέρο. Τα ανατολικά και μεσημβρινά όρια είναι απολύτως εξακριβωμένα συμπίπτουν δε με τα σημερινά Κοινοτικά όρια των χωριών Μάγερ και Μεσουλάρ.

Τα δυτικά όρια του Δοτσικού συναντώσι το Τσιφλίκιον Κιάφα κατά την γραμμήν την περιζώσαν τα πιθανά όρια των θέσεων (Ορα υπόμνημα του σχεδιαγράμματος). Το ότι τα όρια του Δοτσικού προχωρούσιν επί τοσούτο πρὸς δυσμὰς συνάγεται πρώτον από το υπ' αριθ. 1 έγγραφον εν συνδιασμῷ πρὸς το υπ' αριθ. 2 τοιούτον το οποίον αρχίζει από τα μεσημβρινά όρια της Κιάφας από την κορυφήν Σκούκλα. Δεύτερον δε από το υπ' αριθ. 4 έγγραφον το οποίον λέγει ότι η περιφέρεια Δοτσικού απο το 4ον μέρος δηλ. μεσημβρινῶς από όρια του χωριού Μπολάρ και Σαμαρίνης. Εξ άλλου το χωρίον Ντοτσικόν, μεταφερθέν εκ της θέσεως ἣν κατείχεν παλαιότατα και ἣτις σημειούται εν τῷ αυτοσχεδίῳ πρὸς της αγοράς του Τσιφλικίου υπό των κολήγων, δεν είναι δυνατόν να ιδρυθῇ εκτός της περιφερείας του Τσιφλικίου αλλά εντός αυτής. Η θέσεις δε εις ἣν τούτο ιδρύθη ούσα εξακριβωμένη, κείται δυτικώτερον της θέσεως εις την οποίαν ευρίσκεται το σημερινόν Δοτσικό. Ἄρα η θέσεις των αγρῶν Θεοδώρου πρέπει να τοποθετηθῇ επί συνοριακῆς γραμμῆς του Τσιφλικίου Τσέρου και Κιάφας και δυτικώτερον της συνοριακῆς γραμμῆς του Τσιφλικίου Ντοτσικού καί Κιάφας. Εξ όλων των ανωτέρω δυνάμεθα να καθορίσωμεν τα όρια της ὅλης εκτάσεως των τσιφλικίων Ντοτσικού, Τσέρου, Κιάφα, ως εξής.

Αρκτικῶς Κορυφή υψηλῆς ράχης, Πλάκα, ἄνω και κάτω τσαπουρνιά μέχρι Παταράκι.

Ανατολικῶς Παταράκι, Θεοδώρου χωράφι, ρεῦμα ανατολικῶς παλαιού Ντοτσικό όρια Κοινότητος Μεσουλάρ.

Δυτικῶς όρια κρεμασμένως Λύκος, Περιφέρεια Χιλιοπόδι, Γκαγκαράτσα.

Μεσημβρινῶς από Γκαγκαράτσα κορυφογραμμή Σκούκλας δρόμος Σαμαρίνης, Ντοτσικού, ἄμμος ρεῦμα Δοτσικού αγρός Στυλ Τσώνη κορυφογραμμή όρια Μπολάρ.

Περί των συνθηκῶν ιδιοκτησίας των δασῶν Δοτσικού.

Εξετάζοντες ἤδη από νομικῆς ἀπόψεως την υπόθεσιν παρατηρούμεν τα εξής. Ως πρόκύπτει εκ των υπ' αριθ. 2 και 3 εγγράφων οι πωληταί Βέηδες κατείχον τα κτήματα ἅτινα επώλησαν νομίμως βάσει αυτοκρατορικῶν τίτλων ιδιοκτησίας (Μουλααμή) εις την εξέτασιν ἄλλωστε των δικαιωμάτων των Βέηδων Τσιφλικούχων, δεν προτίθεται να εισέλθω, θεωρών τὰς συναφθείσας συμφωνίας εγκύρους και ισχυράς ὥστε να δημιουργήσω ἕκνομα αποτελέσματα. Εκ των τίτλων τούτων ιδιοκτησίας βλέπομεν αμέσως ὅτι πρόκειται περί γαιῶν της κατηγορίας των Δημοσίων (Μεριγέ). Τούτο

ρητώς εν τοις συμβολαίοις αναγράφεται, αλλά αποδεικνύεται επί πλέον και εκ της παρουσίας του ειδικού υπαλλήλου κατά την σύναψιν της συμβάσεως. Πρόκειται συνεπώς περί δημοσίων γαιών περί ως το υπ' αριθ. 8 και εφ' εξής του Νόμου της τραμαζάν 1274 Οθωμανικής χρονολογίας. Αι τοιαύται γαίαι κατά των Τουρκικών Νόμων δεν παραχωρούνται εις το Νομικόν πρόσωπον της Κοινότητος, όπερ άλλωστε δεν αναγνωρίζει ο Τουρκικός Νόμος, αλλά' εις έναν έκαστον των κατοίκων. Εν τοίς συμβολαίοις, διά τούτο δεν φέρονται ως συμβαλλόμενα μέρη αφ' ενός οι Τσιφλικούχοι και αφ' ετέρου η Κοινότης Δοτισικού, αλλ' ωρισμένα πρόσωπα τα οποία πιθανόν να ήσαν πάντος οι κάτοικοι του χωρίου Δοτισικού, πιθανόν όμως να ήσαν και τινές εξ αυτών. Πάντος η αγορά εγένετο διά λογαργιασμόν όλων των κατοίκων οι οποίοι τας μέν καλλιεργησίμους γαίας διεμοιράσθησαν τας δέ δασώδης διετήρησαν υπέρ της Κοινότητός των. Ενταύθα δέον να επεξηγήσω εκείνο το οποίον είναι εν αρχή ότι οι Τσιφλικιούχοι Βέηδες επώλησαν τα Τσιφλίκια Κιάφα και Τσέρος ουχί εις τους ιδίους αυτών κολλήγγους αλλά εις τους κολλήγγους Δοτισικού. Τούτο συνέβη διότι τα χωριά Κιάφα και Τσέρος καταληφθέντα υπό επιδρομών εγκατελείφθησαν υπό των κατοίκων. Ούτω κατά την εποχήν της συμβάσεως τα χωριά ταύτα δεν υφίσταντο (όρα κατάθεσιν Νικ. Μπατζή). Μετά την αγοράν των εκτάσεων υπό των κατοίκων Δοτισικού τα δάση αυτών διεχειρίζοντο συνεταιρικώς υπέρ της ολότητος και ου μόνον οι κάτοικοι εξυλεύοντο εξ αυτών - πράγμα το οποίον συνέβεναι και πρότερον - αλλά και υλοτόμουν πρός εμπορίας. Εκ Διοικητικών ανακρίσεων άς ενήργησα αποδεικνύεται ότι επί σειράν ετών εις το εν λαρυκοειδούς πεύκης δάση του τμήματος Κιάφα ελλειτούργουν υδροπρίονες οι οποίοι κατειργάζοντο ξυλείαν πρός εμπορίαν. Η εγκατάστασις εγένετο αδεία της Κοινότητος και επί καταβολή μισθώματος υπό των υλοτόμων εις το Κοινοτικό Ταμείον. Ωσαύτως κατατίθεται ότι το Τουρκικόν Δημόσιον επεχείρησε να υλοτομήση εκ των δασών τούτων ξυλείαν διά τας ανάγκας του στρατού, αλλ' ότι οι κάτοικοι διεμαρτυρήθησαν και η υλοτομία εματαιώθη. Εκ τούτων αποδεικνύεται ότι οι κάτοικοι Δοτισικού καταστάντες επικαρπωταί των Δημοσίων δασών και γαιών των τέως Τσιφλικίων Κιάφα, Τσέρος και Δοτισικό διετήρησαν την επικαρπίαν τόσον των αγροτικών κτημάτων όσον και των δασών ενεργούντες πράξεις διακατοχικάς θετικής και αρνητικής, μέχρι της καταλήξεως των χωρών τούτων υπό του Ελληνικού Κράτους. Επειδή οι επικαρπωταί ούτοι αναγνωρίζονται ως ιδιοκτήται κατά πλήρη κυριότητα μη αναγνωριζομένης σήμερον του είδους της κατηγορίας των Δημοσίων γαιών κατά την έννοιαν του Τουρκικού Νόμου, το δάσος Δοτισικού δέον ν' αναγνωρισθή ως ιδιοκτησία της ολότητος των κατοίκων καθισταμένης ως νομικόν πρόσωπον. Κατά το άρθρος 65 Νόμου 4173 δεν δύναται να αναγνωρισθή ως ιδιοκτησία δασική έκτασις μείζον των 15.000 στρεμμάτων ήτις προκειμένου περί Κοινοτι-

-----

κών δασών δύναται να αυξηθῇ μέχρι 30.000 στρεμμάτων μη συνιπολογιζομένης εις αὐτὴν τοῦ θαμνώδους βοσκοτόπου, ἐφ' ὅσον τὰ ἴσα τῶν δασῶν τούτων δικαιώματα αποδυνκνείωνται ἐκ τῶν ἐγγράφων τοῦ Τουρκικοῦ κτηματολογίου. Ἐν προκειμένῳ τὴν ὅλῃ ἐκτασιν τῶν διεκδικουμένων γαιῶν ἐξετίμησα οφθαλμικῶς εἰς 50 χιλ. στρέμματα περίπου συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων, ἥτοι δάση στρέμματα 30.000 ἀγροὶ 10.000 χέρσοι 10.000 ἐν ὅλῳ 50.000.- Ἐκ τῶν δασῶν εἶναι μικτὰ δάση ἰδιορύθμου διαχειριστικῆς μορφῆς ἐκ δρυός, σφενδάμνου καὶ ἄλλων πλατυφύλλων 5.000 στρεμμάτων πεύκης λαρικοειδούς υψηλῆς μορφῆς 15.000 στρεμμάτων ἐν ὅλῳ 20.000 στρεμμάτων.

Περὶ τῆς παραχωρητέας ἐκτάσεως.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης ἐκτάσεως δεόν νὰ ἀποσπασθῇ ἐν τμῇ 5-6 χιλιάδων στρεμμάτων τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀναγνωρισθῇ εἰς τὴν Κοινότητα Δοτισκοῦ. Τὸ τμήμα εἶναι τὸ περιλαμβανόμενον μετὰξὺ τῆς κορυφογραμμῆς υψηλῆς ράχης πρὸς τὴν θέσιν Τσαπουρνιά τοῦ ἡμιονικοῦ δρόμου ὅστις βαίνει παραλήλως πρὸς τὸ ρεῦμα τοῦ Τσέρου, ἐκ τρίτου με τὴν θέσιν Κρεμασμένος Λύκος καὶ τέλος με γραμμὴν ἐνούσαν τὸ ρεῦμα Τσέρος πρὸς τὸ διάσελο Κερασιάς. Ἡ ἐκτασις αὐτὴ ἀνήκει εἰς τοὺς κατοίκους τῆς γειτονικῆς Κοινότητος Λιμποχόβου εἰς ἣν περιήλθε ἐκ μέρους τοῦ Δοτισκοῦ. Ὁμοίως ἔχω τὴν γνώμη ὅτι ἡ ἐκτασις ἡ κειμένη ἀνατολικῶς τῆς γραμμῆς ἣτις διέρχεται ἀπὸ τὴν θέσιν Πράσινο Βυρό κατὰ μῆκος τοῦ ρεύματος τοῦ κειμένου τῆς θέσεων Κομέντσι Ἑλλάτα, ἀνέρχεται εἰς τὸν αὐχένα καὶ ἐκεῖθεν διὰ διακρινούσης κορυφογραμμῆς φθάνει εἰς τὸν ἀγρόν Στερ. Τσώνη καὶ ὅρια Μεσουλάρ. Ἡ ἐκτασις αὐτὴ εἶναι σχεδὸν καλλιεργημένη διότι ἀποτελεῖται ἀπὸ ομαλὸν ἔδαφος χωματώδες καὶ κατάλληλον διὰ καλλιέργειαν.

Τὰ δασικὰ ἐδάφη περιορίζονται εἰς τὰς κλιτύς καὶ τὰ ρεύματα καὶ ἐπ' αὐτῶν σχηματίζονται συστάδες ἐκ φυλοβόλλων δρυῶν καὶ ἄλλων πλατυφύλλων εἰδῶν. Ἡ ὅλη δασώδης περιοχὴ μόλις συμποσοῦται εἰς 500-800 στρέμματα, μετὰξὺ δὲ αὐτῶν περιλαμβάνεται ἡ θέσεις Κομέντσι Ἑλάτα ἣτις ἔχει ἐνοικιασθῇ δι' ὑλοτομίαν ἐκ μέρους τοῦ Δημοσίου. Ἐάν λοιπὸν εἰς τὴν Κοινότητα Δοτισκοῦ δὲν πρόκειται νὰ παραχωρηθῇ σπουδαία ἐκτασις (περὶ τῆς ἀγροτικῆς ἐκτάσεως δὲν γίνεται λόγος) τὸ Δημόσιον ἔχει νὰ υποστῇ σημαντικὴν ζημίαν ἐκ τῶν ἀξιώσεων τοῦ ἐνοικιαστοῦ ὁ ὁποῖος θὰ κατστή ἐκπτώτος ευθύς ὡς περιέλθῃ εἰς τὴν Κοινότητα τὸ δάσος. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀς κρίνῃ τὸ Σὸν Δικαστήριον κατὰ τὴν δικαίω αὐτῶ. Παρακαλῶ διατάξῃτε ὅτι εὐαερεστούμενοι ἐγκρίνητε.

Εὐπειθέστατος Γρίσπος

10. Απόφαση Διοικητικού Δικαστηρίου Υπουργείου Γεωργίας για το δάσος Δοτσικού - έτος 1931

Αριθ. 38

Το παρά τω Υπουργείo Γεωργίας Διοικητικόν Δικαστήριον. Συγκείμενον εκ των κ.κ. Γ. Αντωνακάκη-Προέδρου, Σ. Μεσημέρη, Ε. Ελευθεριάδου, Ηλία Παπηλιού, Λ. Κρόκου εισηγητού, τακτηκών μελών και του γραμματέως. Ο. Μπαρλαγιάννη. Συνεδρίασαν δημοσία την 20 Μαΐου 1931 παρόντος και του Δ/ντού των Δασών ίνα δικάση επί της υποθέσεως του δάσους της περιφερείας του Χωρίου Δοτσικού-Ανασελίτσης, διεκδικουμένου υπό της Κοινότητος Δοτσικού-Ανασελίτσης, διεκδικουμένου υπό της Κοινότητος Δοτσικού μη παραστάσης καίπερ νομίμως κληθείσης. Ακούσαν και του Δ/ντού των Δασών, σκεφθέν κατά Νόμον.

Η υπόθεσις φέρεται νομίμως πρός συζήτησιν δια τού υπ' αριθ. 170876 π.έ εγγράφου του Υπουργού της Γεωργίας, τηρηθείσης και την νομίμου προδικασίας.- Επειδή η αιτούσα Κοινότης πρός απόδειξιν των δικαιωμάτων της περί ου πρόκειται δάσους προσάγει **1)** επίσημον μετάφρασιν εγγράφου συνταχθέντος κατά το έτος 1967/1851 καθ' ημάς ενώπιον του Ιεροδίκου Γρεβενών δυνάμει του οποίου ο Χασάν Μπέης και ο αδελφός του Σουλεϊμάν Μπέης τέκνα του Σελιαχτάρ αγά Πόδα επώλησαν εις τους χριστιανούς Αθανάσιον, Γεώργιον και Κώνσταν τα εντός των συνόρων του Αρχαίου στιφλικίου Ντασικό περιλαμβανόμενα κατωτέρω ακίνητα ήτοι μίαν ανεξάρτον οικίαν, αλώνιον, έν οικόπεδον οικήματος αχυρώνος και παραπλεύρως έναν κήπον ως και 10 τεμάχια αγρών χωρητικότητος, δέκα κιλών σπόρου με τα γνωστά όρια, **2)** Δύο επισήμους μεταφράσεις ετέρου ομοίου εγγράφου συνταχθέντος εν έτοι 1275/1859 καθ' ημάς ενώπιον του

Ιεροδίκου του Καζά Ανασελίτσης δυνάμει του οποίου ο Χασάν Μπέης υιός Ιλιάζ Μπέη Σελιαχτάρ Πόδα ενεργών δι' εαυτόν και ως πληρεξούσιος των αδελφών του Αρσλάν και Σουλεϊμάν μπέηδων απώλησεν εις τους εν τω εγγράφω κατανομαζομένους Χριστιανούς κατοίκους Δοτσικού τα κατωτέρω ακίνητα ανήκοντα αυτοίς δυνάμει αυτοκρατορικού τίτλου ιδιοκτησίας-μουλκναμέ, α) την καλλιεργήσιμον έκτασιν την γνωστήν υπό την ονομασίαν (Κιάφα) και με τα εν τω εγγράφω λεπτομερώς αναφερόμενα όρια και β) το ήμισυ εξ αδιαιρέτου της καλλιεργησίμου γής-Τσέρου-λεπτομερώς καθοριζομένης εν τω εγγράφω ως και άπαντα τα εντός των πωλουμένων τούτων κτημάτων κείμενα καρποφόρα και διάφορα άκαρπα δέντρα και 3) επίσημον μετάφρασι πιστοποιητικού, εκδοθέντος κατά το αυτό ως άνω έτος 1275/1859 καθ' ημάς υπό του Δ/ντού του αυτοκρατορικού κτηματολογικού γραφείου του Καζά Ανασελίτσας προς τον σκοπόν ίνα μη εμποδίζονται οι αγορασταί κάτοικοι Δοτσικού είς την κατοχήν των αγορασθεισών υπ' αυτών του αγροκτήματος γαιών Κιάφας και των εν αυτώ δένδρων μέχρις εκδόσεως των σχετικών τίτλων του κτηματολογίου.-

Επειδή εκ της υπό του Δασάρχου Κοζάνης ενεργηθείσης επιτοπίου εφαρμογής των εγγράφων τούτων και της λεπτομερούς εξετάσεως της όλης υποθέσεως εν συνδιασμό προς τάς υπ' αυτού και άλλων δασικών υπαλλήλων ληφθείσας καταθέσεις μαρτύρων προκύπτει ότι όντως οι κάτοικοι Δοτσικού ηγόρασαν παρά των πρώτων ιδιοκτητών ολόκληρα τα συνεχόμενα αγροκτήματα Δοτσικού και Κιάφας και το ήμισυ εξ αδιαιρέτου του επίσης συνεχομένου ομοίου τοιούτου Τσέρου/του Δασάρχου/εσφαλμένως ομιλούντος περί αγοράς ολοκλήρου του αγροκτήματος τούτου απαρτήσαντες μίαν συνεχομένην ιδιοκτησίαν αποτελουμένην εκ γαιών καλλιεργουμένων χέρσων τόπων και δάσων από της αγοράς δε ήρξαντο νενόμενον και ενημήθησαν έκτοτε ως εξουσιασταί τα δάση ταύτα υλοτομούντες δι' ιδίας ανάγκας, αλλά και εκμεταλευόμενον ταύτα προς εμπορίαν δια λογαριασμόν ολότητος. Κατατίθεται μάλιστα ότι τα εκ πεύκης δάση του τμήματος Κιάφας επί σειράν ετών ελειτούργησεν υδροπρίων, καταεργαζόμενος ξυλείαν προς εμπορίαν επί καταβολή υπό των υλοτόμων μισθώματος εις το Ταμείον της Κοινότητος. Επειδή λαμβανομένου προσέτι υπ' όψει ότι η έκτασις των διεκδικουμένων δασών δεν υπερβαίνει το 15.000 στρεμμάτων επί τη βάσει των υπολογισμών του Δασάρχου και μετά την αφαίρεσιν του ημίσεως του δάσους του αγροκτήματος, υπέρ εσφαλμένως ο Δασάρχης συνεπολογίζει, συντρέχουν πλήρως .οι όροι των άρθρων 62 και 65 του Νόμου 4173 περί δασικού κώδικος και δέον η αίτησις της Κοινότητος να γίνη δεκτή αναγνωριζομένων ως ιδιοκτησίας της των δασών των αγροκτημάτων Δοτσικού και Κιάφας και του ημίσεως εξ αδιαιτέρου του δάσους του αγροκτήματος Τσέρου και αποριπτομένης της προτάσεως του Δασάρχου όπως εξαιρεθώσι της αναγνωρίσεως 1) έκτασις 5-6 χιλιά-

.....
δων στρεμμάτων του αγροκτήματος Τσέρος. Ως πωληθείσα υπό των κατοίκων Δοτσικούεις τους κατοίκους της γειτονικής Κοινότητας., Λιμποχόβου καθ'όσον εξ ουδενός εγγράφου προκύπτει τοιούτον τι, του Δασάρχου καταλήξαντος μάλλον εις την πρότασιν ταύτην εκ της ανάγκης να συμβιβάση την εκ της κακής υπ' αυτού εκτιμήσεως του τίτλου προκύψασαν φαινομενικήν αυτονομίαν μεταξύ τίτλου, ομιλούντος όμως περί αγοράς εκ μέρους των κατοίκων Δοτσικού του ημίσεως μόνον εξ αγροκτήματος Τσέρος και ουχί ολοκλήρου ως δέχεται ο Δασάρχης και της πραγματικής καταστάσεως καθ' ήν το ήμισυ μόνον κατέχει η Κοινότης Δοτσικού, και 2) έκτασις 500-800 στρεμμάτων του αγροκτήματος Δοτσικού, καθ' όσον δεν κρίνεται βάσιμος ο προβαλλόμενος λόγος να μη ζημιωθή το Δημόσιον εκ της μετά την αναγνώρησιν λύσεως της μισθώσεως, δεδομένου ότι ως και ο ίδιος Δασάρχης δέχεται και η έκτασις αύτη περιλαμβάνεται εις τα όρια του αγροκτήματος Δοτσικού.

ΔΙΑΤΑΥΤΑ

Αναγνωρίζει ως ιδιωτικά τα δάση τα περιλαμβανόμενα εις τα όρια των αγροκτημάτων Δοτσικού και Κιάφας και το ήμισυ εξ αδιαιτέρου του δάσους του περιλαμβανομένου εις τα όρια του αγροκτήματος Τσέρος και ανήκοντα εις την Κοινότητα Δοτσικού-Ανασελίτσας.-

Εκρίθη, απεφασίσθη και εδημοσιεύθη την 10 Ιουνίου 1931
Ο Πρόεδρος Γ. Αντωνακάκης Ο Γραμματεύς Ο. Μπαρρλαγιάννης

Ακριβές αντίγραφον
(τ.σ.) υπογραφή δυνανάγνωστος

Ακριβές αντίγραφον
Εν Γρεβενοίς τη 12 Ιουνίου 1956
Ο Δασάρχης Γρεβενών
(τ.σ.) υπογραφή δυσανάγνωστος

Ακριβές αντίγραφον